

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/290/08

Rady Miasta Elku

z dnia 25 listopada 2008 roku

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Miasta Elku

na lata 2008 – 2018

Spis treści

Wprowadzenie	3
I. Założenia do Strategii.....	6
1.1. Uwarunkowania strategiczne.....	6
1.2. Uwarunkowania prawne.....	10
1.3. Zasady realizacji Strategii.....	13
1.4. Zadania i przedział czasowy Strategii.....	15
1.5. Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	15
II. Ogólna charakterystyka Miasta Elk.....	19
2.1. Położenie geograficzne i powierzchnia.....	19
2.2. Środowisko naturalne.....	20
2.3. Demografia.....	20
2.4. Gospodarka i rynek pracy.....	24
2.5. Ochrona zdrowia w Mieście.....	
2.6. Edukacja i wychowanie.....	32
2.7. Kultura.....	45
2.8. Mieszkalnictwo.....	48
III. Analiza SWOT.....	49
IV. Diagnoza problemów społecznych	52
4.1 . Pomoc społeczna w mieście Elk.....	52
4.2. Bezrobocie	59
4.3. Niepełnosprawność i problemy osób starszych.....	66
4.4. Uzależnienia.....	82
4.5. Ubóstwo.....	90
4.6. Dysfunkcja rodziny.....	94
4.7. Bezdomność	98
4.8. Przestępczość.....	91
V. Założenia strategiczne. Misja, priorytety i cele operacyjne.	112
5.1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych22 i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.	
5.2. Elk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.	
5.3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.....	
5.4. Elk miastem szczęśliwego dzieciństwa	
5.5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.	
VI. Źródła finansowania.....	126
Zakończenie.....	127

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2008 – 2018 wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy miasta i na ich potrzeby. Strategia jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami funkcjonowania społecznego, w szczególności zaś z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na scenie publicznej.

Obowiązek zaspokajania potrzeb wspólnoty, w tym rozwiązywanie problemów społecznych, znajduje umocowanie w źródłach prawa różnej rangi. Powyższą kwestię reguluje art. 166 Konstytucji RP. Artykuł 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) stanowi, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy i obejmuje między innymi sprawy pomocy społecznej.

W regulacjach prawnych, odnoszących się do socjalnej ochrony osób i rodzin, pomoc społeczna jawi się jako ostateczna forma wsparcia. Umieszczenie pomocy społecznej niejako na końcu świadczeń socjalnych jest odwołaniem do zasady subsydiarności. Rolą władz publicznych jest stworzenie podstawowych warunków umożliwiających godziwą egzystencję (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zmianami). W tym kontekście, zadaniem pierwszorzędnej wagi jest rozpoznanie występujących w obszarze wspólnoty problemów społecznych oraz opracowanie długofalowej strategii ich rozwiązywania.

Obecnie pomoc społeczna utożsamiana jest z rozbudowanym systemem świadczeń i instytucji. Realizacją jej zadań zajmują się organy administracji publicznej, rządowej i samorządowej i w coraz większym stopniu podmioty niepubliczne. Aparatem wykonawczym pomocy społecznej w gminach są jednostki organizacyjne pomocy społecznej, tj. ośrodki pomocy społecznej. Działalność ośrodków pomocy społecznej wspierana jest przez fundacje, kościoły i organizacje społeczne. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004

r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zmianami), pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3.1).

Podstawę opracowania niniejszego dokumentu, oprócz regulacji prawnych, stanowiły monitorowane potrzeby społeczności zamieszkałej Miasto Elk i pragnienie poprawy losu osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Coraz częściej dostrzegane zagrożenia czy problemy wpływające z negatywnych zjawisk społecznych, takie jak: bezrobocie i związane z tym ubóstwo społeczeństwa, alkoholizm i inne patologie społeczne stały się powodem działania władz Miasta Elk w kierunku opracowania tego dokumentu.

Praca opierała się także na analizie zakresu pomocy społecznej udzielonej dotychczas poszczególnym grupom osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W budowaniu Strategii wykorzystano: analizę SWOT pozwalającą zidentyfikować słabe i mocne strony aktualnych metod rozwiązywania problemów społecznych, określić szanse i zagrożenia, analizę zasobów oraz - jako podstawę budowania celów - technikę tworzenia scenariuszy.

Strategia obejmuje priorytety, w ramach głównych obszarów problemowych, cele strategiczne oraz działania i stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów, planów działania służących poprawie jakości życia społeczności Miasta Elk w sferze społecznej.

Od skuteczności rozwiązania zarejestrowanych na tym terenie problemów społecznych, zależeć będzie funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina miejska Elk.

Strategia została zbudowana wokół następujących obszarów strategicznych, sformułowanych na podstawie diagnozy problemów społecznych miasta Elk:

- Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej;
- Utworzenie i promowanie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego dziecko i rodzinę;
- Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych;
- Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień;

- Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia;
- Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego.

Strategia obejmuje swoim zakresem działania w okresie od 2008 do 2018r. Niezbędny i kluczowy będzie zatem stały monitoring i ewaluacja realizacji zadań oraz ewentualne przeformułowanie celów, w zależności od potrzeb społecznych i zmieniających się uwarunkowań prawnych.

I. ZAŁOŻENIA DO STRATEGII

1.1. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE

Głównym celem państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym również Polski, jest stworzenie na terytorium Europy dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki, która będzie zdolna do zrównoważonego i stabilnego wzrostu gospodarczego w warunkach spójności społecznej. W tematykę spójności społecznej wpisuje się również niniejsza strategia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elk zgodna jest między innymi z takimi dokumentami strategicznymi jak:

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej - to dokument przygotowany przez Zespół Zadaniowy d.s. Reintegracji Społecznej. Cele pracy nad Strategią określono jako pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Realizacja konkretnych działań prowadzi do następujących efektów:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m. in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elk zgodne są z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej określonymi jako:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym;
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;

- rekompensowanie deficytu rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększenie liczby uczestników w Aktywnej Polityce Rynku Pracy – ALMP (z ang. Active Labor Market Policy);
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego;

2. **Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej** uwzględnia najpilniejsze potrzeby, wskazane do zrealizowania w latach 2004 – 2006.

W przypadku tego dokumentu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Elku zachowuje zgodność na gruncie wskazanych priorytetów określonych jako:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu oraz wspierające równy start dzieci i młodzieży;
- budowa sieci bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- rozwój służb społecznych oraz instytucjonalny rozwój usług społecznych i ich koordynacja;

3. **Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko - Mazurskiego**, która określa priorytetowe dziedziny, których rozwój wpłynie na poprawę wizerunku województwa warmińsko - mazurskiego, jak i na wzrost standardu życia jego mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Elku zgodna jest z celem głównym Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko - Mazurskiego, który zapisany jest jako *Rozwój Warmii i Mazur na rzecz spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej w jednoczącej się Europie*. Ponadto wpisuje się w priorytet *Restrukturyzacja obszarów wiejskich*. W zakresie celów strategicznych koresponduje z celami strategicznymi: Lepsza infrastruktura społeczna, Podniesienie poziomu wykształcenia.

Ponadto dokument wpisuje się w priorytet zapisany w Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko - Mazurskiego zapisany jako: *Atrakcyjność zamieszkania i realizuje cel strategiczny Zapewnione bezpieczeństwo socjalne i infrastruktura socjalna sprzyjająca aktywizacji i zapobiegająca marginalizacji społecznej*. Efektem realizacji tego celu będzie zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, zdolności do uzyskania pracy, a tym samym zmniejszenie wydatków finansowych ze środków publicznych.

4. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020 określa cele i działania do roku 2020, a także odnosi się do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Cel główny strategii województwa brzmi: „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy”. Strategia rozwoju województwa warmińsko- mazurskiego w horyzoncie 2020 r. wskazuje trzy priorytety, które w szerokim rozumieniu obejmują całość zjawisk społeczno – gospodarczych, włącznie z relacjami ze środowiskiem przyrodniczym. Niniejsza Strategia wpisuje się w określone poniżej priorytety wyznaczające politykę rozwoju regionu:

Priorytet 1 – Konkurencyjna gospodarka

Priorytet 2 – Otwarte społeczeństwo

5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Elku 2004 – 2016 oraz Program Rozwoju Lokalnego 2004 - 2016, w których określony został następujący cel nadrzędny - „Poprawa jakości życia mieszkańców” realizowany poprzez poniższe cele główne:

- ❖ Ład ekologiczny – Podniesienie walorów przyrodniczych miasta dzięki likwidacji zagrożeń środowiska,
- ❖ Ład gospodarczy – Pobudzenie aktywności gospodarczej, zagospodarowanie zasobów ludzkich,
- ❖ Ład społeczny – Wspieranie i podtrzymywanie lokalnych usług publicznych,
- ❖ Ład przestrzenny – Podniesienie jakości ładu przestrzennego i całej infrastruktury technicznej.

6. Strategia Rozwoju Pomocy Społecznej w powiecie elckim do 2015 roku - wizja strategii brzmi: „Powiat elcki ze sprawnym systemem opieki społecznej i wysokim poczuciem bezpieczeństwa socjalnego, przyjazny mieszkańcom, z niewielkim bezrobociem oraz współpracujący z samorządami i organizacjami pozarządowym”. W ramach tego dokumentu

określono obszary priorytetowe, z którymi zgodna jest niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełk na lata 2008 - 2018.

7. Rządowy program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” – ma ograniczyć skalę zjawisk i zachowań, które budzą społeczny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jest on zgodny z przyjętym przez Radę Ministrów dokumentem „Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015”.

Do głównych celów programu „Razem Bezpieczniej” należy zaliczyć:

- Wzrost realnego poczucia bezpieczeństwa w Polsce.
- Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Polski.
- Zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom poprzez aktywizowanie i zdynamizowanie działań administracji rządowej na rzecz współpracy z administracją samorządową, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.
- Poprawienie wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej i innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

8. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

W 2002 roku w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na terenie Unii Europejskiej, a mianowicie:

- zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
- pomoc dla najbardziej potrzebujących,
- mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji (organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego).

Istotne w tej kwestii jest także to, że Polska bierze udział w programie mającym za zadanie wspierać narodowe strategie polityki integracji społecznej oraz być wsparciem dla współpracy między państwami członkowskimi Unii - we Wspólnotowym Programie Przeciwdziałania Społecznemu Wykluczeniu (na lata 2002-2006).

Istnienie w naszym kraju Strategii Polityki Społecznej otwiera Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego polityki społecznej Unii, jakim jest Europejski Fundusz Socjalny.

Cele zawarte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełk na lata 2008 – 2018” zgodne są ze sformułowanymi w Nicei kierunkami działań.

1.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Podstawy prawne regulujące system pomocy społecznej w Polsce zawarte są w następujących aktach prawnych:

- **Ustawa o pomocy społecznej** Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa z 12.03.2004r. O pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 nr 64 poz. 593). Ustawa o pomocy społecznej określa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.
- **Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 228 poz.2 z 2003r.)** regulująca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast - tak jak dotychczas - szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).
- **Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r. Nr 122. poz 1143).** Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

- **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz 535, z późn. zm.).** Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.
- **Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. nr 96 poz.873 z 2003r.).** Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.
- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., nowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984r. Nr 35, poz 230, z późn. zm.).** Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.
- **Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001).** Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich,

osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Podstawy prawne dotyczące polityki społecznej w Polsce zawarte są *m. in.* w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.),
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 228 poz.2 z 2003r. z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2003r. Nr 122, poz. 1143),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873).
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., nowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984r. Nr 35, poz. 230, z późn. zm.).
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 24 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 2003 roku. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych 13 października 1998 r. (Dz. U. Nr 137, poz. 887)
- Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (D.U z 1993 r. Nr. 17, poz. 78 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr. 11, poz. 109 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2003 r. Nr 128, poz. 1176)
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2001 r. Nr 71, poz. 733 z późn. zm.)
- Uchwała Nr 105 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006 (M.P. z 2000 Nr 43, poz. 851)
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. nr 86 poz. 732, Dz. U. 164 poz. 1366)
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 1998 Nr 162 poz. 1118)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425)
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. 1974 Nr 24 poz. 141) Kodeks Pracy

1.3. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

Celem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełk na lata 2008 – 2018” jest wytyczenie głównych kierunków zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej Miasta Ełk.

Niniejsza Strategia wytycza kierunki działania na najbliższe 10 lat. Jednakże szybkie tempo zmian społecznych, ustrojowych i gospodarczych, powoduje, że forma tego dokumentu ma charakter otwarty, dzięki czemu będzie mogła być uzupełniana w przypadku zmiany warunków, które znacząco wpłyną na przekształcenia w sferze społecznej i sytuacji mieszkańców Miasta.

Koordynatorem wdrożenia niniejszej strategii będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku przy zachowaniu zasady, że za kształt i realizację powyższej Strategii odpowiadają władze Miasta, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Strategia powinna być realizowana z wykorzystaniem następujących zasad:

- **Zasada pomocniczości**

Zgodnie z tą zasadą, Miasto koncentrować ma swe wysiłki na tych zadaniach, których wykonania nie może przekazać innym podmiotom i które muszą zostać wykonane przez sektor publiczny. Zadania wytyczone w Strategii dotyczące pomocy mieszkańcom miasta, ale w dużej mierze wykonane muszą zostać przy współpracy adresatów Strategii z podmiotami publicznymi. Tam, gdzie jednostki społeczne będą w stanie poradzić sobie same ze swoimi problemami, instytucje publiczne ingerować nie będą.

- **Zasada solidaryzmu**

Niektóre zadania i obowiązki muszą być rozłożone na wszystkich adresatów Strategii. Dotyczy to głównie zadań z zakresu walki z bezrobociem, pomocy osobom niepełnosprawnym, zapobieganiu dysfunkcjom rodziny.

- **Zasada zrównoważonego rozwoju**

Rozwój społeczno – gospodarczy, przy realizacji projektów o dłuższym czasowo zasięgu, dokonywać się musi przy zachowaniu równowagi pomiędzy elementami ekologicznymi, społecznymi i przestrzennymi. Stanowi to warunek niezbędny do podniesienia poziomu życia mieszkańców Miasta.

- **Zasada rozwoju wielokierunkowego**

W początkowym etapie wdrażania Strategii realizowane powinny być działania, w których miasto posiada już pewne doświadczenie i są one łatwiejsze do wykonania. W kolejnym etapie wdrażane powinny być innowacyjne przedsięwzięcia.

- **Zasada równości szans w dostępie do świadczenia usług publicznych**

Zakłada się otwartość w dostępie do świadczeń i usług publicznych. Adresaci niniejszego dokumentu liczyć mogą na wsparcie ze strony Miasta skoncentrowane głównie na uczestniczeniu w systemie świadczeń: usług publicznych (kształcenia, ochrony zdrowia, mieszkania).

-Zasada orientacji na mieszkańców

Władze Miasta, programując zadania, mają świadomość, że głównym podmiotem ich projektów są ludzie – społeczność lokalna Ełku, mająca swoje potrzeby, ambicje i umiejętności. Działania muszą być tak zaplanowane, by pobudzić aktywność mieszkańców.

- Zasada współodpowiedzialności

Za kształt i realizację powyższej Strategii odpowiadają wszyscy, tj. władza Miasta Ełk, podmioty współpracujące i adresaci programów.

- Zasada partnerstwa publiczno – prywatnego

Zasada ta umożliwia łączenie wysiłków finansowych władz lokalnych z pomocą sektora prywatnego, co sprzyja płynności wprowadzanych działań i tworzy dobre podłoże pod programowe konsorcja. Pozwala to na realizację ważnych przedsięwzięć społecznych oraz inwestycyjnych.

- Zasada ciągłości działania

Gwarantuje efektywność rozwiązań systemowych służących minimalizowaniu źródeł bezpieczeństwa socjalnego.

1.4. ZADANIA I PRZEDZIAŁ CZASOWY STRATEGII

Głównym zadaniem strategii jest uzyskanie harmonijnego rozwoju miasta i dobrobytu jego mieszkańców, poprzez wdrażanie nowych programów oraz wyrównanie szans społecznych mieszkańców Ełku przy współpracy wszystkich podmiotów działających w obszarze polityki społecznej naszego regionu. Przedział czasowy realizacji strategii określa się do 2018r. Zakłada się, że dokument Strategii będzie bazowym dokumentem do opracowywania i wdrażania lokalnych programów współfinansowanych ze środków krajowych i europejskich.

1.5. ZASADY WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W Ełku działa blisko 100 organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, stowarzyszenie kultury fizycznej, fundacje, stowarzyszenia zwykłe, organizacje kościelne). Główne obszary

ich działalności to edukacja i oświata, sport, kultura, zdrowie i niepełnosprawni, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom społecznym, turystyka i rekreacja, ekologia. Samorząd Miasta Elku wspólnie z elckim sektorem pozarządowym wypracowuje w procesie konsultacji społecznych zasady współpracy w zakresie rozwoju lokalnego w okresie długoletnim oraz corocznym. Następujące dokumenty regulują powyższą współpracę:

1. **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm).
2. **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
3. **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593)
4. **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Elku do roku 2016** (Uchwała Nr XX/190/08 Rady Miasta Elku z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Elku do roku 2016)
5. **Elcka Karta Współpracy na lata 2007-2016** (Uchwała Nr VI/55/07 Rady Miasta Elku z dnia 27 lutego 2007 roku w sprawie przyjęcia Elckiej Karty Współpracy Samorządu Miasta w Elku z Sektorem Pozarządowym w latach 2007-2016).
6. **Roczny Programu Współpracy** samorządu miasta Elku z sektorem pozarządowym (corocznie przyjmowana uchwała Rady Miasta Elku określająca szczegóły współpracy finansowej i niefinansowej w danym roku kalendarzowym).
7. **Konsultacje społeczne** (Uchwała Nr XII/121/07 Rady Miasta Elku z dnia 31 lipca 2007 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych)

W roku 2007 samorząd miasta Elku zlecił do realizacji sektorowi pozarządowemu w ramach Konkursu Dużych i Małych Grantów 144 zadania z zakresu kultury, sportu, oświaty, pomocy społecznej, wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, przeciwdziałania patologiom społecznym na łączną kwotę 767 816zł. W roku 2008 na realizację zadań samorządu miasta Elku w ramach Konkursu Dużych i Małych Grantów 2008 przeznaczył kwotę 945 476zł (w okresie styczeń – sierpień 2008 podpisano 219 umów na realizację zadań z zakresu kultury, sportu, oświaty, pomocy społecznej, wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, przeciwdziałania patologiom, edukacji ekologicznej oraz promocji miasta Elku).

Oprócz współpracy finansowej samorząd miasta Elku wspiera sektora pozarządowy organizując różnorodne formy doskonalenia w zakresie opracowywania, składania, realizacji i rozliczania projektów finansowanych z zewnętrznych środków pomocowych; finanse; nowe technologie, fundraising, zarządzanie organizacjami społecznymi; partnerstwo lokalne. Bardzo ważną formą współpracy są wspólne zespoły konsultacyjno-doradczo przedstawicieli samorządu miasta Elku i sektora pozarządowego (m. in. Konwent Elckiej Karty Współpracy, Komisja Grantowa opiniująca oferty na realizację zadań miasta Elku w ramach Konkursu Dużych i Małych Grantów, Rada Sportu, Rada Przedsiębiorczości, Zespół ds. opracowania strategii społecznej miasta Elku, Elcka Koalicja Społeczna, Miejski Zespół ds. realizacji miejskiego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, Młodzieżowa Rada Miasta Elku, Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Elckiego).

Wybrane projekty, programy, inicjatywy samorządu miasta Elku realizowane we współpracy z sektorem pozarządowym od roku 2007:

1. Kongres Sektora Pozarządowego Miasta Elku - Elcka Majówka Pozarządowa – święty elckich organizacji pozarządowych – coroczna prezentacja dorobku 100 organizacji pozarządowych.
2. Młodzi w Przejrzystej Polsce – projekt edukacji obywatelskiej Centrum Edukacji Obywatelskiej finansowany ze środków Komisji Europejskiej
3. Projekt OGNIWA – edukacja międzykulturowa i międzypokoleniowa – Projekt Collegium Civitas, Stowarzyszenia TRATWA finansowany ze środków Trust for Civil Society in Central&Eastern Europe.
4. Projekty edukacyjne finansowane z funduszy strukturalnych (Program Operacyjny Kapitał Ludzki)

Jednostki i komórki organizacyjne samorządu miasta Elku współpracujące z sektorem pozarządowym w zakresie realizacji zadań ustawowych:

1. Wydział Promocji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Elku
2. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Elku ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
3. Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Elku
4. Wydział Edukacji Urzędu Miasta Elku

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku
6. Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku
7. Elckie Centrum Kultury
8. Miejska Biblioteka Publiczna w Elku
9. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elku

W celu efektywniejszej komunikacji samorządu miasta Elku z sektorem pozarządowym powstał Miejski serwis elckich organizacji pozarządowych - portal internetowy – www.ngo.elk.pl.

Na portalu zamieszczane są informacje i dokumenty przydatne w działalności sektora pozarządowego (m.in. aktualne źródła finansowania, regulacje i porady prawne, baza elckich organizacji pozarządowych, informacje o realizowanych zadaniach samorządu miasta Elku przez organizacje w ramach Konkursu Dużych i Małych Grantów, informacje o pracy wspólnych zespołów konsultacyjno – doradczych).

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA EŁK

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I POWIERZCHNIA

Ełk jest miastem powiatowym położonym w północno- wschodniej Polsce i wchodzi w skład województwa warmińsko- mazurskiego. Miasto usytuowane jest w centrum powiatu ełckiego, nad rzeką Ełk i Jeziorem Ełckim.

Ełk należy do Pojezierza Ełckiego, obejmuje zatem oprócz jezior i rzeki malowniczo położone kompleksy leśne, pagórki i doliny morenowe oraz tereny równinne. Teren ten jest interesującym miejscem dla wędkarzy, grzybiarzy i miłośników długich wędrówek pieszych, rowerowych, kajakowych i narciarskich¹.

Miasto Ełk zajmuje obszar 2107² ha, w tym:

- grunty zabudowane i zurbanizowane → 1010 ha (48 %),
- użytki rolne → 462 ha (22 %),
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione → 104 ha (4,93 %),
- grunty pod wodami → 438 ha (20,79 %),
- nieużytki → 61 ha (2,90 %),
- tereny różne → 29 ha (1,38 %).

Ełk jest ważnym ośrodkiem rozwoju o znaczeniu polifunkcyjnym dla znacznego obszaru. Miasto jest dużym ośrodkiem przemysłu, głównie rolno- spożywczego (Zakłady Mięsne MAZURY S.A.), ale także przemysłu elektrotechnicznego i motoryzacyjnego (ZEM Ełk). Jest ośrodkiem edukacyjnym (osiem szkół średnich, siedziba Wyższego Seminarium Duchownego, Centrum Studiów Bałtyckich Uniwersytetu Warmińsko- Mazurskiego, Filia Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania, liczne pomaturalne szkoły państwowe i prywatne).

¹ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Ełku 2004 - 2016

² dane na dzień 31.XII.2005 r.

2.2. ŚRODOWISKO NATURALNE³

Miasto Ełk usytuowane jest w centralnej części Pojezierza Ełckiego nad rzeką Ełk i Jeziorem Ełckim. W okolicach miasta znajdują się jeziora o różnej powierzchni, z których istotną rolę w kształtowaniu i funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego miasta odgrywają jeziora Selmęt Wielki, Szarek i Sunowo. Nie bez znaczenia dla stanu środowiska są także torfowiska w rejonie wsi Konieczki, na północ od miasta. System jezior stanowi podstawowy układ terenów otwartych miasta.

Ełk z dość niewielką ilością zieleni wysokiej, posiada w najbliższym otoczeniu kompleksy terenów leśnych zlokalizowanych na północy, wschodzie i południu miasta oraz część lasów uroczyska „Bartosze” na zachód od miasta, stanowią one bardzo istotny bufor przyrodniczy na tych kierunkach. Bardzo ważnym uzupełnieniem tych lasów jest kompleks terenów otwartych związanych z doliną rzeki Ełk, rozdzielających aktualnie miasto na część północną i południową. System terenów otwartych miasta uzupełniają podmiejskie obszary ogrodów działkowych i użytków rolnych. Stwarzają one otwarte wnętrza krajobrazowe w kierunku na północ od miasta i na zachód od jeziora Ełckiego. Takie położenie sprawia, że uwarunkowania ochrony środowiska są szczególnie, zwłaszcza, że miasto należy do grona miast ekologicznych. Miasto Ełk posiada na swoim terenie 105 ha terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Parki zabytkowe w mieście znajdują się przy ul. Słowackiego oraz ul. 3-go Maja.

Teren miasta charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą, o silnej pagórkowatości, o stosunkowo dużych wysokościach względnych z licznymi zagłębieniami oraz uchodzącymi do nich dolinami. Teren obniża się z północnego - zachodu na południowy - wschód. Najbardziej urozmaiconą rzeźbę terenu posiada część północno - zachodnia, na północ od Siedlisk.

2.3. DEMOGRAFIA

Ełk jest trzecim pod względem liczby ludności miastem województwa warmińsko-mazurskiego licząc 56.356 mieszkańców (w dniu 30.06.2006 r.). Na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet.

³ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2016

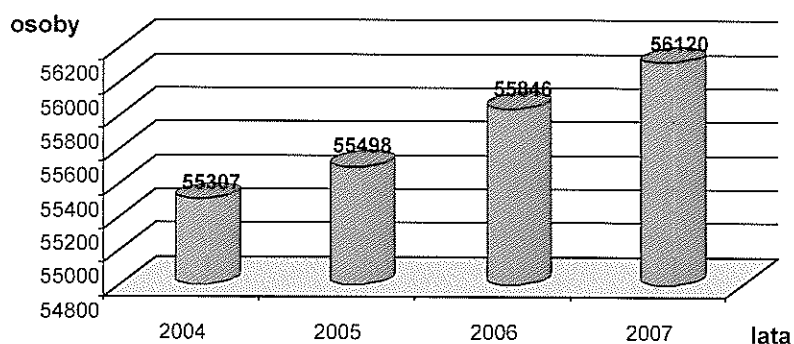
Dorośli stanowią grupę liczącą 43.315 osób, tj. 76,86 % ogółu mieszkańców. Bardzo liczna jest grupa dzieci i młodzieży do 18 roku życia (13.041 osób), stanowiąca 23,14 % ogółu mieszkańców. Na 1 km² przypada 2.562 osoby.

Osoby w wieku przedprodukcyjnym w Elku stanowią grupę liczącą 13.353 mieszkańców (23,91 % ogółu mieszkańców), produkcyjnym stanowią grupę liczącą 36.230 mieszkańców (64,87 % mieszkańców), natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią grupę liczącą 6.263 mieszkańców, tj. 11,21 % ogółu mieszkańców.

Według danych statystycznych liczba ludności w latach 2004 - 2007 w gminie miejskiej Elk kształtuje się następująco (Wykres 1 oraz Tabela 1):

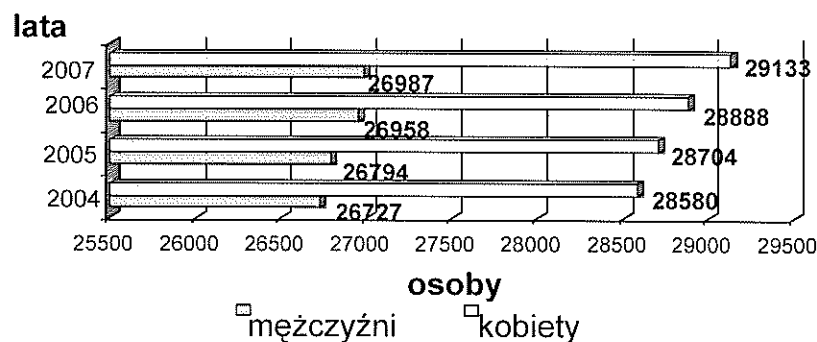
Wykres 1. Stan ludności w mieście Elk w latach 2004 - 2007

+

źródło: www.stat.gov.pl

Wykres 2. Stan ludności wg płci w mieście Elk w latach 2004 - 2007

źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 1. Liczba ludności Miasta Elk wg stałego miejsca zameldowania w latach 2004-2007

wg stałego miejsca zameldowania											
stan na 31 XII											
ogółem				mężczyźni				kobiety			
2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
55300	55469	55562	55793	26734	26795	26843	26875	28566	28674	28719	28918

źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 2. Liczba ludności Miasta Elk wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2004-2007

wg faktycznego miejsce zamieszkania											
stan na 31 XII											
ogółem				mężczyźni				kobiety			
2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
55307	55498	55846	56120	26727	26794	26958	26987	28580	28704	28888	29133

źródło: www.stat.gov.pl

Tabele 3, 4, 5 przedstawiają strukturę ludności Miasta Elk w latach 2005 – 2007:

Tabela 3. Struktura ludności Miasta Elk w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2007

w wieku przedprodukcyjnym								
ogółem			mężczyźni			kobiety		
2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
14	13							
404	815	13 353	7 481	7 154	6 938	6 923	6 661	6 415

źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 4. Struktura ludności Miasta Elk w wieku produkcyjnym w latach 2005-2007

w wieku produkcyjnym								
ogółem			mężczyźni			kobiety		
2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
34	35	1302	17	17		17	17	
822	498	3	338	690	18 035	484	808	18 195

źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 5. Struktura ludności Miasta Elk w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2007

w wieku poprodukcyjnym								
ogółem			mężczyźni			kobiety		
2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
6 081	6 185	6 263	1 908	1 950	1 985	4 173	4 235	4 278

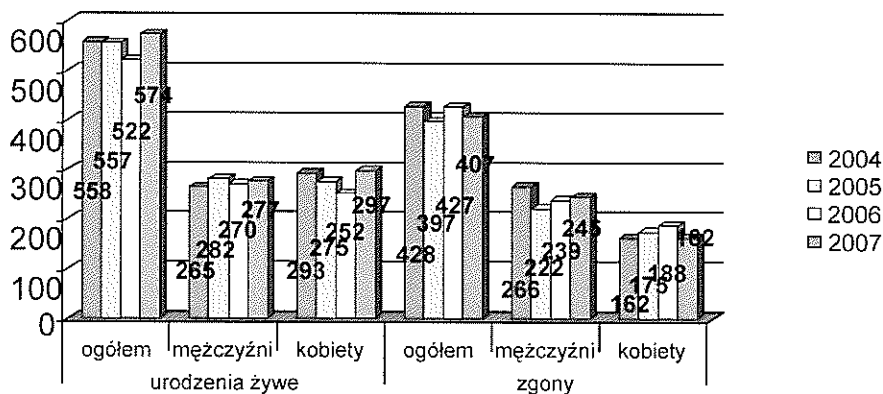
źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego Miasta Elk

	Ludność w wieku:		
	Nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Produkcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2005	58,8	42,2	17,5
2006	56,3	44,8	17,4
2007	54,1	46,9	17,3

źródło: www.stat.gov.pl

Wykres 3. Urodzenia żywe i zgony w mieście Elk w latach 2004 - 2007

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 7. Przyrost naturalny w mieście Elk w latach 2004 – 2007

	przyrost naturalny		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
2004	130	-1	131
2005	160	60	100
2006	95	31	64
2007	167	32	135

Źródło: www.stat.gov.pl

2.4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY⁴

Obecnie, obok funkcji ośrodka przemysłowego, Ełk staje się w coraz większej mierze ośrodkiem obsługi ruchu turystycznego, pełni również rolę ośrodka usługowego w zakresie szkolnictwa zawodowego i wyższego, służby zdrowia, handlu i kultury, a także obsługi rolnictwa. Dzięki walorom przyrodniczym, możliwościom gospodarczym i aktywności mieszkańców Ełk stał się centralnym miastem wschodniej części województwa, wpisanym do elitarnego grona miast ekologicznych w Polsce. W mieście Ełk zbiegają się ważne linie komunikacyjne: drogowe i kolejowe. Stąd biorą początek liczne szlaki komunikacyjne i turystyczne do Krainy Tysiąca Jezior.

Liczba pracujących Ełczan z roku na rok, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na 1000 osób systematycznie wzrasta, co jest zjawiskiem pozytywnym. W 1998 roku pracowało w Ełku 14.989 osób (266,7 na 1000 mieszkańców), w 2002 roku – 12.244 osób (221,4 na 1000 mieszkańców), w 2007 roku 13.723 (244,5 na 1000 mieszkańców).

Tabela 8 ukazuje ludność pracującą z terenu Miasta Ełk w latach 2005 – 2007.

Tabela 8. Pracujący wg płci w mieście Ełk w latach 2005 – 2007

	ogółem	mężczyźni	kobiety
2005	12 748	6 627	6 121
2006	13 023	6 679	6 344
2007	13 723	7 083	6 640

Źródło: www.stat.gov.pl

Przemysł

W Ełku znajduje siedzibę 4699 jednostek gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Najwięksi pracodawcy to: ZEM Ełk i Zakłady Mięsne ANIMEX. Od 1 września 1996 r. w Ełku funkcjonuje Podstrefa Ełk Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, stanowiąca wydzielony obszar, na którym jest prowadzona działalność gospodarcza na preferencyjnych warunkach. Głównym celem utworzenia Strefy było przyspieszenie rozwoju gospodarczego w północno- wschodnim regionie Polski w oparciu o istniejące tam zasoby

⁴ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2016

oraz inicjatywę inwestorów, którzy podejmą na terenie Strefy działalność gospodarczą w oparciu o ulgi w podatku dochodowym. Podstrefa Elk obejmuje obszar ok. 105 ha terenu w dzielnicy przemysłowej miasta Elk. Obszar Podstrefy wyposażony jest w pełną infrastrukturę techniczną tj.: wodę, kanalizację deszczową, kanalizację sanitarną, energię elektryczną i drogi z nawierzchniami asfaltowymi. Tereny podstrefy zostały uzbrojone przez zarządzającego strefą kosztem ponad 12 mln zł. Od 1997 roku do końca września 2008 r. działalność produkcyjną uruchomiło 23 inwestorów, zatrudnienie w zakładach działających na terenie podstrefy znalazły 1904 osoby. Nakłady inwestycyjne poniesione przez inwestorów na wybudowanie nowych zakładów produkcyjnych wynoszą ponad 361 mln zł. Wśród inwestorów podstrefy przeważa kapitał polski, udało się pozyskać również inwestorów z kapitałem zagranicznym: niemieckim, austriackim, tajwańskim i amerykańskim.

W najbliższym czasie działalność produkcyjną podejmie 3 inwestorów generując kolejne miejsca pracy. Podstrefa Elk Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. stała się największym pracodawcą na terenie Elku. Intensywny rozwój przedsiębiorstw na obszarze strefy jest czynnikiem aktywizującym usługowe otoczenie biznesu i rozwijającym powiązania kooperacyjne z podmiotami gospodarczymi na terenie miasta. Pozyskiwanie kolejnych inwestorów i dalszy rozwój podstrefy Elk wymaga poniesienia dalszych nakładów na rozbudowę infrastruktury technicznej oraz przejęcia już wybudowanej przez Miasto Elk.

Turystyka⁵

Elckie Pojezierze - region naturalny w północno- wschodniej Polsce, wschodnia część Pojezierza Mazurskiego. W przeważającej części stanowi silnie pagórkowatą wyżynę, miejscami porośniętą zwartymi kompleksami leśnymi (Puszcza Borecka) z licznymi jeziorami. Odwadniane przez rzekę Elk wraz z dopływami. Morenowe wzgórza Pojezierza osiągają wysokość powyżej 200 m n.p.m. (Góry Pilackie, 219 m). Do największych jezior położonych na tym obszarze zalicza się Jezioro Rajgrodzkie (15,1 km²), Selmęt Wielki (12,6 km²), Łaśmiady (8,8 km).

Powyższą informacje lub podobne można znaleźć w wielu opracowaniach. Nie oddają one jednak tego istotnego szczegółu, który sprawia, iż Pojezierze Elckie jest tak interesującą krainą.

⁵ www.elk.pl/pl/turystyka

Ten niezwykle atrakcyjny turystycznie region, jest idealny zwłaszcza dla tych, którzy chcą odpocząć na łonie natury. Pośród dziewiczych lasów i czystych wód jezior doznają oni uspokajającej ciszy.

Najbardziej charakterystycznym elementem ełckiej przyrody są jeziora. Jest ich w promieniu 15-20 km od Ełku ok.100 (zajmują ponad 8 tys. ha). Można w nich złowić sandacza, lina czy węgorza.

Bogata flora ziemi ełckiej to przede wszystkim lasy stanowiące około 30% powierzchni regionu. Sosny, jałowce, świerki i brzozy wydzielają olejki eteryczne sprawiając, że lepszy dla zdrowia jest tydzień w Ełku niż miesiąc w sanatorium. Zjawiskiem niezwykle jest bez wątpienia lilia wodna porastająca w okresie letnim rzekę Ełk. To od niej właśnie miasto wzięło swą nazwę. Przyroda pojezierza ełckiego jest niezwykle bogata i piękna.

2.5. OCHRONA ZDROWIA W MIEŚCIE⁶

Na terenie Miasta Ełk stacjonarną opiekę zdrowotną świadczą 2 szpitale. Szpital Miejski – Mazurskie Centrum Zdrowia w Ełku, od 2002 roku w nowym budynku, posiadający 10 oddziałów, 1 pododdział 292 łóżka, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy dysponujący 35 łózkami⁷ i 9 pracowni diagnostycznych prowadzonych przez komunalną spółkę „Pro-Medica” oraz 108 Szpital Wojskowy – 10 oddziałów, 229 łózek⁸. Na 10 tys. mieszkańców powiatu ełckiego przypada 61,29 łózek w szpitalach (województwo – 41,6⁹). W roku 2007 hospitalizowanych w Szpitalu Miejskim było 11.895 osób, w poradniach specjalistycznych udzielono 113.660 porad, w Izbie Przyjęć udzielono 14.195 porad. W 108 Szpitalu Wojskowym hospitalizowano w 2003 roku 7168 osób.

„Pro - Medica” w Ełku Sp. z o. o. sukcesywnie rozszerza swoją działalność. W 2003 roku powstały nowe oddziały i świadczony jest coraz szerszy zakres usług :

- ♦ Oddział chemioterapii oraz świadczenie stacjonarnych form usług w zakresie onkologii i chemioterapii,

⁶ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2016

⁷ dane z 2008 roku

⁸ j.w.

⁹ dane z 2006 roku

- ◆ Oddział kardiologiczny – przystąpiono do realizacji programu rozwoju kardiologii, ale nade wszystko uzyskano wysoką ocenę konsultanta wojewódzkiego, co skutkuje zaliczeniem oddziału do I kategorii w rozumieniu warunków konkursu ofert do NFZ,
- ◆ wydzierżawiono pomieszczenia na stację dializ partnerom, którzy z własnych środków wykonali i zorganizowali stację dializ. Pozwoliło to na utworzenie poradni nefrologicznej, w ramach struktury spółki,
- ◆ dokonano szeregu zakupów sprzętu medycznego, m.in. zakupiono respirator do Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii, co umożliwia leczenie dzieci w tym oddziale,
- ◆ uzyskano akredytację Ministerstwa Zdrowia do prowadzenia specjalizacji lekarzy z zakresu rehabilitacji, chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych,
- ◆ w szpitalu prowadzony jest rejestr zakażeń metodą czynną,
- ◆ od roku 2004 szpital legitymuje się certyfikatem jakości – statusem szpitala akredytowanego przyznany przez Radę Akredytacyjną Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie,
- ◆ działalność laboratoriów analitycznego i mikrobiologicznego poddawana jest stałym ocenom w krajowych i międzynarodowych sprawdzianach jakości,
- ◆ w 2006r. podniesiono poziom referencyjny oddziałów noworodkowego i oddziału położniczego do II st. co daje możliwość leczenia wcześniaków i noworodków urodzonych z ciąży patologicznej,
- ◆ w 2007r. wspólnie z partnerami utworzono oddział kardiologii interwencyjnej, dzięki któremu możliwe jest leczenie na miejscu pacjentów z ostrym zawałem serca, jak również wysokospecjalistyczna diagnostyka chorób układu krążenia i naczyń krwionośnych,
- ◆ 2008 roku powiększono pododdział rehabilitacji kardiologicznej do 22 łóżek w celu objęcia opieką pacjentów leczonych z powodu zawału serca, co przyczynia się do zmniejszenia odsetka rent chorobowych,
- ◆ obecnie wdrażany jest Zintegrowany System Zarządzania zgodnie z wymaganiami norm ISO.

Obecnie najważniejszym wyzwaniem stojącym przed samorządowym systemem ochrony zdrowia jest spełnienie warunków narzuconych przez Rozporządzenie M.Z. z dnia 10 listopada 2006r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem

fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej¹⁰, co musi się wiązać ze znacznymi nakładami finansowymi na ukończenie inwestycji w szpitalu miejskim i przychodni specjalistycznej. Ukończenie inwestycji powinno nastąpić do końca 2012 roku.

Bezrobotni w powiecie ełckim¹¹

Na terenie Miasta Ełk, z końcem lipca 2006 roku, zarejestrowano 3.443 podmiotów gospodarczych.

Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku wykazują stosunkowo znaczny rozmiar bezrobocia, który przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 9. Bezrobotni ogółem zarejestrowani w PUP w Ełku w latach 2005-2008 w podziale na gminy (według stanu na koniec roku)

<i>ROK</i>	<i>POWIAT EŁCKI</i>	<i>MIASTO EŁK</i>	<i>GMINA EŁK</i>	<i>GMINA PROSTKI</i>	<i>GMINA KALINOWO</i>	<i>GMINA STARE JUCHY</i>
12. 2005	8980	4841	1616	1088	875	560
12. 2006	8111	4399	1459	972	810	471
12. 2007	6552	3529	1107	782	731	399
03. 2008	6383	3517	1075	727	723	341

Źródło: www.stat.gov.pl

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku do głównych przyczyn zaistniałej sytuacji na rynku pracy w powiecie ełckim należy:

- wzrost zasobów pracy. Według prognozy ludności sporządzonej przez GUS na lata 1999–2030, wiek zdolności do pracy osiągają najliczniejsze roczniki młodzieży urodzonej w okresie wyżu demograficznego w latach osiemdziesiątych,
- stagnacja rozwoju gospodarczego w latach 2000 i 2001 roku. Niewielka dynamika wzrostu w 2002 r. i 2003 r.,
- trwająca restrukturyzacja i prywatyzacja zakładów pracy należących do sektora publicznego i prywatnego, a także trudności finansowe firm powodujące spadek nakładów inwestycyjnych i zapotrzebowania na nowych pracowników. Największy przyrost liczby bezrobotnych w naszym regionie dotyczy sekcji: przetwórstwo

¹⁰Dz.U. 213 poz 1568 z późn. zm.

¹¹ Dane wg PUP Ełk

przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo,

- zmniejszenie miejsc pracy w przetwórstwie owocowo-warzywnym, likwidacja PGR. Bezpowrotna utrata miejsc pracy w istotny sposób pogorszyła sytuację bezrobotnych pragnących podjąć zatrudnienie.
- zmniejszenie środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (głównie w 2001 roku) spowodowało spadek liczby bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac subsydiowanych z Funduszu Pracy,

Wskaźnik stopy bezrobocia w kolejnych latach (2005- 2008 roku) ukazany jest w Tabeli 10.

Tabela 10. Wskaźnik stopy bezrobocia (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej) w latach 2005 – 2008

<i>Rok</i>	<i>Powiat elcki</i>	<i>Województwo warmińsko- mazurskie</i>	<i>Kraj</i>
<i>12. 2005</i>	<i>28,8</i>	<i>27,5</i>	<i>17,6</i>
<i>12. 2006</i>	<i>25,8</i>	<i>23,7</i>	<i>14,9</i>
<i>12. 2007</i>	<i>21,6</i>	<i>19,0</i>	<i>11,4</i>
<i>02. 2008</i>	<i>21,8</i>	<i>19,2</i>	<i>11,5</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.pup.elk.pl

Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie elckim stanowiły osoby posiadające wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (Tabela 11), w wieku 35 – 44 lata oraz 25-34 lata (Tabela 12).

Tabela 11. Struktura wykształcenia bezrobotnych z terenu powiatu elckiego zarejestrowanych w PUP w Elku w latach 2005 – 2008

<i>ROK</i>	<i>wykształcenie</i>				
	<i>wyższe</i>	<i>Policealne i średnie zawodowe</i>	<i>Średnie ogólnoksz tałcące</i>	<i>Zasadnicze zawodowe</i>	<i>Podstawowe i niepełne podstawowe</i>
<i>12. 2005</i>	<i>331</i>	<i>1898</i>	<i>714</i>	<i>2542</i>	<i>3495</i>
<i>12. 2006</i>	<i>323</i>	<i>1763</i>	<i>717</i>	<i>2272</i>	<i>3036</i>
<i>12. 2007</i>	<i>331</i>	<i>1401</i>	<i>670</i>	<i>1652</i>	<i>2498</i>
<i>03. 2008</i>	<i>301</i>	<i>1323</i>	<i>649</i>	<i>1652</i>	<i>2458</i>

Źródło: www.apraca.pl/pupelk

Tabela 12. Struktura wiekowa bezrobotnych z terenu powiatu elckiego zarejestrowanych w PUP w Elku w latach 2005 – 2008

ROK	wiek					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64
12. 2005	1971	2376	1928	2230	426	49
12. 2006	1595	2106	1726	2134	476	74
12. 2007	1253	1732	1305	1689	492	81
03. 2008	1145	1710	1267	1675	501	85

Źródło: www.apraca.pl/pupelk

Wykres 4. Dynamika bezrobocia w mieście Elk w latach 2005 – 2007

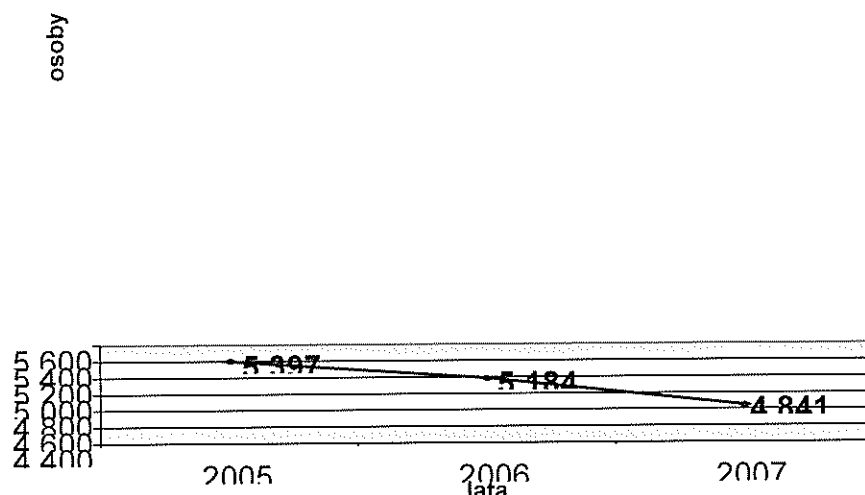

Tabela 14. Bezrobotni według płci w Mieście Elk w 2005 – 2008r.

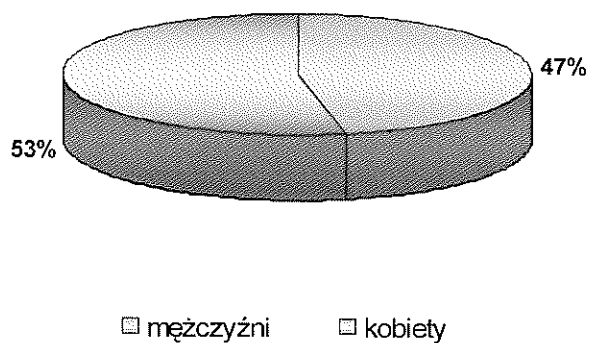
	12. 2005	12. 2006	12. 2007	03. 2008
ogółem	5397	5184	4841	3517
mężczyźni	2482	2443	2258	1970
kobiety	2915	2741	2583	1547

Źródło: www.stat.gov.pl

m-c	Miasto Elk
Styczeń	5 445
luty	5 605
Marzec	5 552
Kwiecień	5 228
Maj	5 149
Czerwiec	5 014
Lipiec	4 877
Sierpień	4 788
Wrzesień	4 670
Październik	4 746
Listopad	4 716
Grudzień	4 841

Źródło: www.apraca.pl/pupelk

Wykres 5. Struktura bezrobotnych według płci w Mieście Elk w 2007 r.

Źródło: www.stat.gov.pl

2.6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Wychowanie przedszkolne – Przedszkola

Zadanie wychowania, nauczania i opieki, w tym wychowanie przedszkolne należy zaliczyć do priorytetowych i najważniejszych zadań w dziedzinie edukacji dzieci i młodzieży.

Na mocy ustawy o systemie oświaty - system ten obejmuje przedszkola oraz w stosunku do dzieci 6-letnich nakłada obowiązek jednorocznego przygotowania przedszkolnego poprzez uczęszczanie do przedszkola lub oddziału zerowego zlokalizowanego w przy szkole podstawowej. W związku z powyższym Gmina Miasto Ełk poprzez usługi przedszkoli publicznych zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji przedszkolnej, a także w pewnym zakresie w odniesieniu do dzieci w wieku żłobkowym. Wydaje się, iż w zakresie opracowywanej strategii społecznej Miasta Ełku, dziedzina edukacji przedszkolnej - z uwzględnieniem dzieci specjalnej troski - powinna znaleźć należne miejsce.

Aktualnie (2008) w Ełku funkcjonuje 7 przedszkoli publicznych, do których uczęszcza ok.1050 wychowanków w wieku od 3 do 6 lat. Ponadto w czerwcu 2008 r. rozpoczęło funkcjonowanie Niepubliczne Przedszkole "Promyk". Wcześniej w Ełku przedszkola niepubliczne nie funkcjonowały.

Populację dzieci w wieku przedszkolnym w/g roczników urodzeń oraz zameldowania w Ełku w latach 2004 - 2007 przedstawia poniższa tabela :

Rok urodz.	2004	2005	2006	2007
Liczba dzieci	562	595	569	644

Sieć przedszkoli publicznych w Ełku przedstawia się następująco:

1. Miejskie Przedszkole i Żłobek „Ekołudki” – przy ul. J. Kilińskiego 48
2. Przedszkole Samorządowe Nr 2 im. Jana Brzechwy – przy ul. Armii Krajowej 4
3. Miejskie Przedszkole „Niezapominajka” - przy ul. J. Słowackiego 18
4. Miejskie Przedszkole „Bajka” – przy ul. Ks. J. Popiełuszki 6
5. Przedszkole Samorządowe Nr 6 – przy ul. Toruńskiej 8a
6. Miejskie Przedszkole „Mali Odkrywczy”- przy ul. M. Kajki 8a
7. Miejskie Przedszkole Nr 8 – przy ul. Mjr H. Dobrzańskiego

Struktura organizacyjna przedszkoli publicznych w Ełku w/g stanu na 31 marca 2008 przedstawiała się następująco:

Przedszkole	Adres przedszkola	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków
Nr 2	ul. Armii Krajowej 4	5	140
MP „Niezapominajka”	ul. J. Słowackiego 18	5	145
MPiŻ „Ekołudki”	ul. J. Kilińskiego 48	9	235
MP „Bajka”	ul. Ks. J. Popiełuszki 6	5	127
Nr 6	ul. Toruńska 8A	5	123

MP „Mali Odkrywcy”	ul. M. Kajki 8a	5	147
Nr 8	ul. Mjr H. Dobrzańskiego 3	5	136
Ogółem		39	1053

Szkoły Podstawowe

W Elku funkcjonuje 7 szkół podstawowych, do których uczęszcza ok. 3.700 uczniów w 150 oddziałach. Przy poszczególnych szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne (tzw. „zerowe”) w liczbie –18, do których uczęszcza ok. 400 wychowanków (dzieci sześciolletnich).

Sieć oddziałów zerowych jest zorganizowana w sposób umożliwiający dzieciom sześciolletnim spełnianie obowiązku jednorocznego przygotowania przedszkolnego.

Struktura organizacyjna oddziałów „zerowych” przy szkołach podstawowych w Elku w/g stanu na 31 marca 2008 przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 4	SP nr 5	ZSzS- SP	SP nr 7	SP nr 9	Razem
Liczba uczniów	109	59	61	64	27	47	30	397
Liczba oddz. „0”	4	3	3	3	1	2	2	18

Sieć szkół podstawowych w Elku jest zorganizowana w sposób umożliwiający uczniom realizację obowiązku szkolnego w szkołach tzw. obwodowych.

1. Szkoła Podstawowa nr 2 im. I Dywizji T. Kościuszki - przy ul. J. i H. Małeckich 1,
2. Szkoła Podstawowa nr 3 im. H. Sienkiewicza - przy ul. Grodzieńskiej 1,
3. Szkoła Podstawowa nr 4 im. prof. Wł. Szafera - przy ul. Wojska Polskiego 64,
4. Szkoła Podstawowa nr 5 - przy ul. Św. Maksymiliana M. Kolbego 11,
5. Szkoła Podstawowa nr 7 – przy ul. ul. J. Kilińskiego 48,
6. Szkoła Podstawowa nr 9 im. Jana Pawła II - przy ul. Mjr J. Piwnika „Ponurego” 1.

Struktura organizacyjna szkół podstawowych w Elku w/g stanu na 31 marca 2008 przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 4	SP nr 5	ZSzS- SP	SP nr 7	SP nr 9	Razem
Liczba uczniów	814	478	624	577	248	516	428	3 685
Liczba oddz.	33	18	24	24	11	22	18	150

W strukturze organizacyjnej szkół podstawowych funkcjonują m.in.:

- klasy sportowe (8),
- klasy integracyjne (10),
- klasa „romska”
- i klasa „przyszpitalna”.

Według stanu na 31 marca 2008 z obiadów szkolnych korzystało /średnio w stosunku dziennym/ ok. 1.500 uczniów, co stanowiło ok. 41% ogółu uczniów szkół podstawowych.

Ok. 550 uczniów systematycznie korzystało ze świetlic szkolnych. Na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Ełku w stosunku do 67 uczniów orzeczono kształcenie specjalne. Na mocy orzeczeń Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Ełku - w stosunku do 12 uczniów prowadzono indywidualne nauczanie.

Z raportu za rok szkolny 2006/07 Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Medycyny Szkolnej – Szkolmed w Ełku zajmującego się profilaktyczną opieką zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Ełku wynika, iż w części Raportu dotyczącej zidentyfikowanych problemów w odniesieniu do 4.295 uczniów szkół podstawowych wykazano:

a) problemy szkolne: 597 ucz. z trudnościami w nauce; 93 ucz. mających trudności z przystosowaniem do warunków szkolnych; 77 ucz. wykazujących reakcje nerwicowe; 36 ucz. drugorocznych,

b) problemy społeczne: 112 ucz. z wyraźną patologią społeczną (alkoholizm, narkomania, przestępczość); 591 ucz. z rodzin niewydolnych wychowawczo (sieroctwo, przewlekłe choroby, niezaradność życiowa); 16 ucz. z objawami sugerującymi maltretowanie fizyczne i psychiczne; 42 ucz. ze wskazaniami świadczącymi o używaniu środków uzależniających,

c) problemy zdrowotne: ogółem 2.114 ucz. (od kl. „0” do kl. VI), w tym: 135 ucz. z niedoborem masy ciała; 88 ucz. z niedoborem wzrostu; 427 ucz. z wadami wzroku; 29 ucz. z wadami słuchu; 252 ucz. z alergią; 111 ucz. z astmą; 83 ucz. z chorobami krążenia; 53 ucz. z chorobami układu moczowego; 1079 ucz. z zaburzeniami statystyki ciała i wad postawy; 280 ucz. z wadami wymowy; 256 ucz. z innymi problemami zdrowotnymi. Liczba dzieci korzystających z gimnastyki korekcyjnej – 298. Liczba uczniów zwolnionych z lekcji WF pow. Miesiąc -70. Liczba ucz./wych., którym udzielono porad pielęgniarских – 4135. Liczba

skierowań do lekarza: ogółem – 1419. Liczba uczniów z zaniedbaniami higieny osobistej -46. Liczba wezwań rodziców w sprawach zdrowia dziecka -894. Liczba ucz. objętych profilaktyką fluorkową – 3899. Liczba ucz., u których przeprowadzono testy przesiewowe w ramach bilansu zdrowia -ogółem: 1233, w tym stwierdzone odchylenia od normy – u 615 ucz.

Na koniec roku szkolnego 2007/08 mury miejskich szkół podstawowych opuści ok. 630 uczniów. Aktualnie w Elku nie funkcjonują szkoły podstawowe niepubliczne.

Gimnazja

Miasto Elk jest organem prowadzącym dla 4. gimnazjów publicznych do których uczęszcza ok. 2150 uczniów w 76 oddziałach. Ponadto w strukturze Powiatu Elckiego funkcjonują w Elku: Gimnazjum Powiatowe oraz Gimnazjum dla uczniów w Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym w Elku. Sieć gimnazjów jest zorganizowana w sposób umożliwiający uczniom spełnianie obowiązku szkolnego.

Sieć miejskich gimnazjów przedstawia się następująco:

1. Gimnazjum nr 1 - przy ul. J. i H. Małeckich 1
2. Gimnazjum nr 2 – przy ul. ul. J. Kilińskiego 48
3. Gimnazjum nr 3 im. Kard. Stefana Wyszyńskiego - przy ul. Mjr J. Piwnika „Ponurego” 1
4. Gimnazjum nr 4 - przy ul. Grodzieńskiej 1
5. Gimnazjum dla Dorosłych przy Centrum Kształcenia Ustawicznego w Elku ul. Matejki 1

Struktura organizacyjna gimnazjów w Elku prowadzonych przez Miasto Elk w/g stanu na 31 marca 2008 przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Gimnazjum nr 1	Gimnazjum nr 2	Gimnazjum nr 3	Gimnazjum nr 4	Razem
Liczba uczniów	565	518	412	647	2142
Liczba oddz. szk.	20	19	16	21	76

W strukturze organizacyjnej szkół gimnazjalnych funkcjonują klasy sportowe – 8.

Według stanu na 31 marca 2008 z obiadów szkolnych korzystało /średnio w stosunku dziennym/ok. 430 uczniów, co stanowiło ok. 20% ogółu uczniów miejskich gimnazjów. Na mocy orzeczeń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Elku - w stosunku do 2 uczniów

prowadzono indywidualne nauczanie. Na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Ełku w stosunku do 10 uczniów orzeczono kształcenie specjalne.

Na koniec roku szkolnego 2007/08 mury miejskich gimnazjów opuściło ok. 730 uczniów.

Z Raportu Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Medycyny Szkolnej – Szkolmed w Ełku / za rok szkolny 2006/07/ wynika, liczba uczniów z różnymi problemami wynosiła 2428:

a) problemy szkolne: 428 ucz. z trudnościami w nauce; 99 ucz. mających trudności z przystosowaniem do warunków szkolnych; 97 ucz. wykazujących reakcje nerwicowe; 101 ucz. drugorocznych,

b) problemy społeczne: 88 ucz. z wyraźną patologią społeczną (alkoholizm, narkomania, przestępczość); 441 ucz. z rodzin niewydolnych wychowawczo (sieroctwo, przewlekłe choroby, niezaradność życiowa); 5 ucz. z objawami sugerującymi maltretowanie fizyczne i psychiczne; 134 ucz. ze wskazaniami świadczącymi o używaniu środków uzależniających,

c) problemy zdrowotne: ogółem 1294 ucz. (od kl. I do kl.III), w tym: 75 ucz. z niedoborem masy ciała; 40 ucz. z niedoborem wzrostu; 449 ucz. z wadami wzroku; 8 ucz. z wadami słuchu; 167 ucz. z alergią; 51 ucz. z astmą; 70 ucz. z chorobami krążenia; 12 ucz. z chorobami układu moczowego; 732 ucz. z zaburzeniami statystyki ciała i wad postawy; 38 ucz. z wadami wymowy; 153 ucz. z innymi problemami zdrowotnymi. Liczba dzieci korzystających z gimnastyki korekcyjnej – 10. Liczba uczniów zwolnionych z lekcji WF pow. miesiąc -165. Liczba ucz./wych., którym udzielono porad pielęgniarских – 1652. Liczba skierowań do lekarza: ogółem – 913. Liczba uczniów z zaniedbaniami higieny osobistej -18. Liczba wezwań rodziców w sprawach zdrowia dziecka -384. Liczba ucz., u których przeprowadzono testy przesiewowe w ramach bilansu zdrowia -ogółem: 715, w tym stwierdzone odchylenia od normy – u 411 ucz.

Reasumując, z Raportu NZOZ „Szkolmed” z rok szkolny 2006/07 wynika, iż wśród 6.723 ucz. stwierdzono: problemy społeczne – 1272 ucz./19%/; problemy szkolne -1228 ucz. /18%/; problemy uzależnień -92 ucz./1,4%/; wady postawy – 1811 ucz./27%/ - co wskazuje na potrzebę określenia celów strategicznych oraz operacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w obszarze edukacji szkolnej. Ważnym jest, aby szkoły realizowały swoje zadania i przygotowywały do dorosłego życia oraz podejmowania ról społecznych zgodnie z oczekiwaniami środowisk rodziców, uczniów oraz społeczności lokalnej.

Należy nadmienić, iż wszystkie przedszkola i szkoły, dla których organem prowadzącym jest Miasto Elk - przystąpiły do realizacji założeń programu „Polityka Oświatowa Samorządu Terytorialnego (POST)” na lata 2007-2013 – natomiast pewne zdania programowe wpisują się w strategię polityki społecznej Miasta Elku. W odniesieniu do problemów społecznych i szkolnych uczniów należałoby zintensyfikować działania w kierunku zwiększania oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów (w tym sportowych), uwypatnienia współpracy nauczycieli i rodziców uczniów w zakresie wychowania i nauczania, a także szeroko rozumianej pedagogizacji rodziców ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wychowawczo niewydolnych.

Należy nadmienić, iż poza przedszkolami, szkołami podstawowymi oraz gimnazjami – Miasto Elk jest organem prowadzącym Samorządowe Liceum Ogólnokształcące funkcjonujące w strukturze organizacyjnej Zespołu Szkół Samorządowych w Elku przy ulicy Suwalskiej 15.

W/g stanu na 31 marca 2008 do Liceum Samorządowego w ZSzS w Elku uczęszczało 388 uczniów, w tym 106 uczniów spoza Miasta Elku.

W strukturze organizacyjnej Liceum Ogólnokształcącego - funkcjonuje klasa sportowa. Według stanu na 31 marca 2008 z obiadów szkolnych korzystało /średnio w stosunku dziennym/ 35 uczniów LO, co stanowiło ok. 9% ogółu uczniów tej szkoły. W stosunku do 2 uczniów PP-P w Elku orzekła o kształceniu specjalnym. Na mocy orzeczeń Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Elku - w stosunku do 2 uczniów prowadzono indywidualne nauczanie.

Na koniec roku szkolnego 2007/08 mury Liceum Samorządowego w ZSzS przy ul. Suwalskiej opuści ok. 120 absolwentów (maturzystów).Należy nadmienić, iż od września 1999 roku w tym samym budynku szkolnym przy ul. Suwalskiej 15 funkcjonują szkoła podstawowa i liceum ogólnokształcące. Wcześniejsze obawy odnośnie ulokowania w jednym budynku dzieci i młodzieży oraz zakładanego z góry nawarstwienia się problemów wychowawczych okazały się płonne. Zespół Szkół Samorządowych w Elku ma już swoją renomę i do tej szkoły zgłasza się rokrocznie coraz więcej kandydatów.

Problemem ostatnich lat stało się tzw. **eurosieroctwo**

Zgodnie z oświadczeniem Ministerstwa Edukacji Narodowej: „przez pojęcia eurosieroctwa należy rozumieć sytuację, w której emigracja zarobkowa rodziców/rodzica powoduje

burzenie podstawowych funkcji rodziny, takich jak zapewnienie ciągłości procesu socjalizacji, wsparcia emocjonalnego dziecka. Takie rozumienie eurosieroctwa oznacza, że nie każde dziecko, którego rodzice lub rodzic wyjechał do pracy za granicą, powinno być traktowane jako eurosierota”.

„EUROSIEROTY” - dane o uczniach, których rodzice wyjechali za granicę (nie tylko do krajów UE)

Szkoła	Liczba dzieci, których rodzice wyjechali za granicę	Liczba dzieci, których jedno z rodziców wyjechało za granicę	
		matka	ojciec
SP 2	10	9	93
SP 3	3	7	64
SP 4	9	20	85
SP 5	3	1	47
ZSZS	12	12	49
SP 7	5	8	54
SP 9	7	10	50
G 1	5	14	48
G 2	4	20	29
G 3	1	7	26
G 4	2	11	53
Razem	61	119	598

Żadna instytucja nie zajmuje się kompleksowo dziećmi zostawionymi przez rodziców wyjeżdżających za granicę. Ministerstwo Edukacji Narodowej pracuje obecnie nad stworzeniem programu, którego celem będzie podjęcie działań w przedmiotowej sprawie. Z chwilą wdrożenia programu miasto Ełk włączy się do jego realizacji.

Szkoły Ponadgimnazjalne

W Ełku funkcjonuje wiele szkół ponadgimnazjalnych. Dla szkół publicznych ponadgimnazjalnych (dawniej średnich) organem prowadzącym jest głównie Powiat Ełcki. Strukturę organizacyjną, a także liczbę uczniów poszczególnych szkół przedstawiają poniższe tabele.

Nazwa szkoły/gimnazjum	Zawód/profil	L. oddz. (2007/2008)	L. ucz. (2007/2008)
Zespół Szkół nr 1 im. J. Śniadeckiego w Elku			
III Liceum Ogólnokształcące w Elku	Informatyczno- językowy; ochrona środowiska	0	0
I Liceum Profilowane w Elku	socjalny, usługowo- gospodarczy, kształtowanie środowiska	4	72
Technikum nr 1 w Elku	technik technologii żywności; technik ochrony środowiska	11	244
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 w Elku	operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, rzeźnik/wędliniarz	4	103
Zespół Szkół nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Elku			
Liceum Ogólnokształcące nr 2 w Elku	matematyczno – informatyczny; informatyczny; biologiczno- chemiczny; biologiczny; kulturoznawstwo; plastyczno- sportowy; dziennikarski; prawny; turystyczny; matematyczno- architektoniczny; językowy, ogólny	24	712
II Liceum Profilowane w Elku	Zarządzanie informacją	1	28
Technikum nr 2 w Elku	technik budownictwa,	6	147
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	-	1	27
Zespół Szkół nr 3 im. J. i H. Małeckich w Elku			
III Liceum Profilowane w Elku	Ekonomiczno- administracyjny, usługowo- gospodarczy, kreowanie ubioru	2	26
Technikum nr 3 w Elku	technikum hotelarstwa, technik technologii odzieży; technik logistyki; technik architektury krajobrazu	16	396
Szkoła Policealna nr 3 w Elku	technik obsługi turystycznej	1	10
Powiatowe Gimnazjum nr 1 w Elku	-	7	187
Zespół Szkół nr 5 im. Karola Brzostowskiego w Elku			
V Liceum Profilowane w Elku	Ekonomiczno- administracyjny	2	44
Technikum nr 5 w Elku	technik ekonomista, technik handlowiec, technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych, technik informatyk, technik żywienia i gospodarstwa domowego	21	505
Szkoła Policealna nr 5	technik informatyk, technik administracji, technik ekonomista	9	264
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5	-	1	31
Zespół Szkół nr 6 im. Macieja Rataja w Elku			
IV Liceum Ogólnokształcące w Elku	-	3	89

IV Liceum Profilowane w Elku	Usługowo- gospodarczy, ekonomiczno- administracyjny, zarządzanie informacją	7	175
Technikum nr 4 w Elku	technik organizacji usług gastronomicznych, technik agrobiznesu, technik ekonomista	11	302
Szkoła Policealna nr 4 w Elku	technik organizacji usług gastronomicznych; technik rachunkowości; technik informatyk	0	0
I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Elku			
Liczba oddziałów (rok szkolny 2007/2008)		Liczba uczniów (rok szkolny 2007/2008)	
24		719	
Zespół Szkół Samorządowych w Elku – Liceum Ogólnokształcące			
13		399	
Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Elku			
Technikum nr 6 w Elku	technik elektronik (systemy i sieci komputerowe), technik mechanik (obsługa i naprawa pojazdów samochodowych), technik elektryk (maszyny aparaty elektryczne), technik mechatronik (mechatronika pojazdów samochodowych), technik teleinformatyk; technik informatyk	15	350
Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 6 w Elku	mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających	7	180
Technikum Uzupełniające nr 4 w Elku	technik elektryk, technik mechanik (obsługa i naprawa pojazdów samochodowych)	1	10
Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Elku			
Technikum nr 7 (dla dorosłych)			
technik handlowiec, technik ekonomista			
Szkoła Policealna nr 7 (dla dorosłych)			
V Liceum Ogólnokształcące (dla dorosłych)			
technik handlowiec, technik ochrony fizycznej i mienia, technik BHP, pracownik socjalny, technik informatyk			
VII Liceum Profilowane (dla dorosłych)			
ekonomiczno- administracyjny, usługowo gospodarczy			
Gimnazjum dla dorosłych			

Źródło: Centrum Informatyczne Edukacji wg. danych SIO z 30 września 2007 r.

Szkoła Policealna w Elku przy ul. Bahrkego w Elku (dawniej Policealne Studium Medyczne) – dla której organem prowadzącym jest Marszałek Województwa Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie. Szkoła prowadzi kształcenie w kilku kierunkach:

- ratownik medyczny (2 lata)
- technik usług kosmetycznych (2 lata)
- technika farmaceutyczna (2 lata)
- technik ochrony środowiska (2 lata)

- technik masażysta (2 lata)
- asystent osoby niepełnosprawnej (1 rok)
- asystentka stomatologiczna (1 rok)

W Szkole Policealnej w Elku naukę pobiera obecnie 133 słuchaczy.

Szkolnictwo wyższe

Elk z roku na rok coraz bardziej staje się ośrodkiem akademickim. Aktualnie w Elku funkcjonują następujące Uczelnie wyższe:

- **Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elkiej w Elku,**
- **Uniwersytet Warmińsko - Mazurski w Olsztynie - Centrum Studiów Bałtyckich w Elku.** W CSB na studiach stacjonarnych jest 519 studentów na kierunkach: administracja, edukacja techniczno informatyczna, technika rolnika i leśna, pedagogika, politologia. Na studiach niestacjonarnych – 164 studentów (administracja, edukacja techniczno informatyczna i pedagogika)

- **Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku - Filia w Elku.** Obecnie w WSFiZ - filii w Elku studiuje - na studiach stacjonarnych – 306 studentów, na studiach niestacjonarnych – 1034 studentów, na studiach podyplomowych – 79 studentów.

Kierunki na studiach I stopnia: Zarządzanie (Specjalności: Zarządzanie marketingowe w przedsiębiorstwie, Zarządzanie finansami przedsiębiorstw, Turystyka i hotelarstwo, Polsko– włoska współpraca gospodarcza), Filologia, Budownictwo, Informatyka, Elektrotechnika

Studia podyplomowe: Audyt wewnętrzny w teorii i praktyce. Audyt funduszy unijnych, Bibliotekarstwo i przetwarzanie informacji naukowo- technicznej, Orientacja i poradnictwo zawodowe, Organizacja turystyki, Podyplomowe Studia Rosjoznawcze, Podyplomowe Studium Negocjacji i Mediacji, Rachunkowość i finanse, Systemy Zarządzania Jakością w teorii i praktyce, Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, Zarządzanie i organizacja pomocy społecznej, Zarządzanie kadrami i doradztwo personalne i Zarządzanie oświatą.

- **Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Elku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy.** Regionalny Ośrodek Edukacyjny w Elku Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy prowadzi studia licencjackie w trybie niestacjonarnym (zaocznym), aktualnie studiuje ok 200 studentów.

Kierunki: Zarządzanie Turystyką i Hotelarstwo, Transport osobowy i logistyka, Zarządzanie Gastronomią i Dietetyka. Studia podyplomowe – 15 osób - logistyka i transport.

Placówki opiekuńcze i oświatowo wychowawcze

- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Elku przy ul. Grajewskiej 16A, który składa się z: Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 2, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 2, Szkoły Przysposabiającej do Pracy, Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2 – 250 uczniów w 23 oddziałach (stan na 30 września 2007r.).
- "TĘCZOWY DOM" - Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna i Gimnazjum Specjalne Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Misjonarek, (stan na 30 września 2007r.) - 42 dzieci.
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Elku

Inne formy kształcenia

- Państwowa Szkoła Muzyczna I st. w Elku,
Prowadzi naukę w dwóch cyklach – dziecięcym i młodzieżowym. Sześć klas w cyklu sześcioletnim – dziecięcym i cztery klasy w czteroletnim cyklu młodzieżowym.
Szkoła prowadzi naukę gry na następujących instrumentach: fortepian, skrzypce, wiolonczela, akordeon, gitara, klarnet, saksofon, flet, instrumenty perkusyjne
Realizowane przedmioty nauczania: kształcenie słuchu, audycje muzyczne, instrument główny, fortepian dodatkowy, chór, orkiestra smyczkowa.
- Społeczne Ognisko Muzyczne.

Placówki wychowania pozaszkolnego

- Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku przy ul. Parkowej 12.
Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku jest miejską publiczną placówką oświatowo - wychowawczą świadczącą usługi edukacyjne na rzecz mieszkańców miasta. Prowadzi zajęcia dydaktyczno - wychowawcze dla dzieci z przedszkoli oraz uczniów szkół.
Podstawowym celem placówki jest propagowanie idei ekorozwoju jako całokształtu działań człowieka na rzecz zasobów środowiska przyrodniczego, kształtowanie społecznego poparcia dla proekologicznych przedsięwzięć samorządu Miasta Elku oraz budowanie obrazu miasta jako wzorcowego ośrodka rozwoju zrównoważonego. Podniesienie jakości środowiska i życia

mieszkańców poprzez włączenie do praktyki dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta.

Placówki doskonalenia nauczycieli:

- Warmińsko - Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie Filia w Ełku jest Instytucją Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Ośrodek posiada akredytację oraz ściśle współpracuje z Kuratorium Oświaty w Olsztynie i Delegaturą w Ełku. Prowadzi działania w zakresie doskonalenia nauczycieli, kadry kierowniczej szkół i placówek oświatowych, a także pracowników nadzoru pedagogicznego, doradców metodycznych i przedstawicieli jednostek samorządów terytorialnych odpowiedzialnych za sprawy oświaty. Zasięg terytorialny działania obejmuje powiaty wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego: Ełk, Gołdap, Olecko, Pisz, Giżycko, Węgorzewo, gmina Mikołajki. Szkolenia prowadzone w Filii W-MODN w Ełku są bezpłatne dla nauczycieli, ponieważ działalność ośrodka w całości finansuje Marszałek Województwa.
- Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ełku przy ul Gen Wł. Sikorskiego 5a.

W Ełku funkcjonują następujące Szkoły niepubliczne (źródło: Centrum Informatyczne Edukacji wg. danych SIO z 30 września 2007 r.):

- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Ełku,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z/s w Ełku,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Ełku,
- Liceum Profilowane dla Dorosłych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Ełku,
- Technikum Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z/s w Ełku,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Ełku,
- Technikum Uzupełniające dla Dorosłych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Ełku,
- Policealna Szkoła Pracowników Ochrony,
- Policealne Studium Przedsiębiorczości i Zarządzania w Ełku,
- Policealne Studium Zawodowe w Ełku,

- Szkoła Policealna dla Dorosłych Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku z siedzibą w Elku,
- Studium Obsługi Celnej w Elku,
- "ATEST" Szkolenia, Obsługa Firm,
- Centrum Szkolenia Zawodowego "UNIWER",
- Centrum Szkolenia Zawodowego UNIWERS,
- Centrum Szkoleniowe ALFA,
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Elku,
- Ośrodek kształcenia ustawicznego Elckiego Forum Wspierania Samozatrudnienia Bezrobotnych w Elku,
- Ośrodek Szkolenia Zawodowego LOK - Jan Gróndwald,
- Prywatna Szkoła Językowa J. Jurska U. Koryszewska,
- Szkoła Języków Obcych,
- Ochotniczy Hufiec Pracy ul. Matejki 1

2.7. KULTURA¹²

Biblioteki

- Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna w latach 1971 – 2003 zajmowała pomieszczenie w Elckim Centrum Kultury, z końcem 2003 roku przeniosła się do budynku przy ulicy Armii Krajowej 17B w łącznej powierzchni użytkowej 1430 m² przystosowanej dla osób niepełnosprawnych. Posiada bogaty księgozbiór literatury pięknej polskiej i zagranicznej, książki naukowe, podręczniki akademickie, słowniki, encyklopedie i leksykony. Prowadzi prace oświatowe i edukacyjne dla dzieci i młodzieży, przysposobienie czytelnicze dla szkół i przedszkoli w formie wycieczek i lekcji bibliotecznych. Książki wypożyczają się nieodpłatnie. Od czytelników spoza Elku pobierana jest kaucja. Dokumentem uprawniającym do korzystania z wypożyczalni jest karta biblioteczna. W swojej strukturze ma dwie filie:

- nr 1, ul. Jana Pawła II 7
- nr 3 (szkolno- publiczna), ul. Piwnika Ponurego

¹² Program Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2016

W swoim księgozbiorze dysponuje około 200.000 opracowań. Przeciętna roczna ilość wypożyczeń to 150.000.

- Biblioteka Pedagogiczna

Filia w Ełku Warmińsko- Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej oferuje bogaty zbiór literatury z dziedziny pedagogiki i psychologii oraz nauk pokrewnych. Programy nauczania, poradniki metodyczne i podręczniki do szkoły podstawowej, gimnazjum oraz nowych typów szkół ponadgimnazjalnych, czasopisma metodyczne i pedagogiczne, filmy edukacyjne. Można tam uzyskać wszechstronną pomoc nauczycielom zdobywającym kolejne szczeble awansu zawodowego oraz bogatą literaturę z następujących dziedzin: socjologia, historia, prawo, literaturoznawstwo, językoznawstwo, medycyna, biologia, chemia, fizyka, matematyka, informatyka i technika komputerowa, sztuka i religioznawstwo. Wypożyczeń mogą dokonywać uczniowie, studenci oraz nauczyciele. Korzystać ze zbiorów na miejscu mogą wszyscy mieszkańcy.

- Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego

Siedzibą biblioteki jest budynek Wyższego Seminarium Duchownego w Ełku. Biblioteka służy alumnom WSD, wykładowcom, personelowi pomocniczemu, duchowieństwu diecezji, katechetom, studentom teologii i również osobom świeckim. Biblioteka gromadzi, przechowuje, opracowuje i udostępnia zbiory filozoficzno- teologiczne oraz czasopisma.

Domy Kultury

- Ełckie Centrum Kultury

Program działania ECK obejmuje duże projekty artystyczne o zasięgu lokalnym, powiatowym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym oraz prowadzenie 20 stałych form pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi (koła zainteresowań, pracownie, itp.). Celem działalności merytorycznej ECK jest stworzenie jak najszerzej oferty działań kulturalnych dla mieszkańców Ełku, jak również gości i wczasowiczów przebywających na Mazurach. Proponowane usługi obejmują różnorodne dziedziny artystyczne tj. teatr, film, muzykę poważną, muzykę rozrywkową, plastykę, taniec ludowy, ceramikę, itd. Ze stałych form pracy twórczej korzysta przeciętnie 600 osób miesięcznie. Od marca 2003 roku decyzja Rady Miasta Amatorski Teatr im. J. Węgrzyna, od lat działający w Ełku funkcjonuje w strukturach ECK. Tylko w 2003 roku spektakle teatru obejrzało ok. 20.000 osób. Obok teatru

funkcjonują: Mazurski Zespół Pieśni i Tańca Elk, Kawiarnia Artystyczna ECK, Galeria „Ślad”, Galeria „Holl”, Pracownia fotograficzna, muzyczna i studio nagrań, modelarska, ceramiczno- plastyczna, otwarta pracownia plastyki i reklamy, TEATR TRZYDZIESTU MINUT, Młodzieżowy Teatr Poezji, Teatrzyk „Paczka”, Dyskusyjny Klub Filmowy „KINOMAN” oraz zespoły muzyczne.

Od grudnia 2007 roku działa w Elku przy ul. Armii Krajowej **Szkoła Artystyczna, w której szczególnie uzdolnione dzieci i młodzież z terenu Elku mogą rozwijać swoje pasje i talenty.**

- Spółdzielczy Dom Kultury „OKRĄGLAK” i Klub „SAGITA”

SDK „OKRĄGLAK” powstał w 1998 r. z inicjatywy Spółdzielni Mieszkaniowej „Świt” w Elku. Praca odbywa się w oparciu o stałe sekcje: fotograficzną, plastyczną, szachową, muzyczną i Kluby: Seniora, Esperanto, Honorowych Dawców Krwi. Dotychczasowa działalność społeczno - wychowawcza została rozszerzona o współpracę z innymi ośrodkami i organizacjami kulturalnymi i edukacyjnymi nie tylko na terenie miasta, ale i kraju. Spółdzielczy Dom Kultury utrzymuje stały kontakt z twórcami różnych dziedzin sztuki odnośnie wymiany pomysłów i doświadczeń oraz współpracuje z mediami. SDK jest organizatorem ogólnopolskiego konkursu fotograficznego „Złap oddech Zielonych Płuc Polski”. Prowadzi również coroczne plenery malarskie. Organizuje liczne wystawy.

W 1993 roku na osiedlu „Konieczki”, utworzony został prowadzący działalność społeczno – wychowawczą Klub „SAGITA”, w ramach którego działa sekcja wietnamskiej sztuki walki „VIET-VO-DAO”.

Stowarzyszenia i inne instytucje kultury

Na terenie miasta działa szereg stowarzyszeń, które w swoich celach mają za zadanie upowszechnianie wszelkich form szeroko rozumianej kultury. Do najprężniejszych z nich należą: Towarzystwo Miłośników Elku, Stowarzyszenie Miłośników Tańca, Muzyki, Poezji i Kultury „TERPSYCHORA”, Elckie Stowarzyszenie Kulturalne, Towarzystwo przyjaciół Grodna i Wilna.

W Elku istnieją, cieszące się dużym zainteresowaniem prywatne muzea:

- Muzeum Kropli Wody – prowadzone przez Stowarzyszenie Mniejszości Narodowej Niemieckiej „Mazury”
- Prywatne Muzeum Zabytków Kolejnictwa – prowadzone przez braci Sawczyńskich

2.8. MIESZKALNICTWO

W Elku znajduje się około 18.300¹³ mieszkań. Poniższa Tabela ukazuje sytuację związaną z gospodarką mieszkaniową na terenie Miasta Elk.

Tabela 18. Zasoby mieszkaniowe Miasta Elk w latach 2005 – 2007

Mieszkania			izby			powierzchnia użytkowa mieszkań		
2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
17190	17995	18265	63539	66250	67201	982133	1029301	1047978

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 19. Przeciętna powierzchnia użytkowa na terenie Miasta Elk w latach 2005 – 2007 w m²

1 mieszkania			na 1 osobę		
2005	2006	2007	2005	2006	2007
57,1	57,2	57,4	17,8	18,5	18,8

Źródło: www.stat.gov.pl

W starych zasobach miasta znajduje się 232 budynki sprzed 1939 roku, 7 budynków wybudowanych w latach 1945 – 1960 i 35 wybudowanych po roku 1969. Tylko 17 budynków posiada pełne uzbrojenie techniczne. 169 budynków posiada ogrzewanie piecowe, a 6 budynków nie poza instalacją elektryczną i piecami. Budynki te zlokalizowane są w większości przypadków w centrum miasta. Od początku lat 90-tych zasoby komunalne ulegają stopniowej komercjalizacji poprzez sprzedaż lokali użytkowych oraz sprzedaż mieszkań, na preferencyjnych warunkach, dotychczasowym najemcom. W związku z tym, że polityka mieszkaniowa miasta przez wiele lat była ukierunkowana wyłącznie na tworzenie warunków do realizacji nowych zasobów mieszkaniowych, proces nabywania mieszkań komunalnych może być obecnie zahamowany, ze względu na zły stan techniczny budynków¹⁴.

¹³ www.stat.gov.pl – dane z 2004 roku

¹⁴ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2016

III. ANALIZA SWOT

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w mieście Elku można wskazać najważniejsze dla lokalnej społeczności problemy. W takim przypadku bardzo często stosuje się analizę SWOT, która pozwala na określenie deficytów, a co za tym idzie na wyłonienie potrzeb, jest metodą szans i zagrożeń. Dzięki analizie SWOT możemy określić słabe i mocne strony oraz najważniejsze czynniki zewnętrzne: szanse i zagrożenia.

Zebranie materiału informacyjnego i dokonanie diagnozy pozwoliło na sporządzenie diagnozy problemów społecznych w mieście Elku i opracowanie takiej analizy.

Ogólna sytuacja w zakresie prowadzonej pomocy społecznej na terenie miasta Elku z podziałem na cztery ww. obszary ukazuje poniższe zestawienie. Analiza wybranych problemów społecznych przedstawiona została w dalszej części rozdziału.

Tabela 20. Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie Miasta Elku

Mocne strony	Słabe strony
Prężnie działające władze miejskie i powiatowe w zakresie pomocy społecznej; Prężnie działający system opieki nad dziećmi i młodzieżą, w tym niepełnosprawną (Caritas Diecezji Elckiej, Fundacja Pomocy Dzieciom im. Św. Dominika Savio, Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Diecezji Elckiej, 2 Poradnie Dziecięce, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Elku, Stowarzyszenie "Kormoran" na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek przeznaczony dla chłopców z zaburzeniami psychicznymi i innymi); Możliwość wczesnego diagnozowania, dzięki zasobom intelektualnym wykształconej, wykwalifikowanej kadry; Dość dobrze funkcjonująca baza rekreacyjno –	Niedostateczna baza lokalowa; Nieskoordynowany system działań instytucji i organizacji pozarządowych; Bariery architektoniczne w dostępie do infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych; Brak poradni geriatrycznej oraz poradni uzależnień dla dzieci; Brak telefonu zaufania oraz kompleksowej informacji na temat pomocy społecznej w Elku; Brak ośrodka wczesnej interwencji dla dzieci do 6 roku życia; Brak dostatecznej ilości mieszkań komunalnych; Niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej oraz zatrudnienie nowych specjalistów; Nowe zadania zlecane bez pokrycia finansowego; <i>Brak ZAZ</i> <i>Brak instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych i</i>

sportowa, w tym możliwość uczestnictwa osób niepełnosprawnych; Istnienie instytucji wspomagających rodziny zagrożone dysfunkcjami oraz osoby zniewolone uzależnieniami (Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Elckie Stowarzyszenie „Centrum Trzeźwości”, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych Od Narkotyków i Ich Rodzin, Poradnia Zdrowia Psychicznego,); Silny i rozbudowany wolontariat; Istnienie Poradni Terapii Uzależnień; Istnienie Pogotowia Opiekuńczego; Potencjał demograficzny – znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym; Aktywność placówek oświatowych; Wspólna realizacja programów prewencyjnych i profilaktycznych (Policja, Szkoły, Poradnie, MOPS, PCPR).	<i>osób starszych w ich mieszkaniach</i>
Szanse	Zagrożenia
Integracja z UE – możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych; Poszerzenie rynku pracy dzięki tworzeniu gospodarstw agroturystycznych; Uzdrowski charakter miasta; Rozwój współpracy istniejących już instytucji; Wzrastające zatrudnienie; Tworzenie nowych miejsc pracy dzięki wykorzystaniu szans płynących z naturalnych, ekologicznych uwarunkowań Miasta; Aktywne zasoby ludzkie.	Niż demograficzny; Emigracja zarobkowa wykształconych ludzi; Niestabilny system prawny; Niska świadomość społeczna i obywatelska; Roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność; Brak zrozumienia znaczenia i problematyki pomocy społecznej wśród społeczeństwa; Rozczarowanie społeczne polityką państwa; Rozwarstwienie się społeczeństwa Ubogi rynek pracy Starzenie się społeczeństwa; Upadek autorytetów moralnych i społecznych; Likwidacja/upadek szkolnictwa średniego zawodowego w poszczególnych rzemiosłach.

Niewątpliwie mocną stroną miasta Elku są jego walory przyrodniczo - krajobrazowe, turystyczne oraz silny samorząd mogący sprawnie decydować o kierunku prowadzonej przez miasto polityki społecznej. Elementem wspomagającym i dającym dodatkowe szanse

i możliwości w tej materii, jest opracowana strategia rozwoju miasta, której głównym celem jest stworzenie warunków do rozwoju regionu, a także zaangażowanie w pomoc społeczną placówek oświatowych, licznych stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych, które na aktywnie działają terenie miasta (w większości przypadków współpracując ze sobą) niosąc pomoc potrzebującym.

Niestety, miasto Ełk ma nie tylko same mocne strony. Wskazać też można również wiele słabych punktów. Jednym z nich jest *brak unii lub federacji działających organizacji pozarządowych*. Nadzieją na poprawę warunków życia społeczności Ełku jest, w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, możliwość dofinansowania pomocy społecznej z funduszy strukturalnych, które zasiląby skromny budżet miasta przeznaczony na pomoc potrzebującym. Równie ważne jest ustalenie korzystnych rozwiązań prawnych, a także lansowanie polityki pro zatrudnieniowej, która zmniejszyłoby skalę występujących w mieście dysfunkcji społecznych.

Niepokojące jest także przystosowanie się osób korzystających z pomocy społecznej do zaistniałej sytuacji. Osoby takie charakteryzuje mała aktywność (a wręcz bierność) oraz brak chęci zmierzającej do samodzielnego (albo częściowo samodzielnego) wyjścia z niekorzystnej życiowo sytuacji. Obserwuje się uzależnienie tych osób od pomocy społecznej, a nawet długotrwałą postawę roszczeniową klientów pomocy społecznej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1 . POMOC SPOŁECZNA W MIEŚCIE EŁK

Na terenie miasta Ełk, zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, nakładających na gminę obowiązek realizacji określonych przepisami zadań zleconych z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej, realizowane są w głównej mierze przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, funkcjonujący w oparciu o ustawę o pomocy społecznej i akty prawa miejscowego (uchwała w sprawie powołania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i uchwała w sprawie nadania statutu Ośrodkowi). Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są przez specjalnie utworzony Samodzielny Referat Świadczeń Rodzinnych. Działalność gminnych jednostek samorządowych, o których mowa, wspierana jest i uzupełniana poprzez bogatą ofertę pomocową, realizowaną przez inne podmioty publiczne i niepubliczne, działające w sferze pomocy społecznej.

Na terenie Ełku, zadania pomocy społecznej realizują także m. in. podmioty jak niżej:

- Niepubliczny Zakład Domowej Opieki Paliatywnej „Niebieski Parasol” (ul. Konopnickiej 9)
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej (ul. Piłsudskiego 4),
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Narkotyków i Ich Rodzin (ul. Piłsudskiego 4),
- Ełckie Stowarzyszenie „Centrum Trzeźwości”(ul. Małeckich 3),
- Polski Związek Niewidomych Koło w Ełku (ul. Kajki 8),
- Stowarzyszenie „Kormoran” na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych (ul. Piłsudskiego 18)
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki” (Konopnickiej 4),
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Ełku (ul. Małeckich 3),
- „Dom Św. Ojca Pio”(ul. Kościuszki 29)
- *Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar-Markot (Kościuszki 19)*
- Caritas Diecezji Ełckiej (ul. 3 Maja 10),
- Fundacja Pomocy Dzieciom im. Św. Dominika Savio (ul. Piłsudskiego 8),

- Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Diecezji Ełckiej (ul. Wojska Polskiego 46),
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej (ul. Kościuszki 9),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów (ul. Małeckich 3),
- Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko- Mazurski Zarząd Koła w Ełku (ul. Kajki 8),
- Północno – Wschodnie Stowarzyszenie Chorych na SM Ełk (ul. Wawelska 27/23),
- Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski Parasol” (ul. Konopnickiej 2),
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Ełku (ul. Koszykowa 2),
- DPS „Tęczowy Dom” (ul. Kilińskiego 2),
- 6 Katolickich Poradni Rodzinnych.

W ramach pomocy społecznej, funkcjonuje także Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Kobiet i Dzieci zlokalizowany w pomieszczeniach DPS w Nowej Wsi Ełckiej, obejmujący zasięgiem wszystkie gminy powiatu ełckiego, w tym teren Miasta Ełk.

Wszystkie podmioty realizujące zadania pomocy społecznej współdziałają ze sobą na zasadzie partnerstwa i pomocniczości, co przyczynia się do zwiększenia efektywności pomocy i lepszego wykorzystania posiadanych środków.

Pomocy materialnej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom z zachowaniem kryterium dochodowego i społecznego:

A) Kryterium dochodowe

Dochód oblicza się uwzględniając łącznie wszelkie dochody ze wszystkich źródeł bez względu na źródło ich uzyskania. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- na osobę samotnie gospodarującą - 477,00 zł
- na osobę w rodzinie - 351,00 zł (od 01.10.2006r.)

B) Kryterium społeczne

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej

placówki opiekuńczo - wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej¹⁵.

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy miejskiej Ełk zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będący gminną samorządową jednostką organizacyjną. Ośrodek ten realizuje:

- zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej, kierując się ustaleniami Prezydenta Miasta Ełk,
- zadania pomocy społecznej zlecone Gminie z zakresu administracji rządowej.

Zadania zlecone Gminie w zakresie świadczeń rodzinnych realizuje Prezydent Miasta przy pomocy Referatu Świadczeń Rodzinnych.

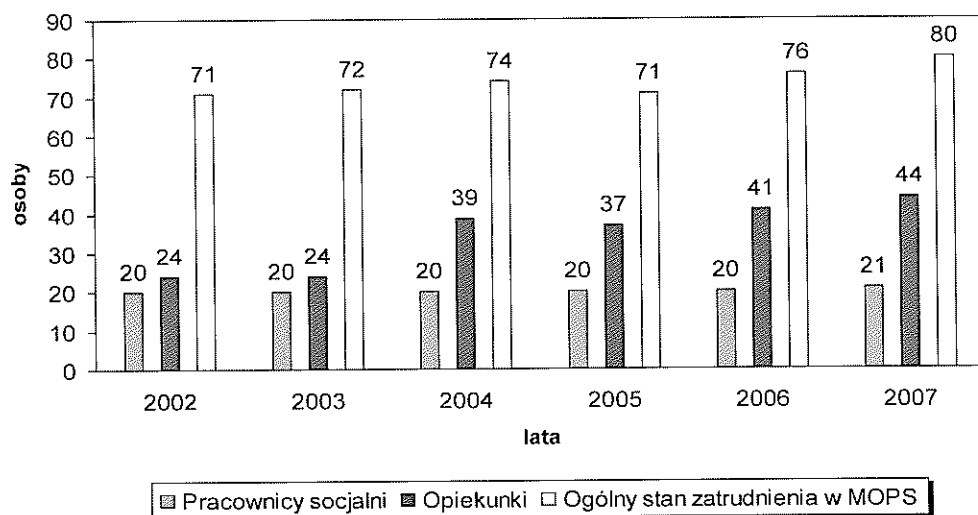
Ośrodek działa na podstawie:

- uchwały Rady Miasta w sprawie powołania
- uchwały Rady Miasta w sprawie nadania statutu
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 228, poz. 596 z późn. zm.).

Ogólny nadzór nad bieżącą działalnością Ośrodka oraz nad realizacją zadań własnych Gminy sprawuje Prezydent Miasta Ełk. W sprawach zleconych Gminie miejskiej z zakresu administracji rządowej nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wojewoda Warmińsko-Mazurski.

¹⁵ jak wyżej

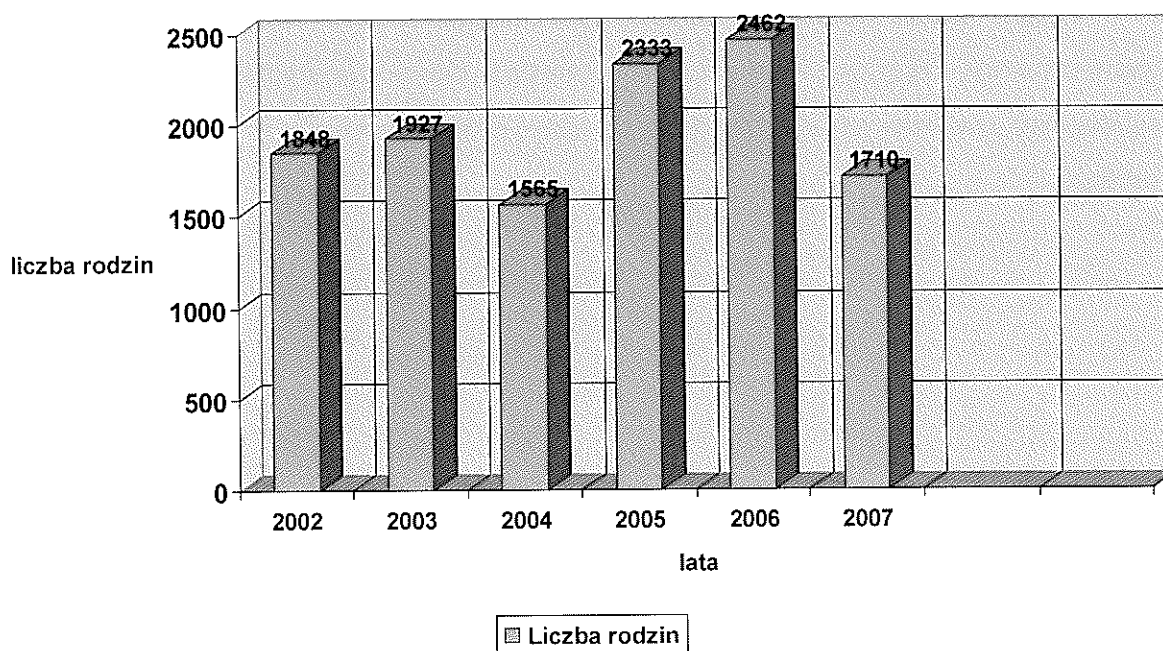
Wykres6. Stan zatrudnienia w MOPS w Elku w latach 2002 - 2007

Źródło: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku z lat 2002-2007

Rozmiar udzielonej przez elcki MOPS pomocy w latach 2002 - 2007 przedstawia Wykres 7.

Wykres 7. Liczba rodzin objętych przez MOPS w Elku pomocą w latach 2002 - 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Elku

Tabela 21. Liczba przyznanych świadczeń w latach 2002 – 2007

Lata	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2002	2330	1848	7217
2003	2456	1927	7479
2004	1926	1565	5598
2005	1842	1483	4976
2006	2940	1866	5043
2007	2679	1710	4329

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ełku

Tabela 22: Pomoc w ramach zadań własnych i zleconych udzielona przez MOPS w Ełku w latach 2002 – 2007

Rok	Świadczenia pieniężne i pomoc rzeczowa						Praca socjalna
	W zakresie zadań własnych			W zakresie zadań zleconych			Ilość rodzin
	Ilość osób, którym przyznano świadczenie	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	Ilość osób, którym przyznano świadczenie	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	
2002	1572	1289	4936	1518	1183	4746	2658
2003	1695	1368	5223	1385	1068	4309	2757
2004	1563	1279	4559	1215	963	3609	2375
2005	1785	1455	4982	280	276	458	2333
2006	2823	1758	4880	305	301	494	2462
2007	2596	4249	4249	267	263	378	2540

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ełku

Tabela 23. Charakterystyka gospodarstw domowych objętych pomocą w latach 2003–2007

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w rodzinach				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Sieroctwo	4	4	4	6	4	14	7	8	13	9
Bezdomność	43	72	59	57	55	43	73	79	57	55
Potrzeba ochrony macierzyństwa	197	93	75	42	61	766	408	312	198	228
Bezrobocie	1516	1335	1324	1156	1056	4978	4199	3979	3481	3075
Niepelnosprawność	698	323	430	503	690	2267	1055	1055	1084	1488
Długotrwała choroba	866	621	602	535	1100	2536	1610	1610	1201	2478
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	70	59	74	80	484	243	195	204	314	1678

W tym	Rodziny niepełne	22	16	21	70	455	71	52	56	232	1475
	Rodziny wielodzietne	11	9	7	10	40	88	72	53	68	260
Alkoholizm		161	161	161	130	158	434	374	363	237	295
Narkomania		9	12	12	10	14	20	17	20	19	32
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		30	37	36	31	26	76	71	65	32	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Elku

Na terenie Miasta Elk, oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku, funkcjonują następujące jednostki świadczące pomoc społeczną i środowiskową:

- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek przeznaczony dla chłopców z zaburzeniami psychicznymi i innymi sprzężonymi niepełnosprawnościami, dysponujący 35 miejscami
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej przeznaczony dla 15 kobiet z dziećmi
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzące zajęcia dla niepełnosprawnej młodzieży upośledzonej umysłowo przeznaczone dla 30 osób,
- Elckie Stowarzyszenie „Centrum Trzeźwości”,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko- Mazurski Zarząd Koła w Elku,
- Stowarzyszenie "Kormoran" na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Elcka Unia Rozwoju,
- Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki”,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Elku,
- DPS "Tęczowy Dom",
- Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy Domowej,
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych Od Narkotyków i Ich Rodzin,
- Niepubliczny Zakład Domowej Opieki Paliatywnej „Niebieski Parasol”,
- 2 Poradnie Dziecięce,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego przy szpitalu wojskowym,
- Caritas Diecezji Elckiej,
- Fundacja Pomocy Dzieciom im. Św. Dominika Savio,

- Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy Diecezji Ełckiej,
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Północno – Wschodnie Stowarzyszenie Chorych na SM Ełk,
- Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski Parasol”.

4.2. BEZROBOCIE

Przystępując do analizy problemu bezrobocia w Mieście Ełk, należy przedstawić definicje z nim związane¹⁶:

Bezrobociem w skali makro jest pozostawanie poza zatrudnieniem, na określonym obszarze geograficznym, znacznej liczby osób zdolnych do podjęcia pracy.

Bezrobociem w skali mikro jest utrata pracy z powodu braku kwalifikacji lub zaniku innych umiejętności pozwalających objąć i utrzymać stanowisko.

Bezrobocie rejestrowane to liczba osób bezrobotnych, czyli posiadających określone w ustawie cechy i zarejestrowanych w urzędach pracy.

Bezrobocie ukryte to pewna – nieokreślona – liczba osób, które w myśl ustawy nie mogą zarejestrować się jako bezrobotne, które albo nie są zatrudnione de facto albo wykonywana przez nich praca nie jest niezbędna z punktu widzenia zatrudniającego.

Stopa bezrobocia to ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (to jest zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy).

Poszukujący pracy to osoby nie zatrudnione poszukujące zatrudnienia oraz osoby zatrudnione zgłaszające zamiar i gotowość podjęcia zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy albo dodatkowego lub innego zatrudnienia, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy.

Pracujący w gospodarce narodowej to osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek lub dochód, bez względu na miejsce i czas trwania tej pracy; do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania,

¹⁶ www.infoobywatel.gov.pl

- właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców (łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin) gospodarstw indywidualnych w rolnictwie,
- właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą,
- osoby pracujące na własny rachunek,
- agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pracującymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych (łącznie z pracującymi członkami ich rodzin),
- pracujących na działkach pracowników państwowych gospodarstw rolnych i na działkach przyzagrodowych członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- duchownych wszystkich wyznań,
- pracowników jednostek budżetowych MON i MSW (siły zbrojne).

Zatrudnieni (pracownicy najemni) w gospodarce narodowej to:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;

Do pracowników najemnych zalicza się osoby:

- zatrudnione na podstawie umowy o pracę,
- zatrudnione na podstawie powołania, wyboru lub mianowania,
- pracujące w zakładach pracy w formie zorganizowanych grup roboczych (np. jednostki wojskowe, junacy obrony cywilnej, junacy straży przemysłowej i pożarnej).

Ludność bierna zawodowo to część społeczeństwa w wieku 15 lat i więcej, nie pracująca i nie będąca bezrobotną; wśród ludności biernej zawodowo wyróżnia się następujące kategorie:

- osoby otrzymujące emeryturę, rentę, alimenty, stypendium, pomoc opieki społecznej lub posiadające inne nie zarobkowe źródło utrzymania,
- uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę na okres nauki zawodu lub przyuczenia do określonej pracy,
- osoby odbywające karę pozbawienia wolności,
- osoby przebywające w domach opieki,

- zakonników i zakonnice,
- osoby uzyskujące dochód m. in. z dzierżawy, wynajmu lokali, sprzedaży rzeczy własnych, bądź z kapitału,
- osoby przebywające na urlopie wychowawczym,
- osoby pozostające na utrzymaniu innych osób.

Ludność aktywna zawodowo to część społeczeństwa w wieku 15 lat i więcej, zdolna do wykonywania zajęć zarobkowych i:

- wykonująca pracę, która przynosi zarobek lub dochód bez względu na miejsce i czas trwania tej pracy,
- bezpłatnie pomagająca w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej,
- poszukująca pracy i zdolna do jej podjęcia (bezrobotni).

Największą liczbę bezrobotnych zarejestrowanych od 2005 do 2007 roku stanowią w pierwszej kolejności osoby nie posiadające stażu pracy oraz osoby, których staż pracy nie przekracza 5 lat.

Sytuacja jest podobna, jeśli chodzi o analizę rejestru osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 roku.

Bezrobocie jest problemem społecznym, który oprócz wymiaru ekonomicznego ma duże znaczenie społeczne i psychologiczne. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia powoduje powstawanie negatywnych skutków, którymi dla osoby bezrobotnej są między innymi: dezaktualizacja zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości i funkcjonowanie poniżej własnych możliwości, zaburzenie pełnienia szeregu ważnych społecznie ról. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te nasilają się i rodzą takie kwestie jak: ubóstwo, frustracja, izolacja, wycofywanie się z życia społecznego oraz pogorszenie ogólnego stanu zdrowia. Zwłaszcza utrata prawa do zasiłku z Urzędu Pracy zmusza najczęściej osoby bezrobotne do szukania wsparcia między innymi w instytucjach pomocy społecznej¹⁷.

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki społeczne - w sferze ekonomicznej i psychospołecznej, które nasilają się w miarę wydłużenia się okresu pozostawania bez pracy. W przypadku zazwyczaj trwale bezrobotnych osób prowadzi do m.in.:

¹⁷ www.powiat.elk.pl

- pogorszenia standardu i jakości życia, poprzez trudności finansowe, które nie tylko prowadzą do obniżenia standardu życia i potęgowania biedy, lecz także pozbawienia bezrobotnego możliwości nabywania dóbr, które są symbolami statusu, co prowadzi do obniżenia samooceny;
- narastania problemu związanego z zagospodarowaniem czasu wolnego;
- pojawienia się poczucia krzywdy, frustracji;
- izolacji społecznej;
- powstania stresu i utraty stabilizacji prowadzącą do niemożności podejmowania racjonalnych decyzji;
- utraty kwalifikacji zawodowych;
- pogorszenia stanu zdrowia osób bezrobotnych;
- rozszerzenia sfery ubóstwa;
- obniżenia poczucia własnej wartości, utraty autorytetu w rodzinie;
- powstania dyskomfortu psychicznego i poczucia bezsilności, apatii, zniechęcenia;
- wzrostu konfliktów społecznych oraz zjawisk niepożądanych (zachowań patologicznych) takich jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa;
- ograniczenia lub zaniechania uczestnictwa w życiu politycznym i kulturalnym.

Długotrwałe bezrobocie powoduje szybką degradację ekonomiczną osoby i rodziny. Zdarza się, że objęta tym zjawiskiem jest nawet cała rodzina, w której z upływem czasu pojawia się bierność i zjawisko patologii, głównie nadużywanie alkoholu i która nie potrafi przystosować się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku.

Piętno bezrobocia wpływa nie tylko na bezrobotnych dorosłych, ale także i na ich dzieci, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno -

ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca, solidarność.

Rodziny, w których żyją osoby bezrobotne, szczególnie długotrwale pozostające bez prawa do zasiłku, z konieczności stają się klientami pomocy społecznej. Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdego miasta.

Działania na rzecz osób bezrobotnych realizowane są przez władze Miasta Ełk przede wszystkim w oparciu o „Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2003 - 2006” oraz Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. z późn. zm.

Na terenie Miasta Ełk działania w zakresie pomocy osobom bezrobotnym realizuje **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**.

Do form pomocy udzielanej przez służby socjalne bezrobotnym należy:

- ❖ diagnozowanie sytuacji bezrobotnego i ustalanie strategii postępowania, przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych, pomoc rzeczowa,
- ❖ pomoc psychosocjalna – poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna na rzecz bezrobotnego i jego rodziny, gdyż bezrobocie jest w rzeczywistości problemem dotyczącym całości egzystencji człowieka,
- ❖ prowadzenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku oraz innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych, kierowanie bezrobotnych na kursy aktywnego poszukiwania pracy, prowadzenie wspólnych programów w zakresie aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej,
- ❖ inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie bezrobocia.

Poniższe Tabele ukazują rozmiar pomocy osobom bezrobotnym w gminie miejskiej Elku w latach 2000 - 2005.

Tabela 24. Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej MOPS z powodu bezrobocia w latach 2002 – 2007

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	1446	1516	1335	1324	1156	1056
Liczba osób w tych rodzinach	4811	4978	4199	3979	3481	3075

Tabela 25. Udzielone świadczenia - zasiłki okresowe przyznane z powodu bezrobocia latach 2000 - 2007

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2007 r.				
521	3052	761675	515	1459
2006 r.				
809	4998	1236051	799	2388
2005 r.				
584	3132	442254	576	2053
2004 r.				
616	2704	312228	612	2174
2003 r.				
396	1113	283110	396	1495
2002 r.				
410	1357	302960	410	1528
2001 r.				
273	426	111007	274	1167
2000 r.				
393	1279	205005	385	1388

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Elku

Osoby bezrobotne z terenu miasta Elk mogą także zwracać się o pomoc do lokalnych organizacji pozarządowych.

m-c	Miasto Elk	Gmina Elk	Gmina Kalinowo	Gmina Prostki	Gmina Stare Juchy
Styczeń	5445	1807	961	1196	639
luty	5605	1845	958	1214	635
Marzec	5552	1819	921	1186	615
Kwiecień	5228	1722	884	1132	575
Maj	5149	1682	867	1117	539
Czerwiec	5014	1642	851	1080	544
Lipiec	4877	1569	866	1089	543
Sierpień	4788	1539	880	1092	539
Wrzesień	4670	1559	890	1080	537
Październik	4746	1567	884	1057	560
Listopad	4716	1581	859	1046	553
Grudzień	4841	1616	875	1088	560

Instytucją nastawioną na zwalczanie bezrobocia jest **Powiatowy Urząd Pracy w Elku**. Przede wszystkim, prowadzi on aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu do których należą:

- ❖ prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia i przekwalifikowania, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, dodatki aktywizacyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, prace społecznie użyteczne.

Na terenie PUP w Elku działa Klub Pracy. Na bieżąco pracownicy Urzędu dokonują zapisów osób chętnych, a następnie przeprowadzają indywidualne konsultacje przygotowujące do rozmowy z pracodawcą. Przy użyciu kamery prowadzona jest godzinna symulacja rozmowy kwalifikacyjnej, która ma na celu doskonalenie autoprezentacji bezrobotnego. Klub Pracy w Elku zaprasza także do korzystania z mini czytelní dla osób bezrobotnych. W swoich zbiorach Urząd posiada m.in. literaturę z zakresu wspomagającego poszukiwanie zatrudnienia.

Elcki PUP organizuje także Poradnictwo Zawodowe. Spotkania organizowane są w formie porad grupowych i indywidualnych. Można też skorzystać z informacji zawodowej. W trakcie porady grupowej, wraz z innymi członkami grupy, z pomocą doradcy w atmosferze akceptacji i otwartości można zdefiniować własne problemy zawodowe i wspólnie określić

możliwe sposoby ich rozwiązania. Natomiast w czasie rozmowy z doradcą można określić swój potencjał zawodowy, zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz dalszy plan rozwoju zawodowego. Korzystając z informacji zawodowej zainteresowany otrzymuje wiedzę o zawodach, o czynnościach wykonywanych w danym zawodzie, o wymaganiach psychofizycznych, psychofizycznych szansach zatrudnienia i płacach. Dowie się też gdzie może podnieść kwalifikacje lub ukończyć kurs.

Na terenie Miasta Ełk działalność prowadzi Stowarzyszenie Ełcka Unia Rozwoju (ul. Chopina 2)¹⁸. Stowarzyszenie to jest niezależną, niepolityczną organizacją wspierającą aktywność społeczno - gospodarczą oraz inicjatywy obywatelskie mieszkańców naszej małej ojczyzny obejmujące powiat ełcki.

Celem działalności Stowarzyszenia jest:

1. inspirowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć promujących małą ojczyznę i jej mieszkańców,
2. wspomaganie ludzi, podmiotów gospodarczych i organizacji działających na rzecz rozwoju małej ojczyzny,
3. popularyzowanie wiedzy i doświadczeń związanych z problematyką rozwoju społeczno - gospodarczego,
4. wpływanie na zmiany regulacji prawnych w kierunku promowania i wspierania aktywności obywatelskiej,
5. tworzenie instytucjonalnych form rozwoju gospodarczego,
6. propagowanie konstruktywnego dialogu i współpracy ponad podziałami,
7. wspieranie rozwoju naukowego, kulturalnego i sportowego mieszkańców małej ojczyzny,
8. pomoc osobom i instytucjom w dostosowaniu się do przemian społeczno -gospodarczych zachodzących w kraju,
9. proponowanie zmian w prawie lokalnym w kierunku wspierania rozwoju gospodarczego i inicjatyw obywatelskich.

4.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych ostatnich lat, nie tylko w powiecie ełckim i kraju, ale i na całym świecie, jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych.

¹⁸ Statut Stowarzyszenia Ełcka Unia Rozwoju

W polityce rodzinnej państwa na szczególną uwagę zasługuje problem rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W rodzinach tych bowiem niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów ekonomicznych, bytowych, wychowawczych i opiekuńczych. Rodziny, w skład których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczności sprawowania opieki i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji.

Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe niż potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Odmiennej form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennej zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

1. Pomoc rodzinom z osobą niepełnosprawną i chorą jest realizowana między innymi poprzez:

- świadczenia rehabilitacyjne,
- system opieki w środowisku szkolnym i kształcenie dzieci niepełnosprawnych,
- działania na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielniania się osób niepełnosprawnych,
- specjalistyczną opiekę medyczną, w tym wczesne diagnozowanie niepełnosprawności.

Powodzenie wielu działań prowadzonych wśród osób niepełnosprawnych zależy od sposobu wykorzystania funduszy przeznaczonych na ten cel. W wielu przypadkach uzasadnione ekonomicznie, ale także ze społecznego punktu widzenia, jest pozostanie osoby niepełnosprawnej w rodzinie w zamian za jej odpowiednie wsparcie finansowe. Niezbędna w tych sytuacjach jest pomoc w postaci usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w przystosowaniu mieszkania do obecności osoby niepełnosprawnej oraz nierzadko także wsparcie psychologiczne. W szczególności stałej pomocy finansowej należałoby udzielić osobom rezygnującym z pracy zawodowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Sprawą najwyższej wagi jest zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Sprzyja temu tworzenie warunków integracji osób

niepełnosprawnych z najbliższym otoczeniem społecznym (rodzina, kręgi sąsiedzkie, instytucje lokalne), przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowywanie osób niepełnosprawnych - tam gdzie to jest możliwe – do samodzielnego życia.

2. Do najważniejszych problemów osób niepełnosprawnych zamieszkujących w Elku można zaliczyć:

- nagminnie występujące bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno – zawodową i kulturalną,
- bariery w aktywności zawodowej wynikające z niedostatecznej bazy szkoleniowej,
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych.

3. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Analizując problem niepełnosprawności, nie można nie wspomnieć o zjawisku długotrwałej choroby czy starości. W wyniku ujemnego przyrostu naturalnego, obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. System ochrony zdrowia i postęp medycyny z jednej strony wpłynęły na wydłużanie trwania życia, ale z drugiej pociągnęły za sobą „epidemiczne” zagrożenie chorobami przewlekłymi wraz z konsekwencją konieczności zapewnienia rozszerzonej opieki tej grupie osób. Długotrwała choroba czy starość nieraz przykuwa osoby do łóżek, które bardzo często wymagają stałej opieki. Człowiek w wieku podeszłym należy do najtrudniejszych i najdroższych pacjentów w systemie opieki zdrowotnej z powodu złożoności problemów socjoekonomicznych, zdrowotnych i psychospołecznych występujących w trakcie opieki nad nim. Starości towarzyszy wielochorobowość. Znaczna część chorób przebiega w sposób skryty z powodu upośledzenia termoregulacji, słabszego odczucia bólu, gorszej pamięci. Dla człowieka starszego najważniejszą kwestią psychospołeczną gwarantującą dobre samopoczucie, jest zachowanie niezależności. Świadomość dużych obciążeń opiekuńczych spowodowanych niesprawnością, dokonana na podstawie oceny stanu zdrowia sprawia, że osoby dotknięte dysfunkcją, umieszczane są w stacjonarnej placówce opieki całodobowej, często odległej od dotychczasowego miejsca zamieszkania.

Główną placówką świadczącą pomoc osobom starszym i długotrwale chorym na terenie Miasta Ełk jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek ten jest jedną z większych placówek oferujących pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym.

Z analizy przyczyn przyznawania pomocy społecznej w mieście Ełk przez MOPS wynika, że długotrwała choroba i niepełnosprawność plasują się w hierarchii powodów przyznawania pomocy, odpowiednio, na drugim i trzecim miejscu. 21,68% ogółu udzielonych przez MOPS w Ełku świadczeń stanowiła pomoc udzielona z tytułu długotrwałej choroby. Niepełnosprawność, rozpatrywana pod kątem analizy działalności ełckiego MOPS, to trzeci z rzędu powód przyznawania pomocy, stanowi ona 15,48 % ogółu udzielanych świadczeń.

Tabele 26 i 27 obrazują pomoc przyznaną ww. tytułu.

Tabela 26. Rozmiar udzielonej przez ełcki MOPS pomocy osobom niepełnosprawnym w latach 2002 - 2007

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	543	698	323	430	503	690
Liczba osób w tych rodzinach	1466	2267	1055	1055	1084	1488

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ełku

Tabela 27. Rozmiar udzielonej pomocy przez ełcki MOPS z powodu długotrwałej choroby w latach 2002 - 2007

	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.
Liczba rodzin	804	866	621	602	535	1100
Liczba osób w tych rodzinach	2533	2536	1610	1610	1201	2478

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ełku

Pomoc osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, należy do zadań obowiązkowych, realizowanych przez MOPS. W 2004 roku Ośrodek z tego tytułu pomocy osobom z 1.044 rodzin.

Pomoc udzielana tej kategorii osób polegała na pracy socjalnej, pomocy w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, załatwieniu spraw urzędowych, pomocy w uzyskaniu należnych świadczeń, podtrzymywaniu kontaktów z otoczeniem, a przede wszystkim na świadczeniu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Usługi opiekuńcze, świadczone w miejscu zamieszkania przez pracowników MOPS, są formą pomocy niepieniężnej, której adresatem są osoby okresowo lub długotrwale wymagające

pomocy innych osób w wykonywaniu codziennych czynności życiowych, a pomocy takiej pozbawione. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze Ośrodek realizuje w ramach zadań własnych gminy. Ośrodek realizuje również pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych nad osobami zaburzonymi psychicznie jako zadanie zlecone gminie.

Tylko w 2005r., ełcki MOPS udzielił pomocy w tej formie 14 osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz wnioskował o przyjęcie do środowiskowego domu samopomocy 24 dzieci niepełnosprawnych intelektualnie. W tymże roku pomocą w formie usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań miasta objętych zostało 120 osób. Z analizy dokonanej w oparciu o kolejne lata wynika, że zapotrzebowanie na tę formę pomocy wykazuje tendencję wzrostową wraz z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wydłużaniem życia ludzkiego.

Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są zindywidualizowaną formą pomocy. Formy i zakres tej pomocy dostosowywane są każdorazowo do potrzeb osoby, która ma być taką pomocą objęta. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, zaspokojenie potrzeb indywidualnych, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W opinii pracowników MOPS, pomoc w postaci usług opiekuńczych jest najbardziej pożądaną formą pomocy przez samych podopiecznych. Pozwala ona bowiem na pozostanie osoby potrzebującej w jej naturalnym otoczeniu społecznym i zapobiega osamotnieniu.

Tabela 28. Pomoc w formie usług opiekuńczych udzielana przez MOPS w Elku w latach 2002 – 2007

Rok	Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych		Usługi opiekuńcze w ramach zadań zleconych – u osób z zaburzeniami psychicznymi	
	Ilość osób objętych usługą	Koszt	Ilość osób objętych usługą	Koszt
2002	89	544 924	38	259 805
2003	106	518 783	42	293 599
2004	118	652 649	41	209 350
2005	120	759 074	14	89 000
2006	119	724 378	19	172 611
2007	126	712 212	34	295 368

Warto też wspomnieć o tym, że Ośrodek nawiązał także współpracę z Medycznym Studium Zawodowym, kształcącym słuchaczy w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej. Słuchacze każdego roku odbywają w MOPS praktykę zawodową, gdzie przy pomocy opiekunki MOPS opracowują indywidualne plany pomocy osobie niepełnosprawnej, uczestniczą bezpośrednio w opiece nad osobami chorymi pozostającymi pod opieką MOPS- w zakresie wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i gospodarczych. Biorą udział w zaleconej przez lekarza rehabilitacji ruchowej podopiecznych Sekcji Usług Opiekuńczych MOPS.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 29. Kierowanie osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych do DPS i ŚDS dla dzieci w latach 2002-2007

Lata	Domy Pomocy Społecznej		Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dzieci – ilość skierowanych
	Ilość skierowanych osób	Ilość osób za które MOPS ponosił odpłatność	
2002	28	-	13
2003	21	-	19
2004	5	4	11
2005	10	15	24
2006	16	21	30
2007	10	29	35

4. Inne podmioty świadczące w Mieście Elk pomoc osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym, starszym to:

- **Polski Związek Niewidomych** (ul. Kajki 8)

godziny otwarcia: środa 9.00 - 13.00

Terenem działalności Koła jest powiat ełcki. Związek świadczy wszelką pomoc osobom niewidomym, często pomoc materialną, pomaga wyszukiwać sponsorów, typuje osoby wymagające rehabilitacji, współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Elku¹⁹**

prowadzący działalność: kulturalną, rekreacyjną i socjalną:

Działalność kulturalna prowadzona w Oddziale Rejonowym ma na celu mobilizowanie członków Związku do aktywnego udziału w życiu artystycznym, do dzielenia się swoimi zdolnościami oraz talentami z innymi ludźmi. Znajduje to swój wyraz w tym, że 32 z nich bierze aktywny udział w pracach zespołów śpiewaczych Pojezierze i Mazury, które dały ponad 20 koncertów okolicznościowych, zabezpieczając szereg imprez o zasięgu regionalnym, jak też uczestnicząc w różnego rodzaju przeglądach. Związek posiada również skromny księgozbiór w pomieszczeniu przeznaczonym na Klub Seniora. Odbywają się w nim także spotkania okolicznościowe z okazji urodzin i imienin.

Do związkowych tradycji należy publiczne wręczanie Listów Gratulacyjnych jubilatom, którzy w danym roku kalendarzowym obchodzą okrągłą rocznicę urodzin. Wręczono je 22 osobom. Natomiast 7 osób zostało wyróżnionych przez ZG Złotymi Honorowymi Odznakami za Szczególne Zasługi dla Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. W ramach różnorodnych imprez integracyjnych ich uczestnicy mają okazję do zaprezentowania swoich umiejętności wokalnych, recytatorskich, czy też tanecznych. Członkowie związku chętnie uczestniczą w wieczorkach tanecznych i Balach Seniora organizowanych zarówno przez prezydium oddziału, jak też przez ECK, czy miejscowy Spółdzielczy Klub Seniora.

Działalność rekreacyjna → Ełcki oddział PZERiI popularyzuje różne form aktywnego wypoczynku. (jedno- czy też kilkudniowe wycieczki, które poza dostarczaniem ich uczestnikom szerokiego spektrum wiadomości na temat zwiedzanych miejsc i obiektów kultury materialnej, uczą nie tylko pożytecznego obcowania z przyrodą, ale sprzyjają także kształtowaniu wśród nich proekologicznych zachowań).

Działalność socjalno - bytowa realizowana przez Oddział Rejonowy ma na celu niesienie pomocy finansowej, w miarę możliwości także rzeczowej, najbardziej jej potrzebującym i znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej członkom Związku oraz ich rodzinom. Głównym źródłem pozyskiwania środków pieniężnych są składki członkowskie

¹⁹ www.emeryci.boe.pl

(wynoszące aktualnie w skali roku 18zł.), dotacje, darowizny oraz subwencje otrzymywane od poszczególnych ogniw samorządu terytorialnego i administracji państwowej, czy podległych im instytucji, jak też sporadycznie z nawiązek sądowych lub od członków wspierających.

Obejmuje ona:

- członkom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub losowej bezzwrotnych zapomóg pieniężnych;
- udzielanie porad oraz niezbędnej pomocy członkom ubiegającym się za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie o turnusy rehabilitacyjne;
- rozdział paczek żywnościowych dla znajdujących się w potrzebie członków;
- wydano 170 zaświadczeń na ulgowe przejazdy koleją;
- udzielanie bezpłatnych porad prawnych, zarówno członkom oddziału, jak też emerytom i rencistom nie zrzeszonym;
- organizowanie Wieczerzy Wigilijnej dla swoich samotnych członków oraz tych, którzy w ten wyjątkowy wieczór pragną zasiąść przy wspólnym stole, podzielić się opłatkiem i złożyć sobie nawzajem płynące z głębi serca Świąteczne i Noworoczne życzenia;
- organizowanie poczęstunku dla uczestników różnorodnych spotkań okolicznościowych, takich jak Światowy Dzień Inwalidy, Międzynarodowy Dzień Seniora, Międzynarodowy Dzień Kobiet, czy wycieczek integracyjnych, wieczorków tanecznych, biesiad przy ognisku kończących wycieczki turystyczno- krajoznawcze.

● **Północno-Wschodnie Stowarzyszenie Chorych na SM w Elku (ul. Kajki 8)**

Życie osób cierpiących na stwardnienie rozsiane bywa bardzo często dramatycznie ciężkie, a doświadczenia chorobowe - nie spotykane w innych schorzeniach. Ci chorzy wymagają nie tylko stałej opieki medycznej, ale też szerokiego wsparcia społecznego. Niekiedy, zwłaszcza w zaawansowanych postaciach choroby, wsparcie to ma decydujące znaczenie dla dalszego przeżycia chorego. Dlatego też celem Północno-Wschodniego Stowarzyszenia Chorych na SM w Elku jest pomoc takim osobom.

● **Stowarzyszenie na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski Parasol” (ul. Konopnickiej 2)**

Główna siedziba Stowarzyszenia mieści się w Olsztynie przy ul. Boenigka 9. Na podstawie zawartej ze Stowarzyszeniem umowy o współpracy, utworzona została placówka

Stowarzyszenia w Elku, która zajmuje się opieką długoterminową rozumianą jako długookresowa, ciągła, profesjonalna pielęgnacja i rehabilitacja oraz kontynuacja leczenia farmakologicznego i dietetycznego.

- **Niepubliczny Zakład Domowej Opieki Paliatywnej i Długoterminowej „Niebieski Parasol” (ul. Marsz. Piłsudskiego 5)**
- **Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Elckiej (ul. Kościuszki 9)**

W ramach działania KSNDE, istnieje także Warsztat Terapii Zajęciowej mieszczący się na ul. Kolejowej 31, w ramach którego prowadzone są zajęcia dla 46 osób - niepełnosprawnej młodzieży upośledzonej umysłowo. Główny celem KSNDE jest prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Elku.

Podstawowy przedmiot działalności wg PKD ww. Warsztatu to *Organizowanie życia osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom i opiekunom*. Nieodpłatna działalność statutowa opiera się na:

- 1) organizowaniu życia osobom niepełnosprawnym ich rodzinom i opiekunom,
- 2) podejmowaniu wszelkich inicjatyw społecznych i gospodarczych mających na celu wszechstronną pomoc niepełnosprawnym, ich rodzinom i opiekunom,
- 3) niesieniu pomocy rodzinom osób niepełnosprawnych, w których występuje zjawisko uzależnień alkoholowych oraz innych patologii społecznych,
- 4) ochronie i promocji zdrowia.

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**

Dom prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek. Przeznaczony dla 35 chłopców z zaburzeniami psychicznymi i innymi sprzężonymi niepełnosprawnościami.

Stowarzyszenie „Kormoran” na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej przy Szkole Ośrodka

- **Stowarzyszenie Przyjaciół „Amazonki” (ul. Konopnickiej 4)**

Stowarzyszenie zostało oficjalnie zarejestrowane 4 stycznia 1999, natomiast działa od czerwca 1998 r. W stowarzyszeniu działa ok. 30 osób, które łączy zabieg mastektomii..

Od dwóch lat Stowarzyszenie należy do Federacji Polskich Klubów po Mastektomii, współpracuje także z firmą AVON, uczestnicząc w dniach otwartych.

Celem Stowarzyszenia jest:

- wzajemne wsparcie,

- podniesienie kondycji psychicznej i fizycznej członków,
- profilaktyka chorób nowotworowych,
- promocja zdrowia,
- współpraca z instytucjami, fundacjami działającymi na rzecz chorych i niepełnosprawnych,
- pomoc rodzicom kobiet z problemami onkologicznymi.
 - **Dom Pomocy Społecznej „Tęczowy Dom” (ul. Kilińskiego 2),**
 - **Poradnia Zdrowia Psychicznego (ul. Kościuszki 30),**
 - **DPS Nowa Wieś Elcka.**

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W ELKU

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej – własne i z zakresu administracji rządowej. PCPR sprawuje także nadzór nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno - opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo - wychowawczych.

PCPR działa na podstawie następujących aktów prawnych:

1. Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym /Dz.U. z 2001r., Nr 142, poz.1592 z późn. zm./,
2. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 zmiane ustawy o pracownikach samorządowych (Dz.U z 2006 r nr 169, poz 1201)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 marca 2007 w sprawie sposobu i trybu dokonywania ocen kwalifikacyjnych pracowników samorządowych (Dz.U nr 55, poz 361)
4. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm. /,
5. Ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego /Dz. U. z 1997r. Nr 142, poz. 950 z późn. zm./,
6. Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. Nr 123, poz. 176 z późn. zm./,

7. ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego /Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm./
8. Statutu Powiatu,
9. Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elku.

I. ZESPÓŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Pojęcie osoby niepełnosprawnej i niepełnosprawności

Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne.

Poszukiwanie więc wspólnego mianownika i optymalne kształtowanie środowiska człowieka w zakresie dostępności jest jak najbardziej oczywistą sprawą. Jednak ze względu na naszą różnorodność kulturową i etniczną oraz postrzeganie człowieka jako jednostki niepowtarzalnej, nie ma rozwiązań idealnych. Toteż etykietę "niepełnosprawny" możemy otrzymać w każdym momencie i na każdym etapie naszego życia. Wyróżnia się trzy główne rodzaje dysfunkcji:

- 1) fizyczne,
- 2) umysłowo-psychiczne,
- 3) pozostałe i bliżej nieokreślone.

Niepełnosprawność - długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

2. Zadania Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych

Na podstawie art. 7 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych rehabilitacja osób niepełnosprawnych to zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja zawodowa – ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy (realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Ełku).

Rehabilitacja społeczna – ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Występuje wiele możliwości rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Możemy tu wymienić:

- **Rehabilitację leczniczą** – ukierunkowana jest przede wszystkim na wykorzystanie biologicznych metod oddziaływania na osobę z dysfunkcją organizmu w celu poprawy jej stanu zdrowia lub ograniczenia somatycznych skutków urazu ciała.

- **Rehabilitację społeczną** – ma na celu przywracanie możliwości normalnego sposobu życia w naturalnym środowisku. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:
- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej należy:

Dofinansowanie:

- 1) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

- 2) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 3) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 5) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

3. Zasady udzielania dofinansowań ze środków PFRON przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elku

Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Barier architektoniczne – oznacza to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Barier w komunikowaniu się – oznacza to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Barier techniczne – oznacza to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej usprawnianie. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.

Wnioskodawca

O dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające **aktualny dokument o niepełnosprawności bądź orzeczenie równoważne** jeżeli ta likwidacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, z tym że:

- 1) na likwidację barier architektonicznych – osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się (w pierwszej kolejności osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich) jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości (co należy potwierdzić wypisem z ksiąg wieczystych) albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
- 2) na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych – osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wysokość dofinansowania

Do 80% kosztów przedsięwzięcia, zgodnie z **Katalogiem** opracowywanym na dany rok kalendarzowy nie więcej niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych nie przysługuje osobom niepełnosprawnym, które **w ciągu ostatnich trzech lat od daty złożenia wniosku uzyskały odpowiednio na ten cel dofinansowanie ze środków Funduszu (zapis ten nie dotyczy likwidacji barier architektonicznych).**

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów likwidacji barier **poniesionych przed zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.** Dofinansowaniem ze środków Funduszu **w ramach likwidacji barier nie mogą być objęte przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze objęte refundacją Narodowego Funduszu Zdrowia** i wymienione w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 maja 2003r. w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, podstawowych kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie (Dz. U. Nr 85, poz. 787) .

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

Sprzęt rehabilitacyjny – to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Tak więc sprzętem rehabilitacyjnym nie mogą być urządzenia służące do leczenia, diagnozowania lub zastępujące niesprawne organy np. lampy bioptron, koncentratory tlenu, pościel wełniana.

Wnioskodawca

O dofinansowanie ze środków Funduszu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualny dokument o niepełnosprawności bądź orzeczenie równoważne jeżeli ich dochód netto na jednego członka rodziny w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku nie przekroczył:

- 4) 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe
- 5) 65% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku rodziny

W związku z potrzebą racjonalnego wydatkowania środków publicznych możliwość ubiegania się o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny uzależniona będzie od konieczności prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu.

Wysokość dofinansowania

Do 60 % kosztów sprzętu - dofinansowanie nie może obejmować kosztów poniesionych przed zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne

i środki pomocnicze

Wnioskodawca

O dofinansowanie ze środków Funduszu zaopatrzenie w w/w sprzęt mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualny dokument o niepełnosprawności bądź orzeczenie równoważne jeżeli ich dochód netto na jednego członka rodziny w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku nie przekroczył:

* 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe

* 65% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku rodziny

Dofinansowaniem ze środków PFRON objęte są tylko i wyłącznie przedmioty wymienione w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 maja 2003r. w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, podstawowych kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie (Dz. U. Nr 85, poz. 787)

Wysokość dofinansowania

Do 150 % sumy limitu NFZ i wkładu własnego wnioskodawcy.

Turnusy rehabilitacyjne

Wnioskodawca

O dofinansowanie ze środków uczestnictwa w turnusie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualny dokument o niepełnosprawności bądź orzeczenie równoważne jeżeli ich dochód netto na jednego członka rodziny w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku nie przekroczył:

- 6) 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe
- 7) 65% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w poprzednim kwartale liczonym od pierwszego dnia miesiąca następującego po jego ogłoszeniu w przypadku osób samotnych

W przypadku przekroczenia w/w limitów kwoty dofinansowania będą obniżane odpowiednio o kwoty „przekroczenia”

Wysokość dofinansowania:

- 27% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i dzieci niepełnosprawnych do 16 roku życia
- 25% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności
- 23% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w przypadku osób zaliczonych do lekkiego
- 18% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w przypadku opiekuna osoby niepełnosprawnej i osób pracujących w zakładach pracy chronionej
- 35% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia GUS w przypadku uzasadnionym szczególnie trudną sytuacją życiową wnioskodawcy

4. Organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Elckiego **na rzecz osób niepełnosprawnych**

1) Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Elckiej

19-300 Elk, ul. Kościuszki 9, tel./fax (0-87) 610 44 66

2) Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy

19-300 Elk, ul. Małeckich 3, tel. (0-87) 621-55-05

3) Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko- Mazurski Koło w Elku

19-300 Elk, ul. Kajki 8, tel./fax (0-87) 610-98-74

4) Północno- Wschodnie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane

19-300 Elk, ul. Wawelska 27/23, tel. (0-87) 610-10-27

5) Stowarzyszenie Przyjaciół „AMAZONKI”

19-300 Elk, ul. Marii Konopnickiej 1, tel. (0-87) 732-13-78

6) Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przystań” przy Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Elckiej

19-300 Elk, ul. Lipowa 1, tel. (0-87) 619-74-90

II. Do zadań zespołu ds. opiekuńczo-wychowawczych należy:

- 8) umieszczanie dziecka w rodzinie zastępczej na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego lub na wniosek rodziców dziecka;

- 9) kierowanie małoletnich do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu ełckiego;
- 10) przygotowywanie porozumień w zakresie umieszczania małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz planowanie środków finansowych na realizację zadań związanych z umieszczaniem małoletnich w rodzinach zastępczych i placówkach na terenie innych powiatów;
- 11) udzielanie pomocy finansowej na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- 12) udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem oraz pomocy finansowej usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich;
- 13) planowanie środków finansowych na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem rodzin zastępczych oraz z usamodzielnianiem wychowanków rodzin i placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 14) sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu ełckiego w zakresie przyjętym obowiązującymi przepisami prawa;
- 15) ustalanie odpłatności oraz zwolnienia z odpłatności rodziców, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych i placówkach;
- 16) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie świadczeń pomocy społecznej;
- 17) doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych w zakresie działań zespołu.

III. Samodzielne stanowisko ds. Domów pomocy społecznej, Ośrodka Wsparcia, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Uchodźców

- 1.- przygotowanie dokumentacji do umieszczania uprawnionych osób do odpowiednich placówek oraz ustalanie odpłatności za pobyt w tych placówkach;
- 2.- sprawowanie kontroli nad prawidłowością funkcjonowania w/w jednostek;

- 3.- organizowanie pomocy uchodźcom;
- 4.- kierowanie osób, które uległy przemocy domowej do Ośrodka Interwencji Kryzysowej;
- 5.- udzielanie pomocy w formie poradnictwa ofiarom przemocy domowej;
- 6.- doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych na obszarze powiatu.

4.4. UZALEŻNIENIA

Uzależnienie to „zespół zjawisk psychicznych lub fizycznych wynikających z działania tych środków lub substancji na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem”²⁰.

Jedną z największych przyczyn popadania w uzależnienia jest zjawisko bezrobocia, przyczyniające się do pogorszenia bytu i stanu psychofizycznego niejednego człowieka i powodujące ucieczkę od trudnej sytuacji życiowej oraz popadanie społeczeństwa w nałogi, które skutkuje wzrostem ubóstwa, wzrostem przestępczości.

Alkohol zajmuje szczególne miejsce wśród substancji spożywanych przez człowieka. Jego nadmierne spożywanie wiąże się z ryzykiem wystąpienia szkód zdrowotnych, zarówno somatycznych, jak i psychologicznych. Także problem narkomanii w Polsce staje się zjawiskiem powszechnym. Narkotyki są coraz bardziej wszechobecne. Zdobycie ich jest także sprawą prostą, nawet jeśli chodzi o dzieci i młodzież - bez problemu mogą się w nie zaopatrzyć na dyskotece, w klubach, na koncertach rockowych, imprezach masowych. W wyniku ich dostępności sięga po nie coraz większa liczba młodych ludzi. Nie ma reguły, kto dziś "bierze"; są to zarówno mieszkańcy miast, jak i wsi, dzieci z zamożnych rodzin, jak i z rodzin ubogich czy patologicznych, chłopcy i dziewczyny o nienagannych manierach, uczniowie wzorowi i ci mający problemy w nauce czy zbuntowani indywidualiści.

²⁰ Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r. z późn. zm.

W niektórych kręgach panuje wręcz moda na okazjonalne zażywanie miękkich narkotyków; młodzież sięga po nie, bo jest to, jak uważa, normalne i do niczego złego nie prowadzi²¹.

Szkody zdrowotne wywołane uzależnieniem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych. Obejmują one swoim zasięgiem także członków rodzin, osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika, narkomana.

Niepokojący jest jednak fakt, iż staje się ono poważnym problemem społecznym, który wyciska swoje piętno nie tylko na jednostce uzależnionej, ale także na otoczeniu, jakim jest rodzina. Wywołuje dysfunkcjonizm w życiu człowieka uzależnionego i w funkcjonowaniu całej jego rodziny oraz może przyczynić się do wkroczenia uzależnionego w środowisko przestępcze. Z uwagi na silne zaburzenia zachowania i nieprzewidywalność reakcji oraz destrukcyjny wzorzec postępowania osoby uzależnionej, szczególnie w przypadku uzależnienia od alkoholu, członkowie jej najbliższego otoczenia żyją w stanie permanentnego stresu. Negatywne zachowanie osoby pijącej staje się przyczyną wystąpienia stałych zaburzeń przystosowania u członków rodziny alkoholika.

Skala problemów alkoholowych zależy w znacznej mierze od postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z picia, a także od wielkości spożycia napojów alkoholowych. Aby zmierzyć się z problemami alkoholowymi na terenie Ełku warto jest ich skalę i specyfikację poddać dokładnej diagnozie. Na podstawie przeprowadzonych badań monitoringowych można wyciągnąć następujące wnioski z diagnozy problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych:

- Alkoholizm zajmuje czwarte miejsce w hierarchii problemów społecznych. Wymienia go 4 na 10 badanych. Dodając do tego narkomanię (trzecie miejsce – 41% wskazań), uzyskamy pełny obraz zagrożenia uzależnieniami widziany oczyma dorosłych mieszkańców Ełku. Młodzież widzi to jeszcze ostrzej: alkoholizm jest na drugim miejscu (57%), a narkomania na trzecim (54%)
- 90% badanych oczekuje na poziomie lokalnych działań służących ograniczeniu skali problemów alkoholowych. W tym kryje się m. in. odpowiedź na pytanie: po co potrzebny jest rzetelny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych?

²¹ www.vulcan.edu.pl

- Według danych szacunkowych opartych na wskaźnikach wypracowanych przez PARPA co piąty mieszkaniec gminy uwikłany jest w jakiś sposób (osobiście, lub przez członków rodziny) problem alkoholowy.
- Szacunkowa skala problemów alkoholowych w Ełku

➤ Liczba osób uzależnionych od alkoholu:

1.130-1.700

➤ Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo):

2.260-2.830

➤ Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików:

2.260-2.830

➤ Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu:

2.830-3.950

Wśród dzisiejszych 15-16-latków nie pije alkoholu zaledwie 8% uczniów (wśród uczniów II klas szkół pogimnazjalnych odsetek ten wynosi 3%). Dla porównania prawie połowa dzisiejszych dorosłych mieszkańców Ełku podaje, że nie znało smaku alkoholu przed 18-tym rokiem życia. Potwierdza się więc teza o wzroście zachowań ryzykownych wśród młodzieży. Co gorsza picie młodzieży przestaje być sporadycznym wyskokiem, a staje się obyczajem. Co jedenasty szóstoklasista i 48% 15-latków piło alkohol w ciągu ostatniego miesiąca. To samo dotyczy 59% uczniów szkół pogimnazjalnych.

Najczęściej spożywanym przez młodzież napojem alkoholowym jest piwo. Towarzyszy temu często fałszywe i szkodliwe przekonanie, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce.

Uczniowie nie tylko piją, ale i upijają się. Pijany już był co siódmy uczeń klasy szóstej, 56% uczniów klasy III gimnazjum i 2/3 uczniów szkół pogimnazjalnych.

Niepokojąco wygląda także analiza motywów picia. Wielu młodych ludzi sięga po alkohol już nawet nie po to, aby się zabawić czy rozerwać, lecz traktuje picie jako lekarstwo na problemy i smutki. Skraca to drogę do uzależnienia, nie daje bowiem możliwości realnego zmierzenia się z problemami.

Zgodnie z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem

problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy”. Na terenie Miasta Elk, zadania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom realizuje Pełnomocnik Prezydenta Miasta d/s Profilaktyki Alkoholowej i Narkomanii. W ramach ww. obowiązków ma na celu prowadzenie następujących działań:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, a w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Na podstawie przeprowadzonych badań monitoringowych można stwierdzić, że **wg mieszkańców Elku problemy alkoholowe plasują się wysoko w hierarchii zagrożeń społecznych. Istnieje także wyraźne społeczne oczekiwanie na lokalne działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.**

Podstawą tych działań jest dostosowany do rzeczywistych potrzeb lokalnych, gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Program taki realizowany jest w Elku od wielu lat i, jak pokazały nasze badania, widoczne są już tego rezultaty.

- Większość badanych mieszkańców naszego miasta wiedziałaby, gdzie się zgłosić się w przypadku wystąpienia w ich rodzinie problemów alkoholowych,
- Badani są przekonani o potrzebie podejmowania oddziaływań terapeutycznych. Większość ankietowanych uważa, że w ostatnim czasie wzrosła skuteczność leczenia odwykowego,
- Prawie 1/3 z nich uważa, że pozytywne zmiany w rozwiązywaniu problemów alkoholowych są wynikiem lokalnych działań związanych z realizacją programu gminnego.

Jeżeli chodzi o środki odurzające to prawie co trzeci uczeń III gimnazjów i II klas szkół pogimnazjalnych przyznaje się do kontaktów ze środkami odurzającymi (najczęściej jest to marihuana).

Jakie środki są najczęściej zażywane przez uczniów?

Dla porównania podajemy wyniki badań ogólnopolskich ESPAD (J.Sierosławski, A. Zieliński) w grupie wiekowej 15-16-latków.

Klasa rodzaj środka	Szkoly Podstawowe kl. VI	Gimnazjum Kl. III		Szk. pogimn. Kl. II	
		ELK	ESPAD (ogólno- polskie)	ELK	ESPAD (ogólno- polskie)
środki nasenne	2%	7%	17%	7%	20%
klej, rozpuszczalnik	2%	4%	9%	1%	6%
marihuana	2%	24%	19%	27%	37%
amfetamina	0%	3%	6%	4%	15%
heroina	0%	1%	2%	2%	2%
kokaina,	0%	2%	2%	1%	2%
ekstazy	0%	3%	3%	1%	6%
LSD	0%	1%	3%	0%	4%
grzybki halucynogenne	0%	1%	b.d.	1%	b.d.
sterydy anaboliczne	0%	0%	3%	2%	4%

Na terenie miasta Elk pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzyskać można w:

- Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Poradni Terapii od Środków Psychoaktywnych
- Pełnomocnika do spraw profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomani przy UM Elk
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy Domowej (Urząd Miasta w Elku ul. Piłsudskiego 4)

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych.

Pomoc rodzinie doświadczającej przemocy – bezpłatne konsultacje specjalistów w formie dyżurów. Dyżury pełnią:

- psychoterapeuta terapii uzależnień,

- prawnik,
- psycholog,
- pedagog.

- **Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych od Narkotyków i Ich Rodzin (Urząd Miasta w Elku ul. Piłsudskiego 4)**

- Spotkania indywidualne z terapeutą ds. uzależnień – pomoc w znalezieniu ośrodka, wsparcie po odbytej terapii,
- Grupa wsparcia dla rodziców dzieci uzależnionych,

- **Elckim Stowarzyszeniu „Centrum Trzeźwości” (ul. Maleckich 3)**

Celem Stowarzyszenia jest:

- propagowanie trzeźwości,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- prowadzenie działalności informacyjno- edukacyjnej służącej profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- Grupy AA spotykają się od poniedziałku do piątku o godz. 17⁰⁰.

- **Grupy AA, AL.-Anon**

- **Poradni Terapii Uzależnień (ul. Piłsudskiego 29)**

Czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7⁰⁰- 20³⁰.

- prowadzona jest profesjonalna terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- organizowanie szkoleń, wykładów, warsztatów dla osób uzależnionych i ich rodzin
- konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin
- organizowanie spotkań z młodzieżą,

- **Punkcie Konsultacyjnym dla dzieci i młodzieży (Urząd Miasta w Elku ul. Piłsudskiego 4)**

Indywidualne konsultacje dla dzieci, młodzieży, pedagogów i rodziców.

- **Punkcie Konsultacyjno – Diagnostycznym HIV/AIDS (Poradnia Specjalistyczna ul. Konopnickiej 1 II p. pok. 303)**

Bezpłatne, anonimowe badania oraz możliwość konsultacji ze specjalistą.

Ponadto, na terenie Miasta Elk, pomocy z tytułu uzależnień udziela organizacja pozarządowa – CARITAS.

Pomoc społeczna udzielona bezpośrednio z tytułu alkoholizmu i narkomanii na terenie Miasta Elku nie należy do wiodących. Przyczyną stosunkowo niewielkiej wykazanej pomocy, mimo coraz bardziej zauważalnego problemu uzależnień, jest fakt, iż problem uzależnień często towarzyszy innym problemom, które stały się powodem udzielenia pomocy przez Ośrodek, stąd nie zostały wykazane w bezpośrednim obszarze dotyczącym pomocy uzależnionym. Obok alkoholizmu mianowicie, występują problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Obserwacje i analizy opracowywane przez pracowników socjalnych wykazały, że nadal duża część mieszkańców Elku wstydzi się przyznać, że w ich rodzinie problem uzależnienia, zwłaszcza alkoholizmu, istnieje. Charakterystyczne wśród uzależnionych jest także świadome niezauważanie problemu i nie przyznawanie się do bycia osobą uzależnioną, stąd nie zgłaszają się oni potrzeby leczenia. Część członków rodzin (kobiety) boi się zgłaszać problem, ze względu na osobę uzależnioną, najczęściej będącego ojcem rodziny, terroryzującą i grożącą rodzinie przemocą fizyczną. Z takich m. in. przyczyn, problem uzależnień jest mało zauważalny w sprawozdaniach Ośrodka w Elku, dających odzwierciedlenie udzielonej pomocy tej kategorii osób.

Tabela 30. Pomoc udzielona przez MOPS w Elku w latach 2002-2007 z powodu alkoholizmu i narkomanii

Rok	alkoholizm		narkomania	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2002	164	437	8	17
2003	161	434	9	20
2004	161	374	12	17
2005	161	363	12	20
2006	130	237	10	19
2007	158	295	14	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS w Elku z lat 2002 – 2007

Strategiczne kierunki realizacji programu gminnego w przyszłych latach:

- Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i poszerzanie o inne rozbudowane, cykliczne programy profilaktyczne.
- Istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań.

- Realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych. Jest to najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku, gdyż po przejściu do gimnazjum zaczyna się lawinowy wzrost niepożądanych zachowań alkoholowych.
- W związku z różnorodnością działań ryzykownych podejmowanych przez młodzież a także szeroką skalą innych zagrożeń wskazane jest tworzenie oddziaływań edukacyjnych i prewencyjnych dotyczących różnych środków odurzających (alkohol, tytoń, narkotyki) czy też adekwatnych sposobów zachowania się w sytuacjach przemocowych.
- Wzrost dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów alkoholowych m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców (np. „III Elementarz, czyli Program Siedmiu Kroków”, „Program Domowych Detektywów”).
- Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i realizujących program socjoterapeutyczny w celu objęcia nimi jak największej ilości dzieci z grup ryzyka (rodziny dysfunkcyjne, w tym alkoholowe).
- Współpraca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Ważne byłoby także realizowanie kampanii obywatelskiej i medialnej w tym obszarze, a także wzmożona kontrola imprez masowych.
- Konieczne jest tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej angażującego wiele grup społeczności lokalnej (oprócz młodzieży i rodziców także wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, przedstawicieli samorządu itp.)
- Promowanie mody na zdrowy styl życia; zachęcanie i włączanie młodzieży do udziału w konkursach o charakterze edukacyjno-profilaktycznym itp.
- Promocja, wspólnie ze szkołami, liderów młodzieżowych i wykorzystywanie ich aktywności w działaniach profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia.
- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań.

- Wprowadzenie do programów szkolnych stałych elementów edukacyjnych w zakresie zapobiegania zachowaniom ryzykownym. Zakupy materiałów edukacyjno szkoleniowych.
- Współdziałanie oraz pomoc w szkoleniu grup zawodowych i osób związanych bezpośrednio lub pośrednio z realizacją gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych (pracownicy lecznictwa odwykowego, policja, pomoc społeczna, pedagodzy, członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i.in.).
- Wykorzystywanie prawnego zobowiązania do leczenia odwykowego.

4.5. UBÓSTWO

Ubóstwo jest złożonym zjawiskiem społecznym, przybierającym różne formy. Może przejawiać się ono brakiem zasobów finansowych, materialnych, głodem, brakiem godnego miejsca zamieszkania. Złożony charakter zjawiska ubóstwa wiąże się również z tym, iż zazwyczaj dysfunkcji tej towarzyszą inne problemy, tj. bezrobocie, niepełnosprawność, czy uzależnienia. Ubóstwo można postrzegać w kategoriach ilościowych (wspomniane niskie dochody), jak i jakościowych (słabsze wykształcenie, gorsze warunki mieszkaniowe).

Kwalifikując klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do grupy ludzi ubogich, za główne kryterium przyjmuje się wysokość dochodów danego gospodarstwa domowego. Ubóstwo jest więc określane nie na zasadzie funkcjonowania w warunkach charakterystycznych dla ubóstwa, lecz utożsamiane z niskimi środkami finansowymi. Należy jednak pamiętać, iż ubóstwo jest następstwem długotrwałego pozostawania bez odpowiedniej ilości środków finansowych, zapewniających godny byt, pozwalający zaspokoić wszystkie elementarne potrzeby ludzkie.

Ze względu na wysokie bezrobocie w województwie warmińsko- mazurskim, którego skutkiem jest zubożenie społeczeństwa, pomocy udzielanej ze względu na ubóstwo jest znaczny. Na terenie Miasta Ełk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest największą instytucją niosącą pomoc ludziom ubogim.

Na terenie Ełku odbywają się zbiórki głównie odzieży i sprzętu gospodarstwa domowego. Zgromadzoną odzież i przedmioty pracownicy socjalni przekazują ubogim

mieszkańcom miasta. Tylko w 2005 roku pracownicy Ośrodka udzielili ww. pomocy rzeczowej około 800 rodzinom.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole. Pomoc taka odciąża niejednokrotnie rodziny borykające się z trudną sytuacją finansową. Posilek finansowany lub dofinansowywany przez Ośrodek Pomocy Społecznej bywa bardzo często jedynym gorącym daniem dzieci objętych taką pomocą i pozwala na sprawne funkcjonowanie organizmu w wytężonym okresie nauki.

Tabela 31. przedstawia wysokość środków finansowych poniesionych w latach 2002 – 2007 przez MOPS w Elku na dożywianie uczniów.

Tabela 31. Wydatki elckiego MOPS poniesione w latach 2002 – 2007 na dożywianie uczniów

Rok	Obiady szkolne		Posiłki w stołówce MOPS	
	Ilość dzieci	Koszt	Ilość osób	Koszt
2002	963	239.097	215	109.628
2003	1172	306.777	248	128.301
2004	1201	307.546	330	136.804
2005	1083	295.230	245	101.089
2006	1125	307.669	220	90.376
2007	971	308.198	180	71.471

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS w Elku z lat 2002 – 2007

Jak wynika z powyższej tabeli, wydatki związane z dożywianiem uczniów w ciągu analizowanych lat wyraźnie wzrosły, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na tę formę pomocy.

W trosce o dzieci z rodzin ubogich przedszkola samorządowe informowały tut. Ośrodek o wolnych miejscach, a w odpowiedzi, elcki MOPS umieszczał w przedszkolach dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo lub ubogich. Rodzice tych dzieci zwolnieni byli z opłaty stałej za przedszkole, zaś tut. Ośrodek ponosił koszt całodziennego wyżywienia tych dzieci:

	2005	2006	2007
Przedszkole Samorządowe Nr 2	4 dzieci	-	-
Przedszkole Samorządowe Nr 5	7 dzieci	-	-
Przedszkole Samorządowe Nr 6	8 dzieci	8 dzieci	-
Przedszkole Samorządowe „Ekołudki”	8 dzieci	4 dzieci	1 dziecko
Przedszkole Samorządowe Nr 8	9 dzieci	9 dzieci	-
Przedszkole Samorządowe Nr 7	6 dzieci	-	-
Razem:	42 dzieci	21 dzieci	1 dziecko

W walce z ubóstwem, elcki ośrodek pomocy społecznej udziela, w ramach zadań własnych i zleconych, zasiłków i pomocy w naturze. W latach 2002 - 2007 wyglądało to następująco (Tabela 29):

Tabela 32. Rozmiar przyznanych przez elcki MOPS zasiłków i pomocy w naturze w latach 2003 – 2007

w ramach zadań:	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.
własnych	701 250	1 155 764	1 966 534	2 250 194	2 231 909
zleconych	3 154 753	1 231 000	806 422	850 926	799 391
Razem:	3 856 003	2 386 764	2 772 956	3 101 120	3 031 300

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS w Elku z lat 2002 – 2007

MOPS w Elku udziela pomocy ubogim z terenu Miasta Elk wypłacając zasiłki celowe czy to dopłacając do czynszów, opłat za energię elektryczną itp., przyznając talony żywnościowe, czy udzielając pomocy w formie gorących posiłków. Tabela 33 ukazuje rozmiar wypłaconych społeczności zasiłków celowych w latach 2002 – 2007.

Tabela 33. Pomoc w formie zasiłków celowych udzielonych mieszkańcom Miasta Elk w latach 2002 - 2007 w ramach zadań własnych (w zł)

	zasiłki celowe w formie:		
	przelewu jako dopłata do czynszu, energii elektrycznej, gazu, opalu, itp.	talonów żywnościowych	wypłata gotówką
2002	38 616,45	5 710,00	447 964
2003	50 930,00	4 070,00	508 549
2004	71 939,00	8 530,00	419 174
2005	105 472,00	36 500,00	464 084
2006	123 766,84	brak w sprawozdaniu	464 872
2007	111 735,72	brak w sprawozdaniu	600 779

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS w Elku z lat 2002 – 2005

Ponadto, w 2005r. Ośrodek nawiązał udaną współpracę z bankiem Żywności dot. realizacji programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności UE”.

Programem objęto:

w 2005r. - 312 rodzin (1090 osób w rodzinach)

wartość produktów żywnościowych - 65.432 zł.

w 2006r – 314 rodzin (1145 osób w rodzinach)

wartość produktów żywnościowych – 87.764 zł

w 2007r – 191 rodzin (665 osób w rodzinach)

wartość produktów żywnościowych – 28.636 zł

Patronami społecznymi było Stowarzyszenie Św. Łazarza oraz Caritas Diecezji Ełckiej.

Pomoc potrzebującym, borykającym się z ubóstwem, opiera się na organizowaniu przez **Caritas Diecezji Ełckiej** wielu akcji, m.in. typu:

- ❖ „Kromka chleba”,
- ❖ „Wigilijne dzieło pomocy dzieciom”,
- ❖ „Jałmużna wielkopostna”,
- ❖ „Wakacyjna akcja Caritas”,
- ❖ zbiórki pieniężne.

W czerwcu 2006 roku zakończyła się także dwudniowa Wakacyjna Zbiórka Żywności "Podaruj dzieciom wakacje". Organizowana po raz piąty akcja miała miejsce tylko w Ełku. Udało się zebrać ponad dwie tony żywności (2 089,45 kg).

W zbiórkę zaangażowanych było 152 wolontariuszy, którzy kwestowali w 28 sklepach. "Ełczanie hojnie wspierają każdą akcję ełckiej Caritas - podkreśla ks. Dariusz Kruczyński, dyrektor Caritas, -nie zawiedli również i tym razem". Zebrana w ten weekend żywność trafi do dzieci i młodzieży, przebywających w czasie wakacji w Ośrodku Caritas w Świątynie, a także instytucji, które organizują letni wypoczynek.

Ponadto 1 czerwca odbywa się co roku Ogólnopolski Festyn Rodzinny - Dzień Dziecka. W tym roku prawie 15 tys. dzieci zgromadziło się 1 czerwca na pl. Jana Pawła II w Ełku, aby uroczystie obchodzić Dzień Dziecka. Organizatorami Ogólnopolskiego Festynu Rodzinnego - przebiegającego pod hasłem "Nie ma dziecka bez rodziny i rodziny bez dziecka".

Podsumowując:

Sytuacja rodzin dotkniętych ubóstwem i narażonych na nie niesie zagrożenie dla wielu podstawowych funkcji rodziny oraz powoduje głęboką dysfunkcjonalność wielu rodzin.

Ograniczenie ubóstwa powinno być zatem jednym z podstawowych zadań polityki społecznej.

4.6. DYSFUNKCJA RODZINY

Funkcjonowanie rodziny to ciągle oddziaływanie grupy osób (członków rodziny). To pewien rodzaj systemu, którego elementy są wzajemnie ze sobą powiązane. Zdrowa rodzina stwarza warunki do efektywnego rozwoju swoich członków, zaspokaja potrzeby biologiczne, bezpieczeństwa, miłości, szacunku, itp. Niestety, bardzo często zauważa się rodzinę dysfunkcyjną – zamkniętą, zakłamaną, charakteryzującą się zaburzoną komunikacją. Dysfunkcja rodziny może przybierać różne formy: alkoholizm, uzależnienie, choroba psychiczna, przemoc fizyczna lub psychiczna. Zaburzone funkcjonowanie jednego z członków rodziny uderza w cały system, a zwłaszcza w najśłabsze ogniwo rodziny – w dziecko.

Rodzina odgrywa więc bardzo istotną rolę w kształtowaniu osobowości i systemu wartości dziecka, a tym samym w znacznym stopniu decyduje o jego dążeniach życiowych, preferowanych wzorach sukcesu życiowego. Może też spowodować, że dziecko jako młoda jednostka przechodząca proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej, czy patologicznej wkracza w życie społeczne z pewnym uciążliwym psychicznym bagażem wyniesionym ze struktur rodzinnych – może nim być zarówno odrzucenie powszechnie obowiązujących norm społecznych, jak i nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, jak i w późniejszym czasie - niechęć do założenia własnej rodziny lub nieumiejętność prawidłowego funkcjonowania w niej.

Kryzys rodziny wpływa więc niekorzystnie na kondycję społeczeństwa. Dorośli członkowie rodzin dysfunkcyjnych odrzucają podstawowe i obowiązujące normy społeczne i tak funkcjonują nie tylko w rodzinie, ale i w szerszej grupie społecznej, na zewnątrz rodziny. Ponadto, młode jednostki, przechodzące proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej, czy patologicznej wkraczają w życie społeczne z pewnym uciążliwym psychicznym bagażem wyniesionym ze struktur rodzinnych – może nim być zarówno odrzucenie powszechnie obowiązujących norm społecznych, jak i nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, jak i w późniejszym czasie - niechęć do założenia własnej rodziny lub nieumiejętność prawidłowego funkcjonowania w niej.

Działalność w zakresie realizacji przepisów ustawy o pomocy społecznej poszczególnym osobom i całym rodzinom z terenu miasta Elku opiera się na szeroko rozumianej pracy socjalnej polegającej na diagnozowaniu potrzeb i problemów społecznych występujących w rodzinach, opracowywaniu planów działania i współpracy z rodziną, udzielania zindywidualizowanej pomocy oraz ewaluacja skutków udzielonej pomocy.

W 2005 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku pomógł z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 74 rodzinom (liczba osób w rodzinach - 204). Ponadto, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej niosą aktywną pomoc swym podopiecznym wspierając rodziny w prawidłowym pełnieniu funkcji wychowawczych, i w uzyskaniu należnych świadczeń osobom samotnie wychowującym dzieci.

Postępujące ubożenie społeczeństwa polskiego skutkuje zwiększeniem zapotrzebowania na różnego rodzaju pomoc materialną rodzinom objętym zasięgiem oddziaływania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku. W związku z tym, iż najbardziej narażoną i bezbronną wobec ubóstwa grupą społeczną są osoby zależne, czyli głównie dzieci i młodzież, niemająca własnego źródła utrzymania, MOPS w Elku organizuje dożywianie dzieci. Programem dożywiania objęte są dzieci i młodzież z rodzin ubogich, wobec których istnieje duże prawdopodobieństwo nieotrzymywania posiłków i, generalnie, pokarmu w ilościach zapewniających normalny rozwój.

Według sprawozdań z działalności elcki MOPS tylko w latach 2003 - 2004 na pomoc rodzinom elcki w ramach zasiłku z tytułu ochrony macierzyństwa przeznaczył w sumie 332 899 zł.

Rodziny zastępcze – dane za rok 2007

7. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. na terenie powiatu elckiego funkcjonowały **162 rodziny zastępcze**, w których przebywało **250 dzieci**

8. **27 dzieci** przebywało w 15 rodzinach zastępczych **poza powiatem elckim**;

9. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. na terenie powiatu elckiego ustanowiono na podstawie orzeczeń sądowych **36 nowych rodzin zastępczych**;

10. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. w rodzinach zastępczych (zarówno nowo utworzonych jak i już funkcjonujących) **umieszczono 80 dzieci**;

11. W rodzinach zastępczych **poza powiatem ełckim umieszczono 3 dzieci** na podstawie orzeczeń sądowych;

12. W rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu ełckiego umieszczono **3 dzieci pochodzących spoza powiatu**;

13. W ciągu całego 2007 roku **47 dzieci opuściło rodziny zastępcze**, w tym:

- 13 usamodzielniało się,
- 14 wróciło do rodziców biologicznych,
- 6 zostało umieszczonych w rodzinach adopcyjnych,
- 14 umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

14. W ciągu całego roku 2007 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem ełckim przebywało łącznie 26 dzieci.

15. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczono w ciągu całego roku 2007 na podstawie postanowień sądowych 43 dzieci, w tym:

- 4 dzieci w placówkach poza terenem powiatu ełckiego,
- 39 dzieci w placówkach na terenie powiatu ełckiego;

16. Wg stanu na dzień 31 grudnia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało ogółem 100 dzieci pochodzących z terenu powiatu ełckiego, w tym:

- 20 dzieci przebywało w placówkach poza powiatem,
- 80 dzieci w placówkach na terenie powiatu ełckiego

17. Do dnia 30 czerwca 2008 r. wydano 19 skierowań do placówek na podstawie orzeczeń sądowych.

18. Wg stanu na dzień 22 lipca 2008 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywa ogółem 99 dzieci pochodzących z terenu powiatu ełckiego, w tym:

- 17 dzieci przebywa w placówkach poza powiatem,
- 82 dzieci w placówkach na terenie powiatu ełckiego.

19. Wg stanu na dzień 22 lipca 2008 r. w 107 rodzinach zastępczych na terenie **miasta Ełk** przebywa 164 dzieci, w tym:

- w 88 rodzinach spokrewnionych – 125 dzieci
- w 16 rodzinach niespokrewnionych – 24 dzieci
- w 3 rodzinach zawodowych – 15 dzieci

Liczba dzieci z terenu miasta Ełk umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej w roku: 2007r - 19, **2008r - 24.**

4.7. BEZDOMNOŚĆ

Pomoc osobom bezdomnym jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy. W związku z tym, iż problem bezdomności na terenie miasta Ełk nie urasta do rangi głównego problemu społecznego, władze miasta nie tworzyły dotąd specjalnych ośrodków noclegowych dla osób bezdomnych. Na terenie miasta funkcjonuje jednak jadłodajnia prowadzona przez MOPS, z której skorzystać mogą osoby zarówno bezdomne, jak i ubogie, którym brakuje środków na zakup żywności.

Ponadto, na terenie miasta działają następujące ośrodki niosące pomoc bezdomnym:

- **EŁCKI OŚRODEK DLA LUDZI BEZDOMNYCH I UBOGICH**
ul. Kościuszki 19 ; (całodzienne wyżywienie dla około 30 mężczyzn)
- **NOCLEGOWNIA CARITAS DIECEZJI EŁCKIEJ**
ul. Kościuszki 17 (schronienie, leki, wyżywienie 30 miejsc dla mężczyzn, 10 miejsc dla kobiet).

Poniższa tabela przedstawia wielkość przyznanej pomocy z powodu bezdomności na terenie miasta Ełk.

Tabela 34. Liczba bezdomnych z terenu miasta Elk w latach 2003 – 2007

Powód trudnej sytuacji życiowej	2003	2004	2005	2006	2007
Bezdomność	43	72	59	57	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Elku

Osobom bezdomnym na bieżąco udzielana jest pomoc w formie kierowania ich do placówek przystosowanych na przyjęcie i specjalistyczną pomoc osobom bezdomnym z terenu województwa, m. in. do Noclegowni Caritasu Diecezji Ełckiej.

4.8. PRZESTĘPCZOŚĆ

Czynnikiem niezwykle ważnym w życiu człowieka jest poczucie bezpieczeństwa.

Każdy człowiek, żyjący w społeczeństwie – we wspólnocie państwa, miasta czy osady, doświadcza (jako uczestnik bądź obserwator) pozytywnych i negatywnych zjawisk zachodzących w społeczeństwie. Styka się bezpośrednio lub poprzez media z osobami uzależnionymi od alkoholu czy narkotyków. Czyta o mafii i przestępczości zorganizowanej. Strach przed przestępczością stał się zjawiskiem ważnym społecznie²².

Zjawisko przestępczości nasila się w Polsce z roku na rok.

Przez pojęcie przestępczość rozumie się zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- ❖ Stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- ❖ Wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu²³.

Przestępczość rozpatrywana może być z punktu widzenia jej rozległości, intensywności, struktury i dynamiki. Przestępczość i jej poziom determinuje wiele czynników. Wśród czynników kryminogennych można wyodrębnić czynniki o charakterze:

- ◆ Szczególnym:
 - Cechy osobiste przestępcy, układy sytuacyjne, zachwianie równowagi psychicznej, frustracje jednostek, grupy społecznej, rozpad więzi

²² B. Hołys, *Wiktymologia*, Warszawa 1997, s. 396

²³ pl.wikipedia.org

nieformalnych, niedomogi w działaniu organizacji formalnych, alkoholizm, rodziny dysfunkcyjne, wadliwe działania systemy oświatowego i wychowawczego;

♦ Ogólnym:

- Nędza, niesprawiedliwość i konflikty społeczne, nierówny podział bogactw, niski stan zdrowotny społeczeństwa, dominacja jednej grupy społecznej nad innymi – opierająca się jedynie na bogactwie lub posiadaniu siły czy władzy, frustracja wywołana niespełnieniem podstawowych potrzeb związanych z egzystencją ludzką, masowy wyzysk, nierówne możliwości życiowe i nieszczęścia powodowane przez człowieka, rygorystyczność kodeksów i przepisów prawnych pozostających w niezgodzie z poglądami społeczeństwa, przestarzałe lub nieprzychylnie ludziom ustawodawstwa stosowane w sposób sztywny wobec wielu warstw społecznych²⁴.

Szczególne znaczenia przybiera, jeśli występuje wśród nieletnich. Co jakiś czas wstrząśnięci jesteśmy zachowaniem młodych ludzi, przepełnionym agresją, sadyzmem czy wręcz bestialstwem. Przestępczość młodzieży jest od wielu lat przedmiotem szczególnego zainteresowania kryminologów.

W Polsce udział młodzieży w ogólnej liczbie sprawców przestępstw stanowi **25 – 28%**.

Z danych wynika, że liczba nieletnich sprawców przestępstw z roku na rok systematycznie wzrasta. Najwięcej przestępstw popełnionych przez nieletnich to zazwyczaj kradzieże i kradzieże z włamaniem. Obserwowane jest także zwiększenie zjawiska przestępczości po spożyciu alkoholu, szczególnie wśród osób bezrobotnych.

Na obszarze Miasta Ełk funkcjonują dwie główne jednostki, które strzegą porządku publicznego i których zadaniem jest walka z przestępczością. Są to:

- ❖ Straż Miejska w Ełku,
- ❖ Komenda Powiatowa Policji w Ełku.

²⁴ pl.wikipedia.org

Straż Miejska realizując zadania w zakresie ochrony porządku publicznego na terenie Miasta Elk ujawniła i udokumentowała tylko w 2005 roku 6020 naruszeń przepisów traktowanych jako wykroczenia:

18) z kodeksu wykroczeń przeciwko:

- ❖ porządkowi i spokojowi publicznemu
- ❖ instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym
- ❖ bezpieczeństwu osób i mienia
- ❖ bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji
- ❖ zdrowiu
- ❖ obyczajności publicznej
- ❖ urządzeniom użytku publicznego

19) z ustaw:

- ❖ ustawa o utrzymaniu czystości i porządku publicznego
- ❖ przepisy porządkowe wydane przez administrację publiczną,
- ❖ Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W stosunku do sprawców ww. wykroczeń zastosowano pouczenia lub ostrzeżenia, nałożono mandaty karnych oraz skierowano wnioski o ukaranie sprawców wykroczeń do Sądu Rejonowego w Elku (Tabela 36).

Tabela 35. Wyniki działalności Straży Miejskiej w Elku

Rodzaj wykroczeń	2002				2003				2004				2005				Do 30 czerwca 2006								
	P O U C Z E N I A	M A N D A T Y		W N I O S K I D O S A D U	R A Z E M	P O U C Z E N I A	M A N D A T Y		W N I O S K I D O S A D U	R A Z E M	P O U C Z E N I A	M A N D A T Y		W N I O S K I D O S A D U	R A Z E M	P O U C Z E N I A	M A N D A T Y		W N I O S K I D O S A D U	R A Z E M					
		I L O Ś Ć	K W O T A				I L O Ś Ć	K W O T A				I L O Ś Ć	K W O T A				I L O Ś Ć	K W O T A			I L O Ś Ć	K W O T A	I L O Ś Ć	K W O T A	
1. KODEKS WYKROCZEŃ																									
A. WYKROCZENIA PRZECIWKO PORZĄDKOWI I SPOKOJOWI PUBLICZNEMU	3 5 2	-	-	-	3 5 2	4 4 7	-	-	-	4 4 7	2 8 0	-	-	-	2 8 0	5 6 4	1 5	1 6 8 0	-	5 7 9	3 9 7	5	1 7 0	-	402
B. WYKROCZENIA PRZECIWKO INSTYTUCJOM PAŃSTWOWYM, SAMORZĄDOWYMI I SPOŁECZNYM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. WYKROCZENIA	8 8	1 7	14 80	1	9 0	1 1	2 2	1 5	5	1 1	8 5	2 2	4 3	9	8 8	5 3	3 2	6 3	-	5 6	4 8	2 3	4 3	-	503

PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTW U OSÓB I MIENIA	5				3	5		2		8	5		0		6	3		0		5	0		0		
D. WYKROCZENIA PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTW U I PORZĄDKOWI W KOMUNIKACJI	2 5 1 8	3 4 2	18 75 5	4	2 8 6 4	2 4 2 2	2 1 3	1 5 2 0 0	3	2 6 3 8	2 3 9 9	3 1 1	3 0 5 5 0	9	2 7 1 9	2 1 2 8	4 4 5	3 9 3 2 0	7	2 5 8 0	1 1 0 0	7 9	7 1 6 0	1	1180
E. WYKROCZENIE PRZECIWKO OSOBIE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
F. WYKROCZENIA PRZECIWKO ZDROWIU	1 9 5 2	1 5 5	77 0	-	1 9 6 7	6 8 5	9	4 0 0	1	6 9 5	4 1 8	1	5 0	-	4 1 9	1 5 7	1	2 0	1	1 5 9	1 8 5	1	1 0 0	-	186
G. WYKROCZENIE PRZECIWKO MIENIU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
H. WYKROCZENIE PRZECIWKO INTERESOM KONSUMENTÓW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I. WYKROCZENIE PRZECIWKO OBYCZAJNOŚCI PUBLICZNEJ	7 1 4	-	-	-	7 1 4	5 7 9	-	-	-	5 7 9	5 5 1	4 1	1 5 8 0	1	5 9 3	3 7 3	5 0	1 4 7 0	1	4 2 4	1 6 7	8	2 9 0	-	175
J. WYKROCZENIE PRZECIWKO URZĄDZENIOM UŻYTKU PUBLICZNEGO	7 4 1	6 8	36 50	1	8 1 0	1 1 4	8 0	5 3 5	4	1 9 8	7 0 2	1 8 6	9 8 3 0	8	8 9 6	7 4 6	1 3 9	6 3 8 0	-	8 8 5	4 9 6	2 6	1 2 7 0	-	522
K. SZKOLNICTWO LEŚNE, POLNE I OGRODOWE	1 8	-	-	-	1 8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 USTAWA O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 7 4	1 4	1 4 0 0	-	3 8 8	2 1 0	1 3	1 3 0 0	-	2 2 3	1 6 8	1 0	1 0 0	-	178	
3 USTAWA O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁA NIU ALKOHOLIZMU I	3 5 5	4 5	24 00	4	4 0 4	4 4 7	1 4 1	6 3 3 0	-	5 5 8	4 0 2	2 3 4	2 3 3 9 0	2	6 3 8	1 7 0	3 5 2 0	3 5 2 0	-	5 2 2	1 5 2	1 0 6	1 0 0	-	258
4 INNE POZAKODEKSO WE PRZEPISY O WYKROCZENIACH										1 7 5	-	-	-	1 7 5	8 3	-	-	-	8 3	3 5	7	6 0 0	-	42	
5 AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO (PRZEPISY PORZĄDKOWE)																									
OGÓŁEM:	7 5 3 5	4 8 7	27 05 5	1 0	8 0 3 2	6 8 5 3	4 6 5	2 8 4 5	1 3	7 3 3 1	6 1 5 6	8 0 9	7 1 0 0	3 0	6 9 9 4	4 9 6 4	1 0 4 7	9 1 6 7 0	9	6 0 2 0	3 1 8 0	2 6 5	2 5 4 9 0	1	3446

Ciąg dalszy tabeli:

Rodzaj wykroczeń	2005					Do 30 czerwca 2006				
	Pouczenia	Mandaty		Wnioski k do Sądu	Razem	Pouczenia	Mandaty		Wniosek do Sądu	Razem
		Ilość	Kwota				Ilość	Kwota		
I. KODEKS WYKROCZEŃ										
A. WYKROCZENIA PRZECIWKO PORZĄDKOWI I SPOKOJOWI PUBLICZNEMU	564	15	1680	-	579	397	5	170	-	402
B. WYKROCZENIA PRZECIWKO INSTYTUCJOM PAŃSTWOWYM, SAMORZĄDOWYM I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

SPOŁECZNYM										
C. WYKROCZENIA PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTWU OSÓB I MIENIA	533	32	6300	-	565	480	23	4300	-	503
D. WYKROCZENIA PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTWU I PORZĄDKOWI W KOMUNIKACJI	2128	445	39320	7	2580	1100	79	7160	1	1180
E. WYKROCZENIE PRZECIWKO OSOBE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
F. WYKROCZENIA PRZECIWKO ZDROWIU	157	1	20	1	159	185	1	100	-	186
G. WYKROCZENIE PRZECIWKO MIENIU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
H. WYKROCZENIE PRZECIWKO INTERESOM KONSUMENTÓW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I. WYKROCZENIE PRZECIWKO OBYCZAJNOŚCI PUBLICZNEJ	373	50	1470	1	424	167	8	290	-	175
J. WYKROCZENIE PRZECIWKO URZĄDZENIOM UŻYTKU PUBLICZNEGO	746	139	6380	-	885	496	26	1270	-	522
K. SZKOLNICTWO LEŚNE, POLNE I OGRODOWE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
USTAWA O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH	210	13	1300	-	223	168	10	1000	-	178
USTAWA O WYCHOWANIU W TRZĘŻWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI	170	352	35200	-	522	152	106	10600	-	258
INNE POZA KODEKSOWE PRZEPISY O WYKROCZENIACH	83	-	-	-	83	35	7	600	-	42
AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO (PRZEPISY PORZĄDKOWE)										
OGÓŁEM:	4964	1047	91670	9	6020	3180	265	25490	1	3446

W ramach swych obowiązków Straż Miejska przeprowadza często także kontrole części Miasta w zakresie wykonywania przez właścicieli posesji, obowiązków określonych w ustawie z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz oznaczaniu nieruchomości numerem porządkowym. W trakcie kontroli funkcjonariusze Straży Miejskiej sprawdzają posiadanie przez właścicieli posesji umów na usuwanie nieczystości stałych oraz posiadanie tabliczki porządkowej na posesjach, a także przekazują odpowiednim służbom uwagi o czystości terenów publicznych.

Każdego roku elcka Straż Miejska wykonuje również konwoje gotówki dla potrzeb Urzędu Miasta, a w zakresie ochrony porządku publicznego na terenie Miasta Elk, Straż Miejska współpracuje z wieloma instytucjami w celu zapobiegania przestępczości, tzn.:

- ❖ wspólnie z MOPS przeprowadza kontrolę miejsc przebywania bezdomnych oraz
- ❖ wykonuje wspólne kontrole lub udziela asysty przy wykonywaniu czynności służbowych Wydziałów Urzędu Miasta.

Działania Straży Miejskiej w Elku polegają na reagowaniu i usuwaniu przestępczości na podstawie zgłoszeń społeczeństwa. Przyjmuje zgłoszenia i podejmuje czynności na zgłoszenia telefoniczne lub osobiste wpływające do siedziby Straży Miejskiej. W trakcie swoich działań zgłasza także uwagi dotyczących niewłaściwego oznakowania lub dotyczących utrzymania dróg publicznych. Realizując zadania polegające na ujawnianiu osób nietrzeźwych, które swoim zachowaniem dały powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażały życiu i zdrowiu innych osób, Straż Miejska doprowadza w ramach swych obowiązków osoby nietrzeźwe bądź to do izby wytrzeźwień, bądź do miejsca zamieszkania albo do jednostki policji.

Codzienne patrole i działania Straży Miejskiej mają znaczny wpływ na ochronę porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta Elk.

Działania Komendy Powiatowej Policji w Elku

W toku pełnionych służb policjanci wykonują szereg zadań. Do podstawowych należy zaliczyć:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- nadzór nad strażami gminnymi (miejskimi) oraz nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;

- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
- gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;

W granicach swych zadań Policja w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe. Policja wykonuje również czynności na polecenie sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten został określony w odrębnych ustawach.

Policjanci wykonując wymienione czynności mają prawo między innymi do:

legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;

zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;

zatrzymywania osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego;

- zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw;
- dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary; żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa;

- lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej. Komenda Powiatowa Policji w Elku realizując zadania w zakresie ochrony porządku publicznego na terenie Miasta Elku ujawniła i udokumentowała w 2006 roku blisko 10586, natomiast w 2007 roku ponad 11453 naruszeń przepisów traktowanych jako wykroczenia (Tabela 34):

z Kodeksu Wykroczeń przeciwko:

- porządkowi i spokojowi publicznemu
- bezpieczeństwu osób i mienia
- bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach
- zdrowiu publicznemu
- obyczajności publicznej
- urządzeniom użytku publicznego
- przepisom o ochronie przyrody
- przepisom o szkodnictwie leśnym, polnym i ogrodowym
- przepisom o rybactwie śródlądowym
- przepisom o ochronie zwierząt
- obowiązkowi meldunkowemu i przepisom o dow. osob.
- mieniu

z innych ustaw:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Ustawa o broni, amunicji

Tabela 36. Dane dotyczące działalności KPP w Elku lata 2006-2007

Lp.	2006	2007
1	Interwencje: - 10243 (w 2005r. – 10458, w 2004r. – 8397) w tym: w miejscach publicznych – 7572 domowych – 2671	Interwencje: - 9941 w tym: w miejscach publicznych – 7701 domowych – 2240

	Do 15 minut od zgłoszenia wykonano ogółem 7892 interwencji, co stanowi 71%	Do 15 minut od zgłoszenia wykonano ogółem 8092 interwencji, co stanowi 85%
2	Zatrzymano w PDOZ - 1035 za przestępstwa – 750 (w 2005r. – 612, w 2004r. 660) za wykroczenia – 4 (w 2005r. – 12, w 2004r. 10) na polecenie Sądu i Prokuratury – 280 (w 2005r. – 221, w 2004r. 211) na podstawie art. 16 Ustawy o cudzoziemcach – 1 (w 2005r. – 1, w 2004r. – 1)	Zatrzymano w PDOZ - 1829 za przestępstwa – 899 za wykroczenia – 31 na polecenie Sądu i Prokuratury – 291 prewencyjnie – 19 do wytrzeźwienia – 583 (od 24 lipca)
3	Doprowadzono osób – 2301 (w 2005r. – 2335, w 2004r. – 1997) do izby wytrzeźwień – 2086 (w 2005r. – 2060, w 2004r. – 1829) miejsca zamieszkania – 208 (w 2005r. – 211, w 2004r. – 132) placówki zdrowia – 7 (w 2005r. – 64, w 2004r. – 34)	Doprowadzono osób – 1339 do izby wytrzeźwień – 1055 miejsca zamieszkania – 190 placówki zdrowia - 94
4	Ujawniono wykroczeń – 10586 w tym: wnioski do Sądu Grodzkiego – 1179 (w 2005r. 1069) w tym: z art. 87§1 kw (kierowanie po użyciu alkoholu pojazdem mechanicznym) – 74 z art. 87§2 kw (kierowanie po użyciu alkoholu innym pojazdem) – 41 mandaty karne 7911 na sumę 1009315	Ujawniono wykroczeń – 11453 w tym: wnioski do Sądu Grodzkiego – 1177 w tym: z art. 87§1 kw (kierowanie po użyciu alkoholu pojazdem mechanicznym) – 90 z art. 87§2 kw (kierowanie po użyciu alkoholu innym pojazdem) – 63 mandaty karne 9205 na sumę 1251880 zł.

	zł. (w 2005r. nałożono 5729 na sumę 781650 zł.)	(5798 mandatów dotyczyło naruszenia bezpieczeństwa i porządku ruchu na drogach 1394 mandaty nałożono z art. 43 ust. o wychowaniu w trzeźwości 1210 za naruszenie porządku i spokoju publicznego 149 z art. 119 KW 325 z art. 140,141,145 KW 329 za naruszenie innych przepisów)
5	Kolizje drogowe – 893 (w 2005r. – 864) Miasto Ełk – 572 Gmina Ełk – 197 Gmina Kalinowo – 37 Gmina Prostki – 61 Gmina Stare Juchy – 26 Przyczyny: nieprawidłowe wykonywanie manewrów (278), nie udzielenie pierwszeństwa przejazdu (199), niezachowanie bezpiecznej odległości (157) Zatrzymano 366 praw jazdy, w tym 296 za kierowanie pod działaniem alkoholu. Zatrzymano 1022 dowodów rejestracyjnych.	Kolizje drogowe – 858 Miasto Ełk – 601 Gmina Ełk – 135 Gmina Kalinowo – 42 Gmina Prostki – 69 Gmina Stare Juchy – 10 Przyczyny: nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu (205), niezachowanie bezpiecznej odległości (147), niedostosowanie prędkości do warunków ruchu (102), nieprawidłowe cofanie (88), Zatrzymano 237 praw jazdy, w tym 207 za kierowanie pod działaniem alkoholu. Zatrzymano 886 dowodów rejestracyjnych.
6	Wypadki drogowe – 63 (w 2005r. – 46) w tym: miasto Ełk – 29 gmina Ełk – 17 gmina Prostki – 6 gmina Kalinowo – 7 gmina Stare Juchy - 4	Wypadki drogowe – 69 w tym: miasto Ełk – 36 gmina Ełk – 17 gmina Prostki – 7 gmina Kalinowo – 8 gmina Stare Juchy - 1

	Zabici – 9 (w 2005r. 9) Ranni – 76 (w 2005r. 61) Przyczyny: nadmierna prędkość (14), nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu (5), nieprawidłowe wymijanie, skręcanie (9). Najwięcej wypadków na ulicach: Kilińskiego, Armii Krajowej, Mickiewicza, Sikorskiego.	Zabici – 11 Ranni – 76 Przyczyny: nadmierna prędkość (17), nieprawidłowe wykonywanie manewrów (16), nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu (9), nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu (5), Najwięcej wypadków na ulicach: ul. Wojska Polskiego, Kilińskiego, Armii Krajowej, Sikorskiego.
7	Przestępczość ogółem (liczba wszczętych postępowań) – 1899 (w 2005r. – 2009, w 2004r. – 2239, w 2003r. – 2328) bez przestępstw kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości, w tym: kradzieże – 358 (w 2005r. – 455, w 2004r. – 519, w 2003r. – 530, w 2002r. – 527, w 2001r. – 562) kradzieże z włamaniem – 271 (w 2005r. – 269, w 2004r. – 339, w 2003r. – 348, w 2002r. – 407, w 2001r. – 565) bójki – 52 (w 2005r. – 53, w 2004r. – 68, w 2003r. – 67, w 2002r. – 66, w 2001r. – 54)	Przestępczość ogółem (liczba wszczętych postępowań) – 1717 bez przestępstw kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości, Zanotowano o 986 przestępstw mniej niż w 2001r. i o 182 przestępstw mniej niż w roku ubiegłym. W ciągu 6 lat ogólna liczba tych przestępstw zmniejszyła prawie o 34%. w tym: kradzieże – 337 W latach 2001-2007 o ponad jedną trzecią spadła ilości kradzieży, z 562 wszczętych postępowań w 2001 r. do 337 w roku 2007 (spadek o 40%). kradzieże z włamaniem – 194 W latach 2001-2007 nastąpił bardzo znaczący spadek ilości kradzieży z włamaniem, z 565 wszczętych postępowań w 2001 r. do 194 w roku 2007 (spadek o 76%). bójki – 43 Liczba bójek spadła – z 54 w 2001 r. do 43 w 2007r, mimo tendencji wzrostowej w latach 2002-2004. Stanowi to spadek ilości bójek o 21%. rozboje – 28 W latach 2001-2007 miał miejsce

	rozboje – 31 (w 2005r. – 50, w 2004r. – 59, w 2003r. – 64, w 2002r. – 59, w 2001r. – 75) zniszczenie mienia – 134 (w 2005r. – 166, w 2004r. – 161, w 2003r. – 170, w 2002r. – 184, w 2001r. – 196) kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości – 714 (w 2005r. – 535, w 2004r. – 425, w 2003r. – 405) wykrywalność ogólna – 81,4% (w 2005r. -79,1%) zatrzymano podejrzanych - 2099	spadek ilości rozbojów - z 75 wszczętych postępowań w 2001 r. do 28 w roku 2007 (spadek o 63 %). zniszczenie mienia – 174 kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości – 508 wykrywalność ogólna – 81,1% (wskaźnik wojewódzki 75,6%) zatrzymano podejrzanych - 1814
8	Stan zagrożenia przestępczością i demoralizacją nieletnich Nieletni sprawcy – 278 (13,2% ogółu osób podejrzanych) Czyny karalne nieletnich – 235 w tym: kradzieże – 43 kradzieże z włamaniem – 40 rozboje i wymuszenia rozbójnicze – 22 przestępstwa narkotykowe - 18 bójki i pobicia - 12 uszkodzenia ciała - 14 czyny popełnione przez osoby do 13 roku życia – 24 nieletni pod działaniem alkoholu – 182 (60 umieszczono w Izbie Wytrzeźwień, 122 przekazano rodzicom)	Stan zagrożenia przestępczością i demoralizacją nieletnich Nieletni sprawcy – 182 (10% ogółu osób podejrzanych) Czyny karalne nieletnich – 161 w tym: kradzieże – 29 kradzieże z włamaniem – 19 rozboje i wymuszenia rozbójnicze – 17 przestępstwa narkotykowe - 7 bójki i pobicia - 4 uszkodzenia ciała - 17 czyny popełnione przez osoby do 13 roku życia – 5 nieletni pod działaniem alkoholu – 178 (42 umieszczono w Izbie Wytrzeźwień, 136 przekazano rodzicom)
9	Patologie Alkoholizm:	Patologie Alkoholizm

wszczęto postępowań z art. 208 kk (rozpijanie małoletniego) – 9 wszczęto postępowań z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości – 7 ilość osób podejrzanych będących pod działaniem alkoholu – 31,7% wszystkich podejrzanych Narkomania: Wszczęto postępowań związanych z narkomanią – 79 Przemoc w rodzinie: Niebieskie Karty (założono) – 480 rodzin (w 2005 – 316) Liczba ofiar przemocy domowej – 1075 w tym: kobiet – 481 mężczyzn – 55 małoletnich do lat 13 – 364 małoletnich od 13 do 18 lat – 175 Sprawcy przemocy – 481 w tym: pod działaniem alkoholu – 370 wszczęto dochodzeń z art. 207 kk (znęcanie się) – 119 w tym 37% stanowiły postępowania wszczęte z procedurą Niebieskiej Karty	wszczęto postępowań z art. 208 kk (rozpijanie małoletniego) – 2 wszczęto postępowań z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości – 6 ilość osób podejrzanych będących pod działaniem alkoholu - 44% wszystkich podejrzanych Narkomania: Wszczęto postępowań związanych z narkomanią – 53 Przemoc w rodzinie: Niebieskie Karty (założono) – 293 rodzin Liczba ofiar przemocy domowej – 601 w tym: kobiet – 284 mężczyzn – 10 małoletnich do lat 13 – 217 małoletnich od 13 do 18 lat – 90 Sprawcy przemocy – 294 w tym: pod działaniem alkoholu – 205 wszczęto dochodzeń z art. 207 kk (znęcanie się) – 118 w tym 20% stanowiły postępowania wszczęte z procedurą Niebieskiej Karty
---	---

W ramach swoich obowiązków policjanci interweniowali w 2006r 10243 razy w tym przeprowadzili 2671 interwencji domowych związanych między innymi przemocą w rodzinie. Natomiast w 2007r. interweniowali 9941 razy w tym przeprowadzili 2240

interwencji domowych. W toku tych działań policjanci wszczynają procedury „Niebieskiej Karty”, ustalają osoby dotknięte przemocą, sprawców przemocy, których umieszczają w odpowiednich pomieszczeniach do wytrzeźwienia, wszczynają postępowania przygotowawcze na podstawie procedury „Niebieskiej karty”, kierują wnioski do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz informację do instytucji pomocowych.

W 2006r. elfcy policjanci zatrzymali w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych 1035 osób, w tym: 750 za przestępstwa, a 280 na polecenie Sądu lub Prokuratury. Natomiast w 2007r. łącznie w wymienionych pomieszczeniach zatrzymano 1826 osób, w tym 899 za przestępstwa, 291 na polecenie Sądu lub Prokuratury i 583 do wytrzeźwienia, w związku z zamknięciem Izby Wytrzeźwień.

W toku wykonywanych obowiązków policjanci w 2006r. wszczęli 1899 postępowań przygotowawczych związanych z popełnionymi przestępstwami, a w 2007r. 1717 takich postępowań. Dokładny rozkład przestępczości przedstawiono w tabeli nr 34 pkt 7.

W 2007 roku zanotowano o 986 przestępstwach mniej niż w 2001r. i o 182 przestępstwach mniej niż w roku ubiegłym. W ciągu 6 lat ogólna liczba tych przestępstw zmniejszyła się prawie o 34%. W latach 2001-2007 o ponad jedną trzecią spadła ilość kradzieży, z 562 wszczętych postępowań w 2001 r. do 337 w roku 2007 (spadek o 40%). W latach 2001-2007 nastąpił bardzo znaczący spadek ilości kradzieży z włamaniem, z 565 wszczętych postępowań w 2001 r. do 194 w roku 2007 (spadek o 76%). Liczba bójek spadła – z 54 w 2001 r. do 43 w 2007r, mimo tendencji wzrostowej w latach 2002-2004. Stanowi to spadek ilości bójek o 21%. W latach 2001-2007 miał miejsce spadek ilości rozbojów - z 75 wszczętych postępowań w 2001 r. do 28 w roku 2007 (spadek o 63 %). Ogólny wskaźnik wykrywalności oscyluje w granicach 81% przy wskaźniku wojewódzkim 75,6% w 2007r.

Wspólne działania Straży Miejskiej i Komendy Powiatowej Policji w Elku na terenie miasta Elka.

Instytucje w zakresie zapewnienia i utrzymania porządku publicznego opisane powyżej mogą poszczycić się wzajemną współpracą. Współpraca ta polegała na bieżącej wymianie informacji o zagrożeniach i rejonach ich występowania oraz uzgadnianiu wspólnych działań, poprzez organizowanie wspólnych patroli w mieście czy też wspólne działania służące zabezpieczeniu imprez, uroczystości, zapewnieniu porządku publicznego.

Ponadto funkcjonariusze Straży Miejskiej i Policji zabezpieczają wspólnie miejsca niebezpieczne lub zdarzenia losowe.

V. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE. MISJA, PRIORYTETY I CELE OPERACYJNE.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Elk obejmuje przedział czasowy od roku 2008 do 2018. Należy założyć otwartość niniejszego dokumentu w sensie możliwości jego uzupełniania i modyfikacji na przestrzeni lat, jakie strategia obejmuje swym zasięgiem, ponieważ dzisiejszą rzeczywistość charakteryzuje nieustanna zmienność. W trakcie realizacji strategii niektóre działania mogą okazać się niemożliwymi do realizacji z powodów zewnętrznych, inne można będzie uzupełnić, bądź rozszerzyć ich zakres. Okazać się też może, iż rzeczywistość zmieniła się do tego stopnia, że zupełnie nowe działania trzeba będzie skonstruować i wpisać je do dokumentu. Z wyżej wymienionych względów takie założenie dotyczące niniejszego dokumentu wydaje się jak najbardziej uzasadnione i praktyczne.

Okres programowania niniejszej Strategii i poszczególnych przyjętych działań przypada na lata 2008 -2018.

Organizacje i instytucje zaangażowane oraz realizujące założone cele i proponowane działania to:

- ◆ Urząd Miasta w Elku;
- ◆ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku;
- ◆ Domy Pomocy Społecznej w Elku;
- ◆ Sąd Rejonowy w Elku;
- ◆ Komenda Powiatowa Policji w Elku;
- ◆ Straż Miejska w Elku;
- ◆ Powiatowy Urząd Pracy w Elku;
- ◆ placówki służby zdrowia;
- ◆ kościoły;
- ◆ szkoły podstawowe i gimnazja;
- ◆ media;
- ◆ świetlice środowiskowe;
- ◆ zainteresowane osoby prywatne,
- ◆ instytucje i organizacje pozarządowe.

Na lata obowiązywania niniejszej Strategii, w Mieście Elk, przyjmuje się poniższą misję pomocy społecznej:

Polityka społeczna w Elku niosąca aktywną pomoc przy zaangażowaniu społeczności lokalnej, władz i instytucji pozarządowych odpowiedzią na realnie istniejące problemy mieszkańców miasta.

5.1. AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA WOBEC GRUP DOTKNIĘTYCH I ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ ORAZ POMOC W ICH REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ.

Cel operacyjny 1

Ułatwienie osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i w wieku podeszłym dostępu do podstawowych usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych.

Cel operacyjny 2

Ułatwienie osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym uczestnictwa w życiu miasta.

Cel operacyjny 3

Zapewnienie dostępu osobom niepełnosprawnym do szkoleń zawodowych i pracy zawodowej.

Cel operacyjny 4

Zapewnienie wszechstronnej pomocy psychologicznej dla grup dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 5

Praca z rodziną biologiczną, w której występują różne zaburzenia celem zapobieganiu marginalizacji

Kierunki działań podejmowanych w ramach Priorytetu I:

1. Zwiększenie zainteresowania bezdomnych włączaniem w indywidualne programy wychodzenia z bezdomności
2. Budowa tanich mieszkań socjalnych.
3. Adaptacja nieużywanych bądź niewykorzystywanych w pełni budynków na potrzeby pobytu osób bezdomnych wraz z salą łózkową oraz łazienkami.
4. Tworzenie i wdrażanie programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych.
5. Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zagrożonym marginalizacją społeczną kompleksowej opieki – medycznej, rehabilitacyjnej, socjalnej poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury zgodnie z ustawowymi standardami.

6. Zapobieganie zjawisku bezdomności poprzez zwiększenie zakresu pomocy świadczonej osobom zagrożonym utratą mieszkania.
7. Zintensyfikowanie wsparcia specjalistycznego i socjalnego w celu zminimalizowania przyczyn eksmisji.
8. Pomoc w planowaniu wolnego czasu poprzez rozwój zaplecza organizacyjno – usługowego, organizacja imprez turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz aktywizacja osób zagrożonych marginalizacją w środowisku oraz placówkach pomocy społecznej.
9. Aktywizacja rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych.
10. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w rozwiązywaniu problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną.
11. Tworzenie i wdrażanie specjalnych programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną.
12. Szkolenia dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym dotyczące przezwycięzania problemów, którymi są obarczone, metod integracji społecznej oraz zwiększania samodzielności życiowej.
13. Programy w zakresie integracji społeczno – zawodowej osób zagrożonych marginalizacją.
14. Warsztaty obejmujące diagnozowanie potencjału zawodowego osób z grup szczególnego ryzyka, możliwości jego rozwoju oraz podnoszenie kwalifikacji tych osób.
15. Szkolenia i warsztaty edukacyjno – wychowawcze na rzecz młodzieży trudnej mające na celu powrót do nauki w celu zdobycia zawodu i usamodzielnienia się oraz zapobieganie wśród ludzi młodych dysfunkcjom społecznym, takim jak alkoholizm, narkomania, przestępczość.
16. Kampanie promujące oraz inne działania wspierające wolontariat w zakresie integracji z rynkiem pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
17. Tworzenie mieszkań chronionych dla bezdomnych kobiet z dziećmi oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych
18. Organizowanie grup terapeutycznych oraz terapii indywidualnej dla osób bezdomnych, w tym osób uzależnionych
19. Tworzenie punktów wsparcia medycznego i socjalnego dla osób bezdomnych przewlekłe somatycznie i psychicznie chorych.
20. Tworzenie mieszkań odnowy dla niepełnosprawnych oraz ludzi w podeszłym wieku.

Wskaźniki osiągnięcia Priorytetu I:

- Liczba osób objętych pomocą
- liczba nowych jednostek uczestniczących w działaniach
- Liczba, różnorodność i specyfika podejmowanych działań w zakresie polityki społecznej wobec grup osób zagrożonych marginalizacją
- Liczba zaadaptowanych nieużywanych, niewykorzystywanych w pełni budynków na potrzeby pobytu osób bezdomnych i instytucji socjalnych
- Liczba utworzonych i wdrożonych programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych
- Liczba partnerów społecznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną
- Liczba utworzonych i wdrożonych specjalnych programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną
- Liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych
- Liczba nowo utworzonych punktów wsparcia medycznego i socjalnego dla osób przewlekle somatycznie i psychicznie chorych
- Liczba nowo utworzonych ośrodków terapeutycznych i opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych

5.2. ELK MIASTEM BEZPIECZNYM DZIĘKI PERMANENTNEJ PROFILAKTYCE SPOŁECZNEJ.

Cel operacyjny 1

Zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży elckiej.

Cel operacyjny 2

Organizacja pomocy i poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 3

Sprawny system poradnictwa psychologicznego dla osób z objawami agresji.

Kierunki działań podejmowanych w ramach Priorytetu II

1. Pomoc w planowaniu wolnego czasu poprzez rozwój zaplecza organizacyjno – usługowego, organizacja imprez turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz aktywizacja społeczności w środowisku oraz placówkach pomocy społecznej
2. Aktywizacja rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych
3. Rozwój odpowiedniej infrastruktury zgodnie z ustawowymi standardami
4. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w rozwiązywaniu problemów związanych ze zjawiskiem przestępczości
5. Organizowanie świetlic socjoterapeutycznych, z ofertą zajęć, w których uczestniczyć mogłaby młodzież szczególnie narażona na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych.
6. Tworzenie i wdrażanie specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa
7. Tworzenie zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz ze szkół średnich.
8. Wybudowanie hali widowiskowo – sportowej z dużym zapleczem rekreacyjnym, z której na warunkach preferencyjnych korzystać mogłyby dzieci i młodzież ucząca się.
9. Prowadzenie w akcji propagujących postawy pro społeczne w życiu codziennym.

Wskaźniki osiągnięcia Priorytetu II:

- Liczba i wykaz instytucji zaangażowanych w działania mające na celu zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży elckiej
- Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w formach aktywnego spędzania czasu oraz korzystających z pomocy i poradnictwa
- Ilość i różnorodność działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych
- Liczba organizowanych świetlic socjoterapeutycznych.
- Liczba i wykaz zorganizowanych zajęć skierowanych do młodzieży narażonej na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych.
- Liczba nowo utworzonych i wdrożonych specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa
- Liczba i wykaz nowo utworzonych zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz ze szkół średnich.
- Liczba przeprowadzonych akcji propagujących postawy prospołeczne w życiu codziennym.

5.3. AKTYWNA POLITYKA ZAPOBIEGANIA I LECZENIA UZALEŻNIEŃ

Cel operacyjny 1

Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień wśród dorosłych i dzieci.

Cel operacyjny 2

Aktywna pomoc członkom rodzin osób uzależnionych.

Cel operacyjny 3

Leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych

Cel operacyjny 4

Rozwój ruchu samopomocowego dla osób po przebytej terapii

Kierunki działań podejmowanych w ramach Priorytetu III

1. Rozwój świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych
2. Wzmoczony monitoring sprzedaży alkoholu przy współpracy policji
3. Tworzenie i wdrażanie programów profilaktycznych, organizowanie zajęć w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach średnich na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywanie sposobów zapobiegania im
4. Organizowanie specjalistycznej pomocy dla osób, które mają problem z uzależnieniem
5. Organizowanie akcji, kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia, praca z dziećmi ze szkół podstawowych w zakresie poczucia wartości, rozwiązywania problemów, umiejętności społecznych
6. Zaspokojenie potrzeb socjalnych dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenia w niezbędne artykuły szkolne i odzież, opłacanie wypoczynku w okresie letnim i zimowym i innych, według potrzeb
7. Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania profesjonalnej pomocy w innego rodzaju placówkach.
8. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z innymi instytucjami zajmującymi się problemami uzależnień (placówki odwykowe, grupy pomocowe, kuratorzy sądowi, poradnie, placówki oświatowe).
9. Szkolenia dla różnych grup zawodowych w zakresie doskonalenia pracy z rodziną, w której występuje problem uzależnień.

10. Prowadzenie zorganizowanych akcji edukacyjnych wśród rodziców dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat zapobiegania uzależnieniom wśród ich dzieci oraz rozpoznawania pierwszych ich oznak.
11. Tworzenie grup wsparcia dla osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin.

Wskaźniki osiągnięcia Priorytetu III:

- Liczba uczestników akcji propagujących zdrowy styl życia
- Liczba osób korzystających ze wsparcia
- Liczba nowo utworzonych i wdrożonych programów profilaktycznych, zajęć w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach średnich na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywanie sposobów zapobiegania im
- Liczba zorganizowanych akcji, kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia.
- Liczba zawartych kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych z osobami uzależnionymi, które mają na celu przerwanie procesu degradacji tych osób.
- Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji edukacyjnych wśród rodziców dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat zapobiegania uzależnieniom wśród ich dzieci oraz rozpoznawania pierwszych ich oznak

5.4. EŁK MIASTEM SZCZĘŚLIWEGO DZIECIŃSTWA

Cel operacyjny 1

Zapewnienie opieki psychologicznej oraz pomoc w zaspokojeniu potrzeb biologicznych i psychologicznych dzieci zaniedbywanych i opuszczonych.

Cel operacyjny 2

Zapewnienie warunków sprzyjających godnemu i prawidłowemu rozwojowi najmłodszego ełckiego pokolenia.

Cel operacyjny 3

Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 4

Zorganizowanie programów mających na celu propagowanie wartości rodziny i pomoc dysfunkcyjnym członkom rodziny w powrocie do normalnego życia.

Kierunki podejmowanych działań w ramach Priorytetu IV:

1. Opracowanie i wdrażanie programów mających na celu propagowanie wartości rodziny, aktywnych form spędzania czasu wolnego rodzin.
2. Promocja postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny.
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad.
4. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb z dzieci w placówkach.
5. Przygotowanie kadry specjalistów w dziedzinie upowszechniania i wdrażania programów rodzinnej opieki zastępczej.
6. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie
7. Wspieranie działań na rzecz poprawy ekonomicznej i bytowej rodziny.
8. Rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców.
9. Opracowywanie i realizacja programów specjalnych na rzecz dziecka i rodziny.
10. Propagowanie i wspieranie rozwoju rodzinnych form opieki zastępczej.
11. Ograniczanie instytucjonalnych form opieki całkowitej na rzecz stwarzania warunków do powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.
12. Przekształcanie placówek opiekuńczo- wychowawczych w placówki wielofunkcyjne.
13. Realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych co najmniej na poziomie obowiązującego standardu opieki i wychowania.
14. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.
15. Pomoc finansowa i organizacyjna rodzin w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi.
16. Rozwój nowych form działań osłonowo- aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

17. Organizowanie ośrodków wsparcia, opiekuńczych placówek wsparcia dziennego: kół zainteresowań, ognisk wychowawczych, świetlic, klubów środowiskowych, oraz specjalistycznych placówek wsparcia dziennego.
18. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
19. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
20. zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
21. Organizowanie kompleksowej pomocy psychologicznej i medycznej dzieciom zaniedbywanym i opuszczonym przez rodziców.
22. Opracowanie programów profilaktycznych dla członków rodzin zagrożonych dysfunkcjami.
23. Organizowanie i udzielanie pomocy finansowej i materialnej rodzinom zagrożonym ubóstwem.
24. Organizowanie zbiórki odzieży i zabawek dla dzieci z rodzin najuboższych.
25. Zapobieganie rozwojowi patologii wśród dzieci i młodzieży poprzez programy propagujące zasady solidarności społecznej oraz poprzez ograniczenie dostępu do środków odurzających.
26. Poprawa standardu placówek opiekujących się dziećmi.
27. Prowadzenie działań mających na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie.
28. Tworzenie systemu pomocy skierowanej na pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
29. Organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania czasu wolnego.

Wskaźniki osiągnięcia Priorytetu IV:

- Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystająca ze wsparcia

- Liczba i różnorodność działań mających na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny
- Liczba podjętych inicjatyw służących wspieraniu wypoczynku rodzinnego
- Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad
- Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb z dzieci w placówkach
- Liczba specjalistów przygotowana w dziedzinie upowszechniania i wdrażania programów rodzinnej opieki zastępczej.
- Liczba podjętych działań mających na celu rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców.
- Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej
- Wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzin w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi
- Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem, którym udzielono pomocy materialnej i finansowej
- Liczba przeprowadzonych działań mających na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie
- Liczba zorganizowanych dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania czasu wolnego.

5.5. PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OGRANICZANIE SKUTKÓW BEZROBOCIA.

Cel strategiczny 1

Ułatwienie wkraczania na rynek pracy młodym osobom, zwłaszcza kończącym edukację.

Cel strategiczny 2

Pobudzenie małej i średniej przedsiębiorczości

Cel strategiczny 3

Zapobieganie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Cel strategiczny 4

Podniesienie kwalifikacji pracowników urzędu pracy oraz zwiększenie efektywności świadczonych przez nich usług.

Cel strategiczny 5

Ułatwieniu zatrudnienia osobom niepełnosprawnym i zbliżającym się do wieku emerytalnego.

Kierunki działań podejmowanych w ramach Priorytetu V

1. Prowadzanie analiz, badań oraz dokonywanie ekspertyz dotyczących stosowanych instrumentów i programów oraz tworzenie instrumentów, metod i programów w zakresie walki z bezrobociem
2. Pozyskiwanie zewnętrznych środków z programów pomocowych Unii Europejskiej na aktywizację rynku pracy
3. Doskonalenie systemu szkolenia kadr publicznych służb zatrudnienia – w szczególności poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, tworzenie i wdrażanie planów i programów szkoleniowych.
4. Wyposażenie publicznych służb zatrudnienia w sprzęt komputerowy i biurowy oraz narzędzia informatyczne wspierające realizację ich zadań, z uwzględnieniem nowoczesnych technologii komunikacji i informacji.
5. Tworzenie i wdrażanie programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
6. Sprawny system pomocy finansowej, materialnej i prawnej osobom bezrobotnym
7. Rozwój infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego
8. Zapobieganie degradacji społeczno – zawodowej i wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych
9. Promocja inicjatyw lokalnych wspomagających osoby długotrwale bezrobotne w ponownym wejściu na rynek pracy, w tym: akcje uświadamiające i kampanie informacyjne,
10. Organizowanie szkoleń i kursów z zakresu aktywnego poszukiwania pracy oraz wyzbywania się postawy bierności w dążeniu do polepszenia swego bytu oraz

rozwijających umiejętności autoprezentacji, profesjonalnego pisanie CV oraz umiejętności interpersonalne.

11. Organizacja szkoleń i kursów w celu pobudzenia małej i średniej przedsiębiorczości z wykorzystaniem naturalnych walorów Miasta Elk, tzw. „promocja przedsiębiorczości”.
12. Utworzenie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia i wychodzenia z bezrobocia

Wskaźniki osiągnięcia Priorytetu V:

- liczba osób korzystających ze szkoleń i kursów w ramach tzw. promocji przedsiębiorczości
- całościowa liczba godzin przeprowadzonych szkoleń i kursów
- liczba pracowników urzędu pracy korzystających ze szkoleń
- Wysokość środków finansowych pozyskana z zewnętrznych środków - z programów pomocowych Unii Europejskiej na aktywizację rynku pracy
- Liczba utworzonych i wdrożonych planów i programów szkoleniowych skierowanych na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia.
- Liczba utworzonych i wdrożonych programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od monitoringu i ewaluacji.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2008 – 2018.

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Elku na lata 2008 – 2018 winien się zbierać przynajmniej raz w roku i oceniać poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Prezydentowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań. Ocena realizacji strategii powinna być także tematem do realizacji w planach pracy na najbliższe lata Komisji Rady Miasta, a także innych spotkań (zebrań) z udziałem wspólnoty lokalnej oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Faktem jest, iż określone cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Przewiduje się następujące źródła finansowania przyjętych celów Strategii:

1. Środki finansowe pochodzące z budżetu miasta, w zakresie finansowania zadań własnych gminy z tytułu pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w Strategii.
2. Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych.
4. Środki finansowe pochodzące z funduszy krajowych, m. in. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Ochrony Środowiska, Fundusz Mieszkaniowy, itp.
5. Środki strukturalne Unii Europejskiej na okres programowania 2007 – 2013.
6. Fundusze inwestorów prywatnych (sponsorzy).

45 ZAKOŃCZENIE

Szybkie tempo życia społeczeństwa, ciągła „gonitwa za pieniądzem”, pomnażanie kapitału finansowego powodują, że we współczesnym świecie, dobro drugiego człowieka staje się rzeczą podrzędną. Idą w niepamięć hasła etyki chrześcijańskiej, idea postawy altruistycznej. W natłoku wielu problemów społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, wzrost przestępczości czy rozwój uzależnień, niezwykle ważna jest wrażliwość społeczna i podejmowanie gotowości nie tylko słowem, ale i czynem w kierunku niesienia pomocy ludności, która nie potrafi samodzielnie rozwiązać swoich problemów. Tę pomoc mogą nieść samorządowe placówki pomocy społecznej oraz społeczność lokalna, a także organizacje pozarządowe. Działania te służyć mają przede wszystkim poprawie jakości życia społeczeństwa, które coraz częściej żyje, albo wręcz egzystuje z dnia na dzień.

Naprzeciw takim potrzebom wychodzi niniejsza Strategia, dzięki realizacji której podejmie się działania służące przywróceniu jakości życia społeczności lokalnej zamieszkującej Miasto Elk i poprawy ich funkcjonowania jako jednego organizmu społecznego.

Wielce istotną kwestią w kierunku poprawy jakości życia mieszkańców Miasta Elk jest określenie zakresu pomocy. Jednakże nie jest ostatecznym etapem tego działania. Aby Strategia ta była skuteczna należy przeprowadzać obserwacje realizacji celów strategicznych w poszczególnych obszarach problemowych i realizacji ustalonych konkretnych działań. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Elk na lata 2008 – 2018” wymaga corocznej aktualizacji.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA ELKU

Waldemar Paweł Piętkowski

